

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
ΤΗ 24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1980

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
168

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1065

Περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Υψιστάμενοι άμφώνως μετά της Βουλής, άπεφασίσανεν:

Άρθρο μόνο.

Κυρώνεται ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, του όποιου το κείμενο ακολουθεί, όπως καταρτίσθηκε από την Ειδική Έπιτροπή Συντάξεως Νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα του Ν. 174/1975.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ
ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Άρθρο 1.

Πρώτη βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Οι δήμοι και οι κοινότητες άποτελούν την πρώτη βαθμίδα των όργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
— ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

Άρθρο 2.

Άναγνώριση και διαίρεση δήμων.

1. Δήμοι είναι: α) οι πρωτεύουσες των νομών και β) οι πόλεις που έχουν περισσότερους από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους.

2. Ο δήμος άναγνωρίζεται με διάταγμα, δύο μήνες το άργότερο άφότου ή πόλη, όρίστηκε πρωτεύουσα νομού ή άφότου δημοσιεύθηκαν τα άποτελέσματα της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού.

3. Δήμοι που έχουν περισσότερους από έκατον πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους διαίρονται: σε διαμερίσματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 110.

Άρθρο 3.

Άναγνώριση κοινοτήτων.

1. Ένας συνοικισμός, που έχει άπογραφεί ως άυτοτελής και έχει πληθυσμό τουλάχιστον χιλίων (1.000) κατοίκων

και οικονομική δυνατότητα, μπορεί ν' άποτελέσει ιδιαίτερη κοινότητα, αν το ζητήσουν τα τρία τέταρτα τουλάχιστον των έκλογέων κατοίκων του.

2. Οικονομική δυνατότητα σημαίνει ικανότητα του συναισμού νά δημιουργεί έσοδα, που έπαρκούν για την άντιμετώπιση των κάθε είδους έξόδων διοικήσεως και όλων των ύποχρεωτικών δαπανών, καθώς και νά εκτελεί τα άπαραίτητα έργα κοινής όφελείας.

Άρθρο 4.

Ένωσή δήμων και κοινοτήτων.

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες, που συνορεύουν, μπορούν νά ένωθούν και νά γίνουν ένας δήμος ή μία κοινότητα. αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους του κέντρου από αυτούς.

2. Μία κοινότητα, που συνορεύει με δήμο, μπορεί νά ένωθεί με αυτόν, αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους της, και συναινέσει το δημοτικό συμβούλιο με την άπόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

3. Μία κοινότητα, που δέν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορεί νά καταργηθεί και νά ένωθεί με ένα δήμο ή με μία κοινότητα, που συνορεύουν με αυτήν.

4. Δύο ή περισσότερες κοινότητες, που συνορεύουν και δέν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορούν νά ένωθούν και νά γίνουν μία.

5. Μία κοινότητα έώνεται με ένα δήμο ή με μία άλλη κοινότητα και στην περίπτωση του άρθρου 46.

Άρθρο 5.

Προάρτηση συνοικισμών.

1. Δέν επιτρέπεται νά προσαρτηθεί ένας συνοικισμός σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, πριν περάσει μία πενταετία από τότε που δημοσιεύθηκε το διάταγμα με το όποιο άναγνωρίσθηκε ο δήμος ή η κοινότητα, όπου υπάγονταν ο συνοικισμός, ή το διάταγμα με το όποιο προσαρτήθηκε ο συνοικισμός στον δήμο ή στην κοινότητα.

2. Ένας συνοικισμός δήμου ή κοινότητας, ό όποιος έχει άπογραφεί ως άυτοτελής, μπορεί νά προσαρτηθεί σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, με τον όποιο συνορεύει, αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από τους έκλογείς κατοίκους του συνοικισμού και συναινέσει ο δήμος ή η κοινότητα στον όποιο ζητείται νά γίνει η προάρτηση, με άποφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με την άπόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Άρθρο 6.

Πληθυσμός—Έκλογείς κάτοικοι.

Έκλογείς κάτοικοι, κατά τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 5, είναι οι δημότες που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας και κατοικούν στον δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 7.

Αίτηση για την αναγνώριση και τις μεταβολές δήμων και κοινοτήτων.

1. Τις υπογραφές, την ταυτότητα και την ιδιότητα του εκλογέα κατοίκου εξαιώνει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, που μπορούν να υπογράφουν και για λογαριασμό των εκλογέων που δηλώνουν ότι είναι αγράμματοι.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 3 παράγρ. 1, 4 παράγρ. 1 και 2 και 5 παράγρ. 2, οι αιτήσεις υποβάλλονται στον νομάρχη, ο οποίος, με προκήρυξη που τοιχοκολλείται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέσα του δήμου, της κοινότητας και των συνοικισμών τους, καλεί κάθε εκλογέα του δήμου ή της κοινότητας ή του συνοικισμού, να υποβάλει ένσταση μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, οι αιτήσεις παραπέμπονται στο συμβούλιο που προβλέπει το άρθρο 8.

3. Δεν επιτρέπεται να υποβληθούν αιτήσεις με το ίδιο αντικείμενο, πριν περάσουν δύο χρόνια από τότε που απορρίφθηκε προηγούμενη αίτηση για λόγους ουσιαστικούς.

Άρθρο 8.

Γνωμοδοτικό συμβούλιο για την αναγνώριση και τις μεταβολές.

1. Συνιστάται σε κάθε νομαρχία ένα συμβούλιο, που αποτελείται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του νομού, ως πρόεδρο, τους διευθυντές εσωτερικών και τεχνικών υπηρεσιών της νομαρχίας και δύο αιρετούς εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση της διοικούσης επιτροπής της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων. Τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας από τους υπαλλήλους της διευθύνσεως εσωτερικών της νομαρχίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον νομάρχη. Τον πρόεδρο των πρωτοδικών και τα λοιπά μέλη του συμβουλίου αναπληρώνουν οι νόμιμοι αναπληρωτές τους. Το συμβούλιο συνεδριάζει, αν είναι παρόντα τρία τουλάχιστον μέλη του.

2. Το συμβούλιο διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη για το αν είναι βάσιμες κατά το νόμο και κατά την ουσία οι αιτήσεις για την αναγνώριση ή την ένωση ή την προσάρτηση και αποφασίζει για τις ενστάσεις που έχουν άσκηθεί κατ'αυτών, με πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισόψηφας επικρατεί ο ψήφος του προέδρου.

3. Το συμβούλιο κρίνει ύστερα από επίτοπια έρευνα, την οποία διεξάγει είτε το ίδιο είτε ένα ή περισσότερα μέλη του ή άλλο δημόσιο όργανο που ορίζει το συμβούλιο. Για την έρευνα αυτή συντάσσεται έκθεση.

Άρθρο 9.

Τύπος για την αναγνώριση και τις μεταβολές.

Η αναγνώριση κοινοτήτων καθώς και οι μεταβολές που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5 και 46 γίνονται με διάταγμα. Ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου που προβλέπει το άρθρο 8.

Άρθρο 10.

Όνομα, έδρα και σφραγίδα των δήμων και των κοινοτήτων.

1. Το όνομα και την έδρα ενός δήμου ή μιας κοινότητας ορίζει το διάταγμα με το οποίο γίνεται η αναγνώριση ή η ένωση. Στην περίπτωση της παραγρ. 1 του άρθρου 4, έδρα ορίζεται αυτή που αναφέρεται στην αίτηση με την

οποία ζητείται η ένωση, ενώ το όνομα ορίζεται ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων του άρθρου 11, αφού ληφθεί υπόψη και η αίτηση με την οποία ζητείται η ένωση.

2. Το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει τη μεταφορά της έδρας της κοινότητας με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του. Για τη μεταφορά της έδρας εκδίδεται διάταγμα.

3. Σε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη να μεταφερθεί η έδρα της κοινότητας, εξαιτίας σεισμών, καταλισθήσεων ή άλλων φυσικών γεγονότων, το κοινοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει υποχρεωτικά ως έδρα της κοινότητας έναν άλλο συνοικισμό, που υπάρχει ήδη, ή ένα νέο συνοικισμό που δημιουργήθηκε και βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια της κοινότητας. Αν το κοινοτικό συμβούλιο αρνείται ή παραλείπει να αποφασίσει τη μεταφορά μέσα σε έξι μήνες, η μεταφορά της έδρας στην περίπτωση αυτή μπορεί να γίνει με διάταγμα, που εκδίδεται σύμφωνα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών.

4. Τον τύπο της σφραγίδας ορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του. Απαγορεύεται η χρήση σημάτων, έμβλημάτων και συνθημάτων που έχουν πολιτικό χαρακτήρα.

Άρθρο 11.

Μετονομασία δήμων, κοινοτήτων, συνοικισμών και θέσεων.

1. Η μετονομασία δήμων, κοινοτήτων και συνοικισμών γίνεται με διάταγμα, ύστερα από πρόταση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων, στο οποίο συμμετέχουν δύο εκπρόσωποι της Κεντρικής Ενωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ), που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το διοικητικό συμβούλιό της.

2. Συνοικισμοί, που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτότελες, αν δεν έχουν όνομα, μπορούν να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εγκρίνει ο νομάρχης ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η μετονομασία θέσεων γίνεται με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η γνώμη αυτή υποβάλλεται στο Υπουργείο Εσωτερικών μέσα σε προθεσμία τριών μηνών, από το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν η γνώμη δεν υποβληθεί μέσα σ'αυτήν την προθεσμία, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

Άρθρο 12.

Όνομασία και μετονομασία συνοικιών, δώων και πλατειών.

1. Η ονομασία συνοικιών, δώων και πλατειών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που εγκρίνεται από τον νομάρχη. Η μετονομασία τους, που επιτρέπεται μόνον για εξαιρετικούς λόγους, γίνεται με τον ίδιο τρόπο.

2. Αν ο νομάρχης δεν εγκρίνει την ονομασία ή τη μετονομασία, ο ενδιαφερόμενος δήμος ή η ενδιαφερόμενη κοινότητα μπορεί, μέσα σε δύο μήνες από τότε που κοινοποιήθηκε ή σχετική πράξη του νομάρχη, να άσκησει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών κατά της πράξεως αυτής. Ο Υπουργός είναι υποχρεωμένος να εκδώσει απόφαση, ύστερα από γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από τον γενικό γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως πρόεδρο, τον γενικό διευθυντή της Γενικής Διευθύνσεως Τοπικής Αυτοδιοικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τη Σχολή, και δύο εκπροσώπους των δήμων και κοινοτήτων, που υποδεικνύονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 13.

Περιφέρεια.

1. Κάθε δήμος και κάθε κοινότητα έχει έδαφικά καθορισμένη περιφέρεια. Κάθε τμήμα της χώρας ανήκει σε μία δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια.

2. Οι περιφέρειες καθορίζονται σύμφωνα με τα όρια των περιούτων των πόλεων και των χωριών, που ισχύουν ήδη αναμνηστικά, αφού ληφθούν υπόψη, όσο είναι δυνατόν, η δημοτική και η κοινοτική ιδιοκτησία, η ιδιοκτησία των κατοίκων και οι απαραίτητες ανάγκες των κατοίκων των συνοικισμών.

3. Όταν η περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας συμπίπτει με τα φυσικά όρια ενός νησιού, δεν γίνεται καθορισμός ορίων.

Άρθρο 14.

Έπιτροπή ορίων.

1. Τα όρια της περιφέρειας κάθε δήμου ή κοινότητας καθορίζονται, με πρωτοβουλία της διοικήσεως ή ύστερα από αίτηση κάποιου από τους ενδιαφερόμενους δήμους ή κοινότητες, από έπιτροπή που συγκροτεί ο νομάρχης. Η έπιτροπή αυτή αποτελείται από τον ειρηνοδίκη ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, τους δημάρχους ή προέδρους των ενδιαφερομένων δήμων ή κοινοτήτων και ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο του κάθε ενδιαφερόμενου δήμου ή κοινότητας, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αν το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο αρνείται να τους υποδείξει, οι σύμβουλοι ορίζονται από τον νομάρχη. Αν οι ενδιαφερόμενοι δήμοι ή κοινότητες υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία του ίδιου νομού, ο νομάρχης ορίζει έναν από τους ειρηνοδικείς ως πρόεδρο της έπιτροπής αν υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία διαφόρων νομών, τον ειρηνοδίκη ορίζει και την έπιτροπή συγκροτεί ο νομάρχης που ορίζεται από τον Υπουργό Έσωτερικών. Σε περίπτωση που μέλη της έπιτροπής απουσιάζουν ή αρνούνται να λάβουν μέρος στις εργασίες της, η έπιτροπή συνεχίζεται και αποφασίζει νομίμως, εφόσον είναι παρόντες τουλάχιστον ο πρόεδρος και δύο από τα μέλη της.

2. Οτιδήποτε αφορά τις συνεδριάσεις της έπιτροπής, την έπιτόπια μετάβαση των μελών της καθώς και τη σύνταξη, την υποβολή και την κοινοποίηση της εκθέσεως, θα καθορίζεται με διάταγμα.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν ν' ασκήσουν προσφυγή κατά των εκθέσεων της έπιτροπής ορίων στο δικαστήριο που προβλέπει το επόμενο άρθρο, μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από την ημερομηνία της εκθέσεως ή εκθέσεως. Η προσφυγή επιδίδεται στον πρόεδρο της έπιτροπής, που την υποβάλλει άμεσα στον νομάρχη.

Άρθρο 15.

Διοικητικό δικαστήριο ορίων.

Για το διοικητικό δικαστήριο ορίων ισχύουν όσα ορίζονται στο άρθρο 216 του Κώδικα.

Άρθρο 16.

Νέος καθορισμός ορίων.

1. Δεν γίνεται νέος καθορισμός των ορίων δήμων και κοινοτήτων, εφόσον τα όρια αυτά έχουν καθορισθεί με έκθεση που δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο ή με αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται να γίνει νέος καθορισμός ορίων, αν έχει χαθεί ή εκδοθεί της έπιτροπής που δεν έχει προσβληθεί στο διοικητικό δικαστήριο ορίων, ή η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων, καθώς και αν έχει

χαθεί ή εκδοθεί της έπιτροπής που έχει επικυρωθεί με απόφαση του δικαστηρίου αυτού, όταν η απόφαση αυτή δεν περιέχει την περιγραφή των ορίων. Στις περιπτώσεις αυτές ή δικαστικά για τον καθορισμό των ορίων αρχίζει με την έκδοση νέας εκθέσεως της αρμόδιας έπιτροπής ή συνεχίζεται με την έκδοση αποφάσεως του διοικητικού δικαστηρίου ορίων.

3. Στις περιπτώσεις που αναφέρει η προηγούμενη παράγραφος, ή απόλυση της εκθέσεως ή της δικαστικής αποφάσεως αποδεικνύεται ιδίως με γραπτές πιστοποιήσεις των δημάρχων και των προέδρων των ενδιαφερομένων δήμων και κοινοτήτων, του ειρηνοδίκη, του αρμόδιου τμήματος της διευθύνσεως έσωτερικών της νομαρχίας και του Υπουργείου Έσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΗΜΟΤΕΣ

Άρθρο 17.

Δημοτικότητα.

Κάθε Έλληνας υπήκοος είναι δημότης ενός δήμου ή μιάς κοινότητας.

Άρθρο 18.

Κτήση της δημοτικότητας.

1. Το γνήσιο τέκνο είναι δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι δημότης ο πατέρας του και το εξώγαμο, του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι δημότης ή μητέρα του. Αν την επιμέλεια έχει, σύμφωνα με το νόμο ή με δικαστική απόφαση, ή μητέρα, το τέκνο μπορεί ν' αποκτήσει τη δημοτικότητά της.

2. Το γνήσιο τέκνο γονέων άγνωστης ιδιγένειας είναι δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου γεννήθηκε.

3. Το εξώγαμο τέκνο, που νομιμοποιήθηκε ενώ ήταν ανήλικο, αποκτά τη δημοτικότητα του πατέρα, από τότε που έγινε ή νομιμοποίηση.

4. Το εξώγαμο τέκνο, που αναγνωρίστηκε ενώ ήταν ανήλικο, αποκτά τη δημοτικότητα του πατέρα από τότε που έγινε ή εκούσια ή πλήρης δικαστική αναγνώριση.

5. Ο δημότης που υιοθετείται ενώ είναι ανήλικος, αποκτά τη δημοτικότητα εκείνου που την υιοθετεί, αφοτου υιοθετείται.

6. Το τέκνο άγνωστων γονέων γίνεται δημότης του δήμου ή της κοινότητας στην οποία έβρεθηκε.

7. Όποιος αποκτά κατοικία σε κάποιο δήμο ή κοινότητα, μπορεί μετά από μία διετία να γίνει δημότης του με αίτησή του. Στην περίπτωση αυτή, τα ανήλικα τέκνα ακολουθούν τη δημοτικότητα του πατέρα.

8. Η σύζυγος μπορεί ν' αποκτήσει τη δημοτικότητα του συζύγου της, με αίτησή της.

9. Ο αλλοδαπός που έχει αποκτήσει την ελληνική ιδιγένεια, γίνεται με αίτησή του δημότης στο δήμο ή στην κοινότητα της κατοικίας του.

10. Ειδικές διατάξεις για την απόκτηση της δημοτικότητας έξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 19.

Απόλυση της δημοτικότητας.

Η απόκτηση νέας δημοτικότητας δήμου ή κοινότητας συνεπάγεται την απόλυση της προηγούμενης δημοτικότητας.

Άρθρο 20.

Γενικό μητρώο δημοτών.

1. Σε κάθε δήμο και κοινότητα τηρείται γενικό μητρώο των δημοτών (δημοτολόγιο).

2. Οτιδήποτε αφορά την κατάρτιση και την τήρηση του δημοτολογίου, ο τύπος του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με διάταγμα.

"Αρθρο 21.

Γενικά δικαιώματα και υποχρεώσεις
τῶν δημοτῶν καὶ τῶν κατοίκων.

1. Οἱ δημότες συμμετέχουν ἐνεργὰ στὴν προαγωγή τῶν το-
πικῶν υποθέσεων καὶ στὶς δραστηριότητες τοῦ δήμου ἢ
τῆς κοινότητος. «Οἱ οἱ κάτοικοι προσφέρουν τὴ βοήθειά
τους γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς τοῦ δήμου ἢ τῆς
κοινότητος καὶ συνεισφέρουν, ἀνάλογα μὲ τὶς δυνάμεις τους,
σὲ ὅλες τὶς κοινὲς υποχρεώσεις καὶ σὲ ὅλα τὰ κοινὰ ἔαρη.

2. Προσφορά προσωπικῆς ἐργασίας μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ
στοὺς κατοίκους τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος μόνο γιὰ τὴν
ἀντιμετώπιση ἐπείγουσας καὶ ἀπρόβλεπτης ἀνάγκης, μὲ εἰδι-
κὴ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ποὺ
υποβάλλεται στὸ νομάρχην ἀμέσως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

"Αρθρο 22.

Γενικὴ ἀρμοδιότητα.

Ἡ διοίκηση ὅλων τῶν τοπικῶν υποθέσεων ἀνήκει στὴν
ἀρμοδιότητα τῶν δήμων καὶ τῶν κοινότητων.

"Αρθρο 23.

Ἀποκλειστικὲς ἀρμοδιότητες.

Στὴν ἀποκλειστικὴ ἀρμοδιότητα τῶν δήμων καὶ τῶν
κοινοτήτων ἀνήκουν ὁποιοδήποτε:

1) Ἡ κατασκευὴ, ἡ συντήρηση καὶ ἡ λειτουργία συ-
στημάτων ὑδρεύσεως.

2) Ἡ κατασκευὴ, ἡ συντήρηση καὶ ἡ λειτουργία τῶν
συστημάτων ὑπονόμων καὶ ἀποχετεύσεως.

3) Ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ συντήρηση δημοτικῶν ἢ κοι-
νοτικῶν ὁδῶν, πλατειῶν καὶ γεφυρῶν.

4) Ἡ καθαριότητα καθὼς καὶ ἡ συλλογὴ, ἡ ἀποκομι-
δὴ, ἡ διάθεση καὶ ἡ ἐπεξεργασία τῶν ἀπορριμμάτων.

5) Ἡ κατασκευὴ, ἡ συντήρηση καὶ ἡ λειτουργία τῶν
δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἁλσῶν καὶ κήπων, τῶν ὑπαίθριων
κοινόχρηστων χώρων ἀναψυχῆς καὶ τῶν ἐξωραϊστικῶν χώ-
ρων.

6) Ἡ ἀστική συγκοινωνία.

7) Ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ συντήρηση δημοτικῶν ἢ κοι-
νοτικῶν ἀγορῶν καὶ τόπων ἀγορῶν καθὼς καὶ ζωαγορῶν
καὶ ἡ ρύθμιση τῆς λειτουργίας τους.

8) Ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ συντήρηση δημοτικῶν ἢ κοινο-
τικῶν ἀθλητικῶν ἐγκαταστάσεων, κέντρων νεότητος καὶ
παιδικῶν χαρῶν.

9) Ἡ κατασκευὴ κάθε δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ κτιρια-
κοῦ ἔργου, ποὺ προορίζεται γιὰ ὁποιοδήποτε κοινωφελὴ
σκοπὸ, καθὼς καὶ δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν καταστημάτων.

10) Ἡ ἱδρυση, ἡ συντήρηση καὶ ἡ λειτουργία κοιμητη-
ρίων.

11) Ἡ τοποθέτηση καὶ ἡ λειτουργία μετρητῶν ἢ ἐγ-
καταστάσεων ἀναγκαίων γιὰ τὴ ρύθμιση τῆς σταθμεύσεως
σὲ κοινόχρηστους χώρους.

12) Ἡ μέριμνα γιὰ τὴν ἐξασφάλιση γῆς γιὰ τὴ βοσκή
τῶν ζώων τῶν δημοτῶν καὶ ἡ ἐσλίτωση τῶν βοσκοτόπων.

"Αρθρο 24.

Συντρέχουσες ἀρμοδιότητες.

1. Ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα μπορεῖ ν' ἀναπτύσσει καὶ
κάθε ἄλλη δραστηριότητα, ποὺ δὲν περιλαμβάνεται στὴν ἀπο-
κλειστικὴ ἀρμοδιότητα του καὶ ποὺ προάγει τὰ κοινωνικά,
πολιτιστικά, πνευματικά καὶ οἰκονομικά συμφέροντα τῶν
δημοτῶν, ἂν τὸ ἀποφασίσαι τὸ δημοτικὸ ἢ τὸ κοινοτικὸ συμ-
βούλιο μὲ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ
τῶν μελῶν του, καὶ ἰδίως:

α) ν' ἀξιοποιεῖ γιὰ τουριστικούς λόγους δημοτικὲς ἢ
κοινοτικὲς περιοχὲς καθὼς καὶ παραθαλάσσιους χώρους
καὶ δασικὲς ἐκτάσεις ποὺ παρὰχωροῦνται ἀπὸ τὸ κράτος,

β) νὰ κατασκευάζει καὶ νὰ συντηρεῖ συγκροτήματα
λαϊκῶν κατοικιῶν καὶ θερέτρων καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴ
λειτουργία τους.

γ) νὰ ἱδρύει παιδικούς, βρεφικούς καὶ ὑγειονομικούς
σταθμούς καθὼς καὶ ἄλλα κέντρα γιὰ τὴν παροχὴ κοινω-
νικῶν ὑπηρεσιῶν (ὅπως νοσοκομεῖα, σανατόρια, βρεφοκομεῖα,
ὀρφανοτροφεία, γηροκομεῖα) καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴ λει-
τουργία τους.

δ) νὰ ἱδρύει πολιτιστικά καὶ πνευματικά κέντρα (ὅπως βι-
βλιοθήκες, μουσεῖα, πινακοθήκες, φιλαρμονικὲς, θέατρα)
καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴ λειτουργία τους.

ε) νὰ κατασκευάζει καὶ νὰ συντηρεῖ συστήματα ἀρδεύ-
σεως καὶ ἐγγειοβελτιωτικὰ ἔργα καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴν
προστασία τοῦ ὑπόγειου ὑδατικοῦ δυναμικοῦ τῆς περιφέρειάς
του,

στ) νὰ κατασκευάζει καὶ νὰ συντηρεῖ λουτρά καὶ ἀπο-
χωρητήρια καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴ λειτουργία τους.

ζ) νὰ κατασκευάζει ἔργα γιὰ τὴν προστασία τοῦ εὐρι-
στοῦ καὶ πολιτιστικοῦ περιβάλλοντος.

η) νὰ ἐλέγχει τὴν τήρηση τῶν διατάξεων ποὺ ἀφορροῦν
τὴν καθαριότητα, τὴν κυκλοφορία καὶ τὴν στάθμευση τῶν
ὀχημάτων, τὴν οἰκοδόμηση, τὴν ἀποχέτευση, τὴ μόλυνση τοῦ
περιβάλλοντος καὶ τὴν προστασία τοῦ ὑπόγειου ὑδατικοῦ δυ-
ναμικοῦ καὶ νὰ υποβάλλει μηνύσεις γιὰ τὴν παράβασή τους.

2. Γιὰ τὴν ἄσκηση τῆς ἀρμοδιότητος ποὺ ἀναφέρεται μὲ
τὸ στοιχεῖο ἡ', ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα μπορεῖ νὰ προβλέ-
πει στὸν ὀργανισμό ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τὴ συγκρότηση
σχετικῆς εἰδικῆς ὑπηρεσίας. Ἡ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ
κοινοτικοῦ συμβουλίου ψηφίζεται μὲ τὴν πλειοψηφία ποὺ
προβλέπει ἡ παράγρ. 1.

"Αρθρο 25.

Ἀνάθεση τῆς ἀσκήσεως δραστηριοτήτων
σὲ ἄλλα νομικά πρόσωπα.

1. Μὲ τὴν ἐπιφύλαξη τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικα, ποὺ
ἀφοροῦν τὰ ἱδρύματα, τὰ λοιπὰ δημοτικά καὶ κοινοτικά
νομικά πρόσωπα καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις, ἕνας δήμος ἢ μία κοι-
νότητα ἢ περισσότεροι δήμοι ἢ κοινότητες μποροῦν, κατ'
ἐξίφρηση, νὰ ἀναθέτουν γιὰ ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα τὴν
ἀσκήση ὀρισμένης δραστηριότητάς τους στὸ κράτος ἢ σὲ
ἄλλο νομικὸ πρόσωπο.

2. Τὴν ἀνάθεση τῆς δραστηριότητος ἀποφασίζει τὸ δημο-
τικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο μὲ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ
συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του. Μὲ τὴν ἰδίαν ἀπόφαση
καθορίζονται ἡ διάρκεια τῆς ἀναθέσεως καὶ οἱ ὅροι τῆς.

3. Ὅταν ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα ἀναθέτει τὴ δραστηριό-
τητα σὲ ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ κράτος, νομικὸ πρόσωπο,
στοὺς ὅρους τῆς ἀναθέσεως μπορεῖ νὰ περιλαμβάνεται καὶ
ἡ ἐκπροσώπηση τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος στὸ ὄργανο
ποὺ διοικεῖ τὸ νομικὸ πρόσωπο.

"Αρθρο 26.

Δημοτικὲς—κοινοτικὲς διατάξεις.

1. Μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβου-
λίου ἐκδίδονται διατάξεις, ποὺ καθορίζουν τὴ λειτουργία
καὶ τὴ χρῆση τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀγορῶν καὶ
τῶν τόπων ἀγορῶν, τῶν συστημάτων ὑδρεύσεως καὶ τῶν συ-
στημάτων ἀποχετεύσεως, τῶν ἁλσῶν καὶ τῶν κήπων, τῶν
κοιμητηρίων, τῶν ἀθλητικῶν ἐγκαταστάσεων, τῶν κέντρων
νεότητος, τῶν παιδικῶν χαρῶν, τῶν παιδικῶν καὶ βρεφικῶν
σταθμῶν, τῶν ὑγειονομικῶν σταθμῶν καὶ τῶν κέντρων γιὰ
τὴν παροχὴ κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν πολιτιστικῶν καὶ
πνευματικῶν κέντρων, τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν λαϊ-
κῶν κατοικιῶν, θερέτρων καὶ τουριστικῶν ἐγκαταστά-
σεων. Μὲ ὅμοιες διατάξεις ρυθμίζονται τὰ θέματα ποὺ ἀφο-
ροῦν τὴν καθαριότητα καὶ οἱ ὅροι γιὰ τὴ χρῆση τῶν πε-

υπόδημων, τῶν πλατειῶν καὶ τῶν λοιπῶν κοινογρήστων χώρων, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σχετικὰ φορολογικὰ θέματα.

2. Οἱ διατάξεις πού προβλέπει ἡ παράγρ. 1 ἐγκρίνονται ἀπὸ τὸν νομάρχην καὶ δημοσιεύονται μὲ ἀνάρτηση στὶς πινακίδες τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, γιὰ τὴν ὁποία συντάσσεται ἀποδεικτικό. Οἱ διατάξεις αὐτὲς παραμένουν συνεχῶς ἐκτεθειμένες σὲ χώρῳ τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ καταστήματος, πού εἶναι προσιτὸς στὸ κοινό.

3. Ὅποιος παραβιάζει τὶς προαναφερόμενες διατάξεις τιμωρεῖται σύμφωνα μὲ τὸ ἀρθρο 459 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικα.

Ἄρθρο 27.

Γνώμη τῶν συμβουλίων γιὰ εἰδικὰ θέματα—

Συμμετοχὴ σὲ προγράμματα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως.

1. Προκειμένου νὰ ἐκδώσουν οἱ κρατικὲς ἀρχὲς ὅποιαδήποτε διοικητικὴ κανονιστικὴ πράξη, πού ἀφορᾷ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὰ ρυθμιστικὰ ἢ χωροταξικὰ γένη, πρέπει νὰ ζητοῦν τὴ γνώμη τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων ἢ τῶν κοινοτήτων ἢ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν ἐνώσεων δήμων καὶ κοινοτήτων, στὴν περιφέρεια τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἰσχύσουν αὐτὲς οἱ πράξεις, κατὰ τὶς ἀκόλουθες διακρίσεις:

α) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν ἕως δέκα δήμων καὶ κοινοτήτων, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη ὅλων τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν συμβουλίων.

β) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν περισσότερων ἀπὸ δέκα δήμων καὶ κοινοτήτων τοῦ νομοῦ, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δήμων καὶ κοινοτήτων.

γ) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν δήμων καὶ κοινοτήτων πού ὑπάγονται σὲ περισσότερους νομούς, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῶν τοπικῶν ἐνώσεων.

δ) Γιὰ πράξεις, πού ἀφοροῦν τὴν περιφέρειαν ὁλόκληρης τῆς χώρας, ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Κεντρικῆς Ἐνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων τῆς Ἑλλάδος.

2. Ὅταν οἱ πράξεις πού ἀναφέρονται στὴν προηγούμενη παράγραφο ἀφοροῦν τὰ πολεοδομικὰ σχέδια, γιὰ τὴν ἐκδόσιν αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη μόνον τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων ἢ τῶν κοινοτήτων, στὴ διοικητικὴ περιφέρεια τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἰσχύσουν οἱ πράξεις αὐτές.

3. Σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις τῶν παραγράφων 1 καὶ 2 ἡ γνώμη πρέπει νὰ στέλνεται στὴν ἀρμόδια ἀρχὴ μέσα σὲ δύο μῆνες, ἀπὸ τότε πού ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα ἢ ἡ ἐνωσὶς ἔλαβε τὸ σχετικὸ ἐρώτημα.

4. Ἡ ἀπόκλιση ἀπὸ τὴ γνώμη τῶν ὁργάνων, πού προβλέπουν οἱ παράγρ. 1 καὶ 2, πρέπει νὰ στηρίζεται σὲ εἰδικὴ αἰτιολογία.

5. Στὰ ὅργανα, πού καταρτίζουν τὰ προγράμματα γιὰ τὴν περιφερειακὴ ἀνάπτυξη, τὴ χωροταξία καὶ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, μετέχουν καὶ ἐκπρόσωποι τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων ἢ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν. Κατὰ τὴν κατάρτιση τῶν προγραμμάτων αὐτῶν λαμβάνονται ὑπόψη οἱ γνώμες τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων ἢ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τῶν ἐνώσεων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων τῆς περιφέρειας, τὴν ὁποίαν ἀφοροῦν τὰ προγράμματα, ὅπως ὀρίζεται διὰ τὰς πού ἐκδίδεται μὲ πρόταση τῶν Ὑπουργῶν Συντονισμοῦ καὶ Ἐσωτερικῶν. Μὲ διάταγμα, πού ἐκδίδεται μὲ πρόταση τῶν ἰδίων Ὑπουργῶν, καθορίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπροσώπων τῶν δήμων ἢ κοινοτήτων ἢ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν στὰ ὅργανα πού καταρτίζουν τὰ προγράμματα καὶ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ὀρίζονται οἱ ἐκπρόσωποι αὐτοί.

6. Δὲν ἐπιτρέπεται ἀπαλλοτρίωση, διάθεση, δέσμευση ἢ ἰσοδύναμοι περιορισμοὶ στὴν βιοίκηση, στὴ διαχείριση καὶ τὴν διάθεση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν κτημάτων, ἔργων, ὑπηρεσιῶν καὶ ὑδάτων ἀρδεύσεως ἢ ὑδρεύσεως, χωρὶς προηγουμένη γνωμοδότηση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΚΛΟΓΗ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Ἄρθρο 28.

Κοινοτικὲς ἀρχές.

1. Ἡ κοινότητα διοικεῖται ἀπὸ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο καὶ τὸν πρόεδρο.

2. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μέλη σὲ κοινότητες μὲ πληθυσμὸ ἕως χιλίων κατοίκων, ἐπτά μέλη σὲ κοινότητες 1.001 ἕως 2.000 κατοίκων, ἑννέα σὲ κοινότητες 2.001 ἕως 5.000 κατοίκων καὶ ἑντεκα σὲ λοιπὰς κοινότητες. Στὸν ἀριθμὸ αὐτὸ τῶν συμβούλων περιλαμβάνεται καὶ ὁ πρόεδρος.

Ἄρθρο 29.

Δημοτικὲς ἀρχές.

1. Ὁ δήμος διοικεῖται ἀπὸ τὸ δημοτικὸ συμβούλιο, τὴν δημαρχικὴν ἐπιτροπὴ καὶ τὸν δήμαρχο.

2. Τὸ δημοτικὸ συμβούλιο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑντεκα μέλη σὲ δήμους μὲ πληθυσμὸ ἕως 7.000 κατοίκων, δεκαπέντε μέλη σὲ δήμους 7.001 ἕως 20.000 κατοίκων, δεκαεννέα σὲ δήμους ἀπὸ 20.001 ἕως 30.000 κατοίκων, εἴκοσι πέντε σὲ δήμους 30.001 ἕως 60.000 κατοίκων, τριάντα ἕνα σὲ δήμους 60.001 ἕως 100.000 κατοίκων, τριάντα ἑννέα σὲ δήμους 100.001 ἕως 150.000 κατοίκων, σαράντα ἐπτά σὲ δήμους ἀπὸ 150.001 ἕως 300.000 κατοίκων, πενήντα πέντε σὲ δήμους 300.001 ἕως 500.000 κατοίκων, καὶ ἐξήντα ἕνα σὲ δήμους 500.001 κατοίκων καὶ πᾶνω.

3. Ἡ δημαρχικὴ ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν ἐοικὸς δημάρχου πού ἔχει ὀρίσει ὁ ἴδιος ὁ δήμαρχος, ὡς πρόεδρος, καὶ ἀπὸ δύο μέλη, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ δεκαπέντε μέλη, τέσσερα, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ τριάντα ἕνα μέλη, ἑξί, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ πενήντα πέντε μέλη καὶ ὅτι, ἂν τὸ συμβούλιο ἔχει ἕως καὶ ἐξήντα ἕνα μέλη.

Ἄρθρο 30.

Διάρκεια δημοτικῆς καὶ κοινοτικῆς περιόδου.

1. Ὁ δήμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος καὶ οἱ δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ σύμβουλοι ἐκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια.

2. Ἡ ἐκλογὴ γίνεται κάθε τέταρτο ἔτος, τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὶς 10 τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ.

3. Ἡ ἐγκατάσταση τῶν ἀρχῶν πού ἔχουν ἐκλεγῆι γίνεται τὴν 1η Ἰανουαρίου τοῦ ἐπόμενου ἔτους, καὶ ἡ θητεία τους λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου τοῦ τέταρτου ἔτους.

4. Σὲ κοινότητες, τῶν ὁποίων οἱ ἐκλογεῖς μετακινοῦνται ὁμαδικὰ σὲ ἄλλα μέρη, ἔξω ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος, γιὰ παραθερισμὸ ἢ διαχείμαση, ἡ ἐκλογὴ τῶν κοινοτικῶν συμβούλων γίνεται μέσα σὲ τρεῖς μῆνες ἀπὸ τότε πού, κατὰ τὴν τοπικὴ συνθήκη, ἀρχίζουν νὰ γυρίζουν στὴν περιφέρειαν τῆς κοινότητος οἱ μετακινούμενοι δημότες καὶ οἱ κάτοικοι τῆς, τὴν Κυριακὴν πού ὀρίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου. Ἡ ἐγκατάσταση τῶν κοινοτικῶν συμβούλων, πού ἐκλέγονται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, γίνεται τὴν δέκατη πέμπτη μέρα μετὰ τὴν ἐπικύρωση τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐκλογῆς ἢ μέρα πού λήγει ἡ θητεία τους ὀρίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου.

5. Ἄν σ' ἕνα δήμῳ ἢ σὲ μία κοινότητα δὲν ἐπικυρώθηκε τελεσίδικα ἡ ἐκλογὴ ἕως τὴν ἡμέραν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν, ἡ ἐγκατάσταση τῶν ἀρχῶν αὐτῶν γίνεται μέσα σὲ προθεσμίαν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τὴν ἐπικύρωση, τὴν ἡμέραν πού ὀρίζει ὁ νομάρχης. Ἡ θητεία τῶν παλιῶν ἀρχῶν παρατείνεται, ὥσπου νὰ ἐγκατασταθοῦν οἱ νέες.

ΤΜΗΜΑ Β'
ΕΚΛΟΓΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΕΚΛΟΓΕΣ - ΕΚΛΟΓΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΜΟΙ

"Άρθρο 31.

Έκλογές σε νέους δήμους και νέες κοινότητες.

1. Η έκλογή των αρχών δήμων και κοινοτήτων, που αναγνωρίζονται έως το τέλος του μηνός Αυγούστου ενός των τριών πρώτων ετών της δημοτικής ή της κοινοτικής περιόδου, γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 του μηνός Οκτωβρίου του έτους κατά το οποίο έγινε η αναγνώριση. Η εγκατάστασή τους γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Στους δήμους και στις κοινότητες που αναγνωρίζονται από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, εκτός από το τρίτο έτος, η έκλογή των αρχών γίνεται την πρώτη Κυριακή μετά τις 10 Οκτωβρίου του επόμενου έτους μετά την αναγνώριση, και η εγκατάστασή τους την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους μετά την αναγνώριση.

2. Αν η αναγνώριση ενός νέου δήμου ή μιας νέας κοινότητας έγινε μετά τον Αυγούστο του τρίτου έτους της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου και έως το τέλος του Αυγούστου του τέταρτου έτους της περιόδου αυτής, τα αποτελέσματα των μεταβολών αρχίζουν από τις άμεσως επόμενες γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται και σε περίπτωση ενώσεως δήμων ή κοινοτήτων ή δήμων και κοινοτήτων.

4. Δήμοι και κοινότητες που καταργήθηκαν ή συνεισισμοί που προσαρτήθηκαν, υπάγονται στις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές του δήμου ή της κοινότητας όπου έχουν προσαρτηθεί. Έως τη λήξη της δημοτικής ή της κοινοτικής περιόδου δεν γίνεται καμμία μεταβολή στον αριθμό των μελών του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου του δήμου ή της κοινότητας όπου γίνεται η προσαρτηση, καθώς και του δήμου ή της κοινότητας απ' όπου αποσπάστηκε ο συνεισισμός.

"Άρθρο 32.

Έκλογικό δικαίωμα.

1. Όλοι οι δημότες του δήμου ή της κοινότητας έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές.

Για το όριο ηλικίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου περί εκλογής βουλευτών, όπως ισχύουν κάθε φορά. Η 1η Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γεννήσεως εκείνων που έχουν γεννηθεί το έτος αυτό.

2. Οι στερήσεις του εκλογικού δικαιώματος, που προβλέπει ο νόμος περί εκλογής βουλευτών, ισχύουν και για την έκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

"Άρθρο 33.

Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος.

1. Το εκλογικό δικαίωμα μπορούν ν' ασκούν μόνον οι δημότες εκλογείς που είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας.

2. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική.

3. Όποιος δεν άσκει το εκλογικό του δικαίωμα αδικαιολόγητα, τιμωρείται με ποινή προστίμου από χίλιες έως πέντε χιλιάδες δραχμές.

4. Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται για τον εκλογέα που έχει περάσει το 70^ο έτος της ηλικίας του καθώς και για όποιον διαμένει την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από διακόσια χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα, όπου έπρεπε να ψηφίσει.

5. Στους δικαστικούς, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στη χωροφυλακή ή στο λιμενικό σώμα καθώς και στους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών και δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, που την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στον δήμο ή στην κοινότητα όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται ή όμαλή λειτουργία των υπηρεσιών, άδεια για να μεταβούν στον δήμο ή στην κοινότητα όπου δικαιούνται να ψηφίσουν.

6. Έκείνοι που δεν άσκησαν το εκλογικό τους δικαίωμα σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, επειδή δεν τους δόθηκε άδεια, δεν τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού.

"Άρθρο 34.

Έκλογικοί κατάλογοι.

1. Οι εκλογικοί κατάλογοι, που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

2. Για τις πρώτες εκλογές των αρχών των δήμων και των κοινοτήτων που έχουν πρόσφατα αναγνωριστεί, ο νομάρχης προντίζει να συνταχθούν ιδιαίτεροι προσωρινοί εκλογικοί κατάλογοι, για κάθε δήμο ή κοινότητα, στους οποίους εγγράφονται οι εκλογείς κάτοικοι του νέου δήμου ή της νέας κοινότητας, σύμφωνα με την εγγραφή τους στους ισχύοντες εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας απ' όπου προέρχονται. Αν δεν είναι δυνατό να συνταχθούν ιδιαίτεροι εκλογικοί κατάλογοι, οι πρώτες εκλογές γίνονται με τους καταλόγους που ισχύουν ήδη για τους δήμους και τις κοινότητες και σύμφωνα με την κατοικία των εκλογέων που είναι γραμμένη στους καταλόγους αυτούς.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση ενώσεως δήμων ή κοινοτήτων ή προσαρτήσεως συνεισισμών.

4. Τα θέματα τα σχετικά με τη σύνταξη των προσωρινών και των οριστικών εκλογικών καταλόγων των νέων δήμων και κοινοτήτων ρυθμίζονται με διάταγμα.

"Άρθρο 35.

Προσόντα εκλογιμότητας.

Μπορεί να εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ο δημότης που έχει την ηλικία να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 23^ο έτος της ηλικίας του.

"Άρθρο 36.

Κωλύματα και άτυμβίαστα.

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχος πρόεδρος κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι οι δικαστικοί και λειτουργοί, όποιοι είναι υπάλληλοι του κράτους και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως με οποιαδήποτε σχέση υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, όποιοι είναι υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με οποιαδήποτε σχέση και ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών, καθώς και οι γιατροί που υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση σε δημόσιες υπηρεσίες ή σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Δεν μπορούν επίσης να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων και δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι όποιοι συνδέονται με το δήμο ή την κοινότητα με οποιαδήποτε σύμβαση, καθώς και τα μέλη της διοικήσεως, οι σύμβουλοι και οι υπάλληλοι νομικών προσώπων που συνδέονται με το δήμο ή με την κοινότητα με οποιαδήποτε τρόπο στην δημόσια ή την κοινότητα συμμετέχουν με οποιαδήποτε τρόπο στην λειτουργία που προβλέπει η σύμβαση, μόνο για τα πρόσωπα που είναι αντιπρόσωποι του δήμου ή της κοινότητας στην επιχείρησή αυτή δεν υπάρχει κώλυμα εκλογιμότητας ή άτυμβίαστο.

3. Δεν αποτελεί άσυμβίβαστο ή σύναψη συμβάσεως αγοράς δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων, έφόσον ή εκποίηση έχει γίνει ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία, και αυτός που έχει επικυρωθεί πλειοδότης δεν έλαβε μέρος στη διαδικασία της εκποίησης με την ιδιότητα του μέλους της δημοτικής ή της κοινοτικής αρχής, και έφόσον το τίμημα πρέπει να καταβληθεί έξοχα. Επίσης δεν αποτελεί κώλυμα ή άσυμβίβαστο ή αναίτιοτητα ή οποιασδήποτε συμβάσεως με τον δήμο ή την κοινότητα, αν το αντικείμενό της είναι αξίας μικρότερης από 20.000 δραχμές το χρόνο. Μπορούν να εκλεγούν ή να είναι μέλη των δημοτικών και κοινοτικών αρχών τα μέλη της δικηγόρου και οι υπάλληλοι δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφελείας, που συνδέονται με τον δήμο ή την κοινότητα με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

4. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να εκλεγούν στον δήμο ή στην κοινότητα, στην περιφέρεια των οποίων έχουν ύπηρετήσει, αφού περάσει μία διετία από τότε που έπαψαν να ύπηρετούν εκεί.

5. Με την επιφύλαξη της διατάξεως της προηγούμενης παραγράφου, το κώλυμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 παύει να ύπάρχει, αν τα πρόσωπα που έχουν το κώλυμα παραιτούνται από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των ύποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστική επίσημη στον εירוνοδίκη ή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την ύποβάλλει άμέσως στην αρχή που είναι έμμεσα να την άποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από τη στιγμή της επιδόσεώς της. Ειδικές διατάξεις νόμων, που άπαγορεύουν την ύποβολή ή την άποδοχή της παραίτησεως των προσώπων που προβλέπει ή παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την άρνησή τους άποδεχθεί την παραίτησή τους, αν ύπάρχουν από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου.

6. Οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, που άποδέχονται οποιοδήποτε από τα κώλυμα ή τα έργα που αναφέρονται σε τούτο το άρθρο ή άπορούν δημοτικότητα σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινότητα, ύπαιτουν αυτόδικαίως από το άξίωμά τους.

Άρθρο 37.

Κώλυμα συγγενείας.

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να συνυπηρετούν ως δημοτικοί ή κοινοτικοί ή ως πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικοί σύμβουλοι πρόσωπα, που είναι μεταξύ τους σύζυγοι ή συγγενείς έξ αίματος ή άγγιστείας έως και δεύτερου βαθμού.

2. Αν έχουν εκλεγεί δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικοί σύμβουλοι πρόσωπα τα οποία είναι μεταξύ τους συγγενείς του βαθμού που όρίζει ή προηγούμενη παράγραφος, το δικαστήριο που κρίνει την εκλογή άποκλείει αυτούς που έλαβαν τους λιγότερους ψήφους προτιμήσεως. Σε περίπτωση ύσοψηφίας συμβούλων, το ίδιο δικαστήριο ένεργεί κλήρωση.

3. Αν δημιουργηθεί συγγένεια μετά την εκλογή, τα πρόσωπα που άποκλείονται κατά την προηγούμενη παράγραφο, εκπίτουν αυτόδικαίως.

Άρθρο 38.

Άσυμβίβαστο εξαιτίας όφελών.

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι ή δημοτικοί σύμβουλοι, ή κοινοτικοί ή έφοιλέτες του δήμου, από οποιαδήποτε αίτία, για τον ύπώτερο από δεκαπέντε χιλιάδες δραχμές. Δεν μπορούν να είναι πρόεδροι κοινοτήτων ή κοινοτικοί σύμβουλοι, πρόσωπα που είναι όφειλέτες της κοινότητας για ποσό άνώτερο από δέκα χιλιάδες δραχμές.

2. Αν ένας όφειλέτης του δήμου ή της κοινότητας είναι δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, όφείλει να έξοφλήσει την όφειλή του έως την ημέρα της έγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν όφειλέτες του

δήμου ή της κοινότητας μετά την εκλογή τους, όφείλουν να έξοφλήσουν την όφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο μηνών άφóτου έγκαταστάσεως ή όφειλή αυτή. Αν ή έξοφληση δεν γίνει κατά τη διάρκεια της προθεσμίας αυτής, εκπίτουν αυτόδικαίως από το άξίωμά τους.

Άρθρο 39.

Επαγγελματική δραστηριότητα δημάρχων.

Αν ο δήμαρχος άσκει την επαγγελματική του δραστηριότητα ή δραστηριότητα αυτή δεν πρέπει να έμποδίζει την πλήρη εκτέλεση των δημαρχιακών του καθήκόντων.

Άρθρο 40.

Διαπίστωση της εκπτώσεως.

Στις περιπτώσεις που προβλέπουν τα άρθρα 36 παρ. 6, 37 παρ. 3 και 38, ο νομάρχης με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του άσυμβιβάστου και την εκπίτωση από το άξίωμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

Άρθρο 41.

Μέλη των έφορευτικών επιτροπών.

1. Η ψηφοφορία γίνεται έμπρός σε έφορευτικές επιτροπές. Σε κάθε εκλογικό τμήμα δήμου ή κοινότητας συγκροτείται έφορευτική επιτροπή, που άποτελείται από τέσσερα τακτικά μέλη και τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, ως πρόεδρο. Τα μέλη κληρώνονται μαζί με ισάριθμα αναπληρωματικά από το πρωτοδικείο ή το εירוνοδικείο, σε δημόσια συνεδρίαση, την οποία όρίζει, τρεις τουλάχιστον μέρες πριν το πρωτοδικείο, για τους δήμους, και το εירוνοδικείο, για τις κοινότητες. Η κλήρωση γίνεται μέσα (10) τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία, άνάμεσα στους εκλογείς του δήμου ή της κοινότητας, που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στα πρακτικά τους. Όσοι κληρώνονται τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, είδοποιούνται από το δικαστήριο που ένήργησε την κλήρωση.

2. Αν ο πρόεδρος της έφορευτικής επιτροπής ή ο αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής κολύεται ή άπουσιάζει για οποιοδήποτε λόγο, αναπληρώνεται, όπως προβλέπει ή σχετική διάταξη της εκλογικής νομοθεσίας. Αν έλειπει για οποιοδήποτε λόγο και ο αναπληρωτής, ή εκλογή ένεργείται έγκυρα, έφόσον είναι παρόντα τρία τουλάχιστον μέλη της έφορευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή καθήκοντα προέδρου εκτελεί ο πιο ήλικιωμένος.

Άρθρο 42.

Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και έφοροι των αντιπροσώπων.

1. Έφοροι των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής είναι ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου έρρεσκει ο δήμος ή ή κοινότητα. Αυτός όρίζει σε κάθε εκλογικό τμήμα της περιφέρειας του πρωτοδικείου έναν αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής, μέσα τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία.

2. Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής όρίζονται:

- Οι πρωτοδίκες και οι αντεισαγγελείς πρωτοδικών.
- Οι έμμισθοι πάρεδροι των πρωτοδικείων και των εισαγγελέων πρωτοδικών.
- Οι εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- Οι πρωτοδίκες και οι έμμισθοι πάρεδροι των διοικητικών πρωτοδικείων.
- Οι εירוνοδίκες και οι πταισματοδίκες.
- Οι δικηγόροι.

ζ) Οί υπάλληλοι, από το βαθμό του γραμματέα πρωτοδικών 6' τάξεως και πάνω, της γραμματείας των δικαστηρίων, δηλαδή του Συμβουλίου της Έπικρατείας, των πολιτικών, ποινικών και τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καθώς και των εισαγγελιών και της υπηρεσίας του επιτρόπου της έπικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

η) Οί συμβολαιογράφοι.

θ) Οί έμμισθοι και άμισθοι υποθηκοφύλακες.

ι) Οί δικαστικοί αντιπρόσωποι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Άντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος έχει υπερέσει το 67ο έτος της ηλικίας του.

4. Άν τὰ πρόσωπα που όρίζονται στην παρ. 2 δεν έπαρκοῦν, ο πρόεδρος διορίζει άσκούμενους δικηγόρους της περιφέρειας του πρωτοδικείου. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής ανάγκης, ο διορισμός αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής μπορεί να γίνει και έως την πέμπτη μέρα πριν από την ψηφοφορία.

5. Άν και τὰ πρόσωπα που όρίζονται στις προηγούμενες παραγράφους 2 και 4 δεν έπαρκοῦν, ο πρόεδρος ζητά από τον πρόεδρο ενός πρωτοδικείου του κράτους, κατά προτίμηση του πλησιέστερου, να διορίσει: ως αντιπροσώπους τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους που υπηρετούν στην περιφέρεια του πρωτοδικείου.

6. Οί δικηγόροι που είναι βουλευτές καθώς και αυτοί που έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι, δεν διορίζονται αντιπρόσωποι.

7. Οί αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής δεν ψηφίζουν, αν δεν είναι γραμμένοι στον έκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας όπου άσκούν τὰ καθήκοντά τους.

Άρθρο 43.

Άποζημίωση των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής.

Η ημερήσια αποζημίωση, οι μέρες για τις οποίες παρέχεται και τὰ όδοιπορικά έξοδα των αντιπροσώπων όρίζονται και πληρώνονται σύμφωνα με ό,τι ισχύει για τις βουλευτικές εκλογές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ — ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Άρθρο 44.

Υποψηφιότητες.

1. Η εκλογή του δημάρχου, του προέδρου της κοινότητας και των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει έναν υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας και υποψηφίους συμβούλους. Για τους δήμους, ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών που προβλέπει το άρθρο 29 και μπορεί ν' αυξηθεί έως το 50% του αριθμού αυτού. Για τις κοινότητες, πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών που προβλέπει το άρθρο 28 και μπορεί ν' αυξηθεί έως το διπλάσιο του αριθμού αυτού. Το κλάσμα που προκύπτει δεν λαμβάνεται υπόψη.

3. Κανείς δεν μπορεί να μετέχει σε περισσότερους από ένα συνδυασμούς.

Άρθρο 45.

Καταρτισμός συνδυασμών.

1. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση, που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στην δήλωση του συνδυασμού ή σειρά των υποψηφίων καθορίζεται με τον εξής τρόπο: Πρώτο γράφεται το επώνυμο του υποψηφίου δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας και ακολουθούν, με αλφαριθμητική σειρά, τὰ επώνυμα των λοιπών υποψηφίων του συνδυασμού. Δίπλα ή και κάτω από το όνομα του υποψηφίου δημάρχου ή του υποψηφίου προέδρου της κοινότητας γράφονται οι αντίστοιχες ενδείξεις. Άλλά, και αν λείπουν οι ενδείξεις αυτές, στους

συνδυασμούς των δήμων, όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος δήμαρχος», και στους συνδυασμούς των κοινοτήτων, όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος πρόεδρος της κοινότητας».

2. Η δήλωση μπορεί να υποβληθεί και από έναν από τους υποψηφίους που περιλαμβάνονται σ' αυτήν ή από τρεις τουλάχιστον εκλογείς που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο των δημοτών ή στον έκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται γραπτή άποδοχή κάθε προσώπου που προτείνεται με τη δήλωση.

3. Στην δήλωση έπισυνάπτεται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α) πιστοποιητικό έγγραφης στο γενικό μητρώο των δημοτών και στον έκλογικό κατάλογο του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι υποψήφιος. β) υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου, ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα, ή ότι έληξε ή πρόσκαιρη άποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή ότι έχει λήξει την ημέρα της εκλογής για την οποία θέτει υποψηφιότητα και γ) γραμμάτιο δημόσιου ταμείου, που βεβαιώνει ότι κάθε υποψήφιος δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος, πρόεδρος κοινότητας και κοινοτικός σύμβουλος έχει καταθέσει, αντίστοιχα, το ποσό των δραχ. χιλίων (1.000), πεντακοσίων (500), τριακοσίων (300) και διακοσίων (200). Για τις κοινότητες που έχουν έως χίλιους κατοίκους, δεν γίνεται χρηματική κατάθεση.

4. Άν δεν έχει τηρηθεί κάποια από τις διατυπώσεις, ή δεν υπάρχει κάποια από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τὰ στοιχεία που προβλέπουν οι παράγραφοι 1, 2 και 3, και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, ή δήλωση είναι απαράδεκτη. Ειδικότερα, αν έχει συνταχθεί ή δήλωση του συνδυασμού, που προβλέπει ή παράγραφος 1, με διαφορετικό τρόπο, δεν είναι απαράδεκτη, έφόσον περιλαμβάνει ρητή δήλωση που όρίζει τον υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας. Άπαράδεκτη είναι και ή εκπρόθεσμη δήλωση καθώς και ή δήλωση που περιλαμβάνει λιγότερους υποψηφίους από το ελάχιστο όριο του άρθρου 44 παρ. 2.

5. Στην δήλωση μπορεί να όρίζεται όνομα και έμβλημα του συνδυασμού. Άπαγορεύεται να όρίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα ένα σύμβολο δημοκρατικής λατρείας, ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης εύλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής όργανώσεως, φωτογραφία προσώπου που περιλαμβάνεται στον συνδυασμό και κάθε έμβλημα κράτους που ισχύει παλαιότερα ή ισχύει ακόμη. Άν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα, δικαίωμα χρήσεως έχει όποιος το έχει δηλώσει πρώτος. Άν γίνει παράθεση των διατάξεων αυτής της παραγράφου, και ή παράθεση βεβαιωθεί από το δικαστήριο, ή δήλωση είναι απαράδεκτη.

6. Η δήλωση επιδίδεται με δικαστικό έπιμελητή, ύστερα από παραγγελία των προσώπων που την υποβάλλουν ή ενός εκλογέα δημότη, ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για δήμο, και στον έιρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα, είκοσι τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία. Έως τή λήξη αυτής της προθεσμίας, επιτρέπεται μόνον να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον έπιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων, με συμπληρωματική δήλωση του υποψηφίου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Στην δήλωση αυτή έπισυνάπτονται τὰ στοιχεία που προβλέπει ή παράγραφος 3 καθώς και γραπτή άποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Μετά τή λήξη της είκοσήμερης προθεσμίας, που απαιτείται για την έπίδοση ή την παράδοση στο αρμόδιο δικαστικό όργανο, καμία μεταβολή της δηλώσεως δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που πέθαναν, σύμφωνα με το άρθρο 48.

Άρθρο 46.

Κατάργηση κοινότητας σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού.

Άν σε μία κοινότητα ματαιωθεί ή εκλογή συμβούλων, έπει-

δὴ δὲν ἔχει ὑποβληθεῖ δὴλωση συνδυασμοῦ ὑποψηφίων, ὁ νομάρχης ἐκδίδει ἀμέσως πρόγραμμα γιὰ τὴν ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς. Ἄν καὶ κατὰ τὴ νέα ἐκλογὴ δὲν δηλωθεῖ συνδυασμὸς ὑποψηφίων, ἡ κοινότητα ἐνώνεται μὲ τὸν δῆμο ἢ τὴν κοινότητα πού ἔχει ἔδρα πὶο κοντὰ στὴν ἔδρα τῆς.

Ἄρθρο 47.

Ἀνακήρυξη καὶ κοινοποίηση συνδυασμῶν.

1. Τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ μέρᾳ πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορίᾳ τὸ πρωτοδικεῖο, ἂν πρόκειται γιὰ δῆμο, καὶ τὸ εἰρηνοδικεῖο, ἂν πρόκειται γιὰ κοινότητα, ἀνακηρύσσει σὲ δημόσια συνεδρίαση τοὺς συνδυασμοὺς πού ἔχουν δηλωθεῖ ἔγκυρα. Ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου καὶ ὁ εἰρηνοδίκης κοινοποιοῦν ἀμέσως στὸν νομάρχῃ τὶς σχετικὲς ἀποφάσεις.

2. Ὁ νομάρχης κυρώνει καὶ στέλνει ἀμέσως σὲ κάθε δῆμο ἢ κοινότητα πίνακα τῶν συνδυασμῶν πού ἔχουν ἀνακηρυχθεῖ.

Ἄρθρο 48.

Ἀντικατάσταση ὑποψηφίων πού πέθαναν.

1. Ἄν ἓνας ὑποψήφιος σύμβουλος πεθάνει, ἐπιτρέπεται ν' ἀντικατασταθεῖ μὲ ἄλλον ὑποψήφιο, ὕστερα ἀπὸ δὴλωση τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος, ἀκόμη καὶ ἂν ἔχει περάσει ἡ προθεσμία τοῦ ἄρθρου 45 παραγρ. 6. Στὴ δὴλωση ἐπισυνάπτονται τὰ στοιχεῖα πού ὁρίζει τὸ ἄρθρο 45 καὶ ὡς καὶ γραπτὴ ἀποδοχὴ τοῦ προσώπου πού προτείνεται. Τὸ ἀρμόδιο δικαστήριον ἀνακηρύσσει ἀμέσως τὸν ἀντικαταστάτη ὑποψήφιο.

2. Ἄν ἓνας ὑποψήφιος δῆμαρχος ἢ πρόεδρος κοινότητος πεθάνει, τῇ θέσῃ του στὸ συνδυασμὸ παίρνει εἴτε νέος ὑποψήφιος εἴτε ἓνας ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους συμβούλους τοῦ συνδυασμοῦ, ὕστερα ἀπὸ δὴλωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ὑποψηφίων. Κατὰ τὰ λοιπὰ, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξη τῆς προηγούμενης παραγράφου. Ἄν δὲν ἔγινε ἀντικατάσταση, τῇ θέσῃ τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος παίρνει ὅποιος σύμβουλος τοῦ συνδυασμοῦ λάβει τοὺς περισσότερους ψήφους προτιμήσεως.

3. Συνδυασμὸς, πού περιέχει ἀριθμὸ ὑποψηφίων συμβούλων μικρότερο ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ὅριο τοῦ ἄρθρου 44 παραγρ. 2, ἐξαιτίας θανάτου ὑποψηφίων του γιὰ τοὺς ὁποίους δὲν δηλώθηκε ἀντικατάσταση, μετέχει στὴν ἐκλογὴ.

Ἄρθρο 49.

Δικαιώματα συνδυασμῶν.

1. Κάθε συνδυασμὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διορίσει ἓναν ἀντιπρόσωπο καὶ ἓναν ἀναπληρωτὴ του σὲ κάθε ἐκλογικὸ τμήμα, μὲ γραπτὴ δὴλωση τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος.

2. Ἐπίσης κάθε συνδυασμὸς ἔχει δικαίωμα νὰ διορίζει πληρεξούσιο μὲ συμβολαιογραφικὴ δὴλωση τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου κοινότητος. Ὁ πληρεξούσιος ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ συνδυασμοῦ ὅτιδήποτε μπορεῖ, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ὑποψήφιος δῆμαρχος ἢ πρόεδρος κοινότητος κατὰ τὴν διεξαγωγὴ τῆς ἐκλογῆς.

3. Στὴν περίπτωσιν τοῦ τρίτου ἐδαφίου τῆς παραγρ. 2 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου, ὁ διορισμὸς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τοῦ πληρεξουσίου γίνεται μὲ δὴλωση τῆς πλειοψηφίας τῶν ὑποψηφίων τοῦ συνδυασμοῦ.

4. Οἱ ὑποψήφιοι, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνδυασμῶν καὶ οἱ ἀναπληρωτὲς τους ἔχουν δικαίωμα νὰ εἶναι παρόντες κατὰ τὴ διάρκεια ὅλης τῆς διαδικασίας τῆς ἐκλογῆς, ὥσπου νὰ τερματιστοῦν οἱ σάκκοι, καὶ νὰ ὑποβάλλουν κάθε εἶδους παρατηρήσεις καὶ ἐνστάσεις.

5. Δὲν μποροῦν νὰ διοριστοῦν ἀντιπρόσωποι, ἀναπληρωτὲς ἢ πληρεξούσιοι συνδυασμῶν ὁ δῆμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος, οἱ δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ σύμβουλοι, ὅποιοι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ ὅλοι ὅσοι δὲν μποροῦν νὰ ἐκλεγούν σύμφωνα μὲ τὶς παραγρ. 1 καὶ 2 τοῦ ἄρθρου 36, ἐκτὸς ἂν παραιτηθοῦν ἀπὸ τῇ θέσῃ τους πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἀνακήρυξεως τῶν συνδυασμῶν. Γιὰ τὴν παραιτήσιν καὶ τὴν ἀπο-

δοχὴ τῆς ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἄρθρου 36.

Ἄρθρο 50.

Πρόγραμμα τῆς ἐκλογῆς.

1. Ὁ δῆμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἐκδίδει καὶ δημοσιεύει μὲ τοιχοκόλλησιν σὲ ὅλες τὶς συνοικίες τῆς πόλεως, σὲ ὅλα τὰ χωριὰ καὶ τοὺς συνοικισμοὺς τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, τρεῖς τοῦλάχιστον μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν, πρόγραμμα πού ἀναφέρει ἀκριβῶς τὴν ἡμέρα τῆς ψηφοφορίας, τὶς ὥρες πού ἀρχίζει καὶ τελειώνει, τὸν τόπο καὶ τὸ κατὰ στήμα τῆς ψηφοφορίας, τὶς ἔδρες γιὰ τὶς ὁποῖες γίνεται ἡ ἐκλογὴ καὶ τοὺς συνδυασμοὺς μαζί μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων, πού ἀποτελοῦν κάθε συνδυασμὸ, καθὼς εἶναι γραμμένον στὸν πίνακα πού ἔχει στείλει ὁ νομάρχης.

2. Τὸ πρόγραμμα τῆς πρώτης ἐκλογῆς σὲ νέο δῆμο ἢ κοινότητα ἐκδίδεται καὶ δημοσιεύεται ἀπὸ τὸν νομάρχῃ.

Ἄρθρο 51.

Υπολογισμὸς προθεσμιῶν.

1. Στὶς προθεσμίες πού ὁρίζει ὁ Κώδικας δὲν ὑπολογίζεται ἡ μέρα τῆς ψηφοφορίας.

2. Ἡ προθεσμία λήγει, μόλις περάσει τελείως καὶ ἡ τελευταία μέρα τῆς, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἡμέρα ἀργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΨΗΦΟΔΕΛΤΙΑ—ΦΑΚΕΛΛΟΙ—ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑΣ

Ἄρθρο 52.

Μορφή τῶν ψηφοδελτίων.

1. Τὰ ψηφοδέλτια κατασκευάζονται ἀπὸ λευκὸ χαρτί.

2. Τὰ ψηφοδέλτια, γιὰ ὅλη τὴν ἐπικράτεια, ἔχουν σχῆμα ὀρθογώνιο. Οἱ διαστάσεις τῶν ψηφοδελτίων ὁρίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, πού δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

3. Τὰ ψηφοδέλτια εἶναι μόνον ἔντυπα. Κάθε ψηφοδέλτιο πού δὲν εἶναι ἔντυπο, ἔστω καὶ ἐν μέρει, εἶναι ἄκυρο. Ἡ ἐκτύπωση τῶν ψηφοδελτίων πρέπει νὰ εἶναι σὲ μαύρη ἀπόχρωση.

Ἄρθρο 53.

Ἐκτύπωση καὶ διανομὴ τῶν ψηφοδελτίων.

1. Οἱ συνδυασμοὶ ὀφείλουν νὰ τυπώσουν τὰ ψηφοδέλτια καὶ νὰ παραδώσουν στὸν δῆμαρχο ἢ στὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος ὁκτὼ τοῦλάχιστον μέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ψηφοφορίαν, μὲ ἀπόδειξη, ψηφοδέλτια σὲ ἀριθμὸ ἐπαρκὴ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων τῆς περιφέρειάς τους.

2. Ὁ δῆμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ὀφείλει νὰ ἐφοδιάσῃ κάθε ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἐκλογικῶν τμημάτων τῆς περιφέρειάς του μὲ ψηφοδέλτια, πού ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐκλογέων πού εἶναι γραμμένοι στὸ ἐκλογικὸ τμήμα κατὰ 50% τοῦλάχιστον.

Ἄρθρο 54.

Περιεχόμενον τῶν ψηφοδελτίων.

1. Στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ψηφοδελτίου σημειώνονται τὸ ἔμβλημα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ συνδυασμοῦ, πού ἔχουν τυχὸν δηλωθεῖ, καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἐπώνυμο τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου τῆς κοινότητος καὶ στὴ συνέχεια τὰ ἐπώνυμα τῶν ὑποψηφίων συμβούλων, μὲ τὴ σειρά πού εἶναι γραμμένα στὴν ἀπόφαση μὲ τὴν ὁποία ἔχει ἀνακηρυχθεῖ ὁ συνδυασμὸς ἢ μὲ ἀλφαβητικὴ σειρά. Δίπλα ἢ καὶ κάτω ἀπὸ τὸ ἐπώνυμο τοῦ ὑποψήφιου δημάρχου ἢ προέδρου τῆς κοινότητος σημειώνεται ἡ σχετικὴ ἐνδειξη.

2. Ἐγγραφὲς καὶ διαγραφὲς δὲν ἐπιτρέπονται, καὶ ἂν γίνον, ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου.

3. Ὁ ἐκλογέας μὴ δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν προτίμησίν του μόνον γιὰ ἓνα ὑποψήφιο. Ὑποβόλευσις, πού περιέχει περισσώτερους σταυροὺς προτιμήσεως, θεωρεῖται ἔγκυρο, δὲν λαμβάνεται ὡς ὑπόψη κανέναν σταυρὸς προτιμήσεως.

4. Ἡ προτίμησις τοῦ ἐκλογέα ἐκφράζεται μὲ σταυρό, πού σημειώνεται μὲ μολύβι μαύρης ἢ κυανῆς ἀποχρώσεως ἢ μὲ μελάνι τῶν ἰδίων ἀποχρώσεων, δίπλα στὸ ὀνοματεπώνυμο κάθε ὑποψηφίου. Σταυρὸς προτιμήσεως πού σημειώνεται μὲ διαφορετικὸ τρόπο, θεωρεῖται ὅτι δὲν εἶναι γραμμένος, καὶ ἡ ἔγκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου ἐλέγχεται σύμφωνα μὲ τὴ διατάξιν τῆς περιπτώσεως γ τοῦ ἀρθροῦ 55.

5. Γιὰ τὸν ὑποψήφιο δήμαρχο καὶ τὸν ὑποψήφιο πρόεδρο τῆς κοινότητος δὲν χρειάζεται σταυρὸς προτιμήσεως καὶ ἂν σημειωθεί, δὲν συνεπάγεται ἀκυρότητα τοῦ ψηφοδελτίου.

Ἄρθρο 55.

Ἄκυρα ψηφοδέλτια.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς περιπτώσεις ἀκυρότητας πού προβλέπουν οἱ παραγρ. 3 τοῦ ἀρθροῦ 52 καὶ 2 τοῦ ἀρθροῦ 54, τὸ ψηφοδέλτιο εἶναι ἄκυρο μόνον στὶς ἀκόλουθες περιπτώσεις:

α) ἂν ἔχει σχῆμα ἢ διαστάσεις, πού διαφέρουν κατὰ τρόπο ἐμφανῆ ἀπὸ αὐτὰ πού ὀρίζει ἡ ἀπόφασίς τὴν ὁποία προβλέπει τὸ ἀρθρο 52 παρ. 2, β) ἂν ἔχει τυπωθεῖ σὲ χαρτὶ ἢ μὲ μελάνι πού τὸ χρῶμα του διαφέρει κατὰ τρόπο ἐμφανῆ ἀπὸ αὐτὸ πού ὀρίζεται στὶς παραγρ. 1 καὶ 3 τοῦ ἀρθροῦ 52, γ) ἂν ἔχουν σημειωθεῖ σὲ ὁποιοδήποτε πλευρὰ του λέξεις, φράσεις, ὑπογραμμίσεις, στίγματα ἢ ἄλλα σημεία, ἐφόσον ἀποτελοῦν διακριτικὰ γνωρίσματα πού παραβιάζουν μὲ τρόπο προφανῆ τὸ ἀπόρρητο τῆς ψηφοφορίας, δ) ἂν βρεθεῖ στὸ φάκελλο μαζί μὲ ἓνα ἢ περισσότερα ἄλλα ἔγκυρα ἢ ἄκυρα ψηφοδέλτια τοῦ ἰδίου ἢ διαφορετικοῦ συνδυασμοῦ καὶ ε) ἂν βρεθεῖ μέσα σὲ φάκελλο, πού δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τοὺς ὅρους τοῦ ἐπόμενου ἀρθροῦ.

Ἄρθρο 56.

Ἐκλογικοὶ φάκελλοι.

1. Οἱ φάκελλοι, μέσα στοὺς ὁποίους κλείνονται τὰ ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται γιὰ ὅλη τὴν ἐπικράτειαν μὲ φροντίδα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, ἀπὸ χαρτὶ ἀδιαφανές, σὲ λευκὴ ἀπόχρωση, καὶ ἔχουν στὴν ἐμπρὸς πλευρὰ ἓνα ἔντυπο γνῶρισμα. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐσωτερικῶν, πού δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζονται οἱ διαστάσεις τῶν φακέλλων καὶ τὸ ἔντυπο γνῶρισμά τους.

2. Τὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν φροντίζει νὰ στέλνονται ἐγκαιρῶς στοὺς νομάρχους ἀρκετοὶ φάκελλοι. Οἱ νομάρχες φροντίζουν νὰ στέλνονται ἐγκαιρῶς οἱ φάκελλοι αὐτοὶ στὶς δημοτικές καὶ κοινοτικές ἀρχὲς πού ἐφοδιάζουν τὶς ἐφορευτικές ἐπιτροπὲς κάθε ἐκλογικοῦ τμήματος τῆς περιφέρειᾶς τους.

3. Ἄν δὲν ὑπάρχουν οἱ φάκελλοι αὐτοὶ, ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ πιστοποιεῖ τὴν ἑλλειψὴ καὶ προμηθεύεται ἄλλους φακέλλους, ὁμοίους.

4. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἔντυπο γνῶρισμα, τίποτε ἄλλο δὲν ἀναγράφεται πάνω στὸ φάκελλο. Ἄν σημειωθοῦν πάνω στὸ φάκελλο στίγματα, σημεία, ἢ λέξεις, μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν διακριτικὰ γνωρίσματα πού παραβιάζουν μὲ τρόπο προφανῆ τὸ ἀπόρρητο τῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθρο 57.

Ἐναρξὴ καὶ λήξιν τῆς ψηφοφορίας.

Ἡ ψηφοφορία ἀρχίζει τὴν ὥραν τῆς ἀνατολῆς καὶ λήγει τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Ἄρθρο 58.

Ψηφοφορία ἐκλογέων πού μετακινοῦνται ὁμαδικά.

1. Σὲ κοινότητες, πού οἱ ἐκλογεῖς τοὺς μετακινοῦνται ὁμαδικὰ γιὰ παραθερισμὸ ἢ διαχειμάσιν στὸ ἴδιο μέρος, ἔξω ἀπὸ τὴν κοινότητα, ἡ ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τῶν κοινοτικῶν συμβούλων ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ στὴν περιφέρεια ὅπου οἱ ἐκλογεῖς παραθερίζουν ἢ διαχειμάζουν. Μὲ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου ὀρίζεται ὁ τόπος καὶ τὸ κατὰστημά τῆς ψηφοφορίας.

2. Ἄν ἡ περιοχὴ, ὅπου παραθερίζουν ἢ διαχειμάζουν οἱ ἐκλογεῖς, ὑπάγεται σὲ ἄλλο νομὸ, ὁ τόπος καὶ τὸ κατὰστημά τῆς ψηφοφορίας ὀρίζονται μὲ ἀπόφασιν τοῦ νομάρχου τοῦ νομοῦ αὐτοῦ, ὕστερα ἀπὸ αἴτησιν τοῦ νομάρχου τοῦ νομοῦ στὸν ὁποῖο ὑπάγεται ἡ κοινότης.

3. Ἄν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιὰ τὸ ὅτι ἡ ὁμαδικὴ μετακίνησις ἐκλογέων γιὰ διαχειμάσιν ἢ παραθερισμὸ γίνεται στὸ ἴδιο μέρος, ὁ νομάρχης μπορεῖ, μὲ ἀπόφασίν του, νὰ ἐφαρμόσῃ τὶς διατάξεις τῆς παραγρ. 4 τοῦ ἀρθροῦ 30 τοῦ Κώδικα, ὡς πρὸς τὸ χρόνο καὶ τὸν τόπο τῶν προσεχῶν ἐκλογῶν γιὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἀρχῶν τῆς κοινότητος αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασιν αὐτὴ ἐκδίδεται ἓνα μῆνα τοῦλάχιστον πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ψηφοφορίας.

Ἄρθρο 59.

Ματαίωσις τῆς ψηφοφορίας.

Ἄν σ' ἓνα δῆμο ἢ σὲ μία κοινότητα ἢ σ' ἓνα ἐκλογικὸ τμήμα τοὺς δὲν ἔγινε ψηφοφορία, γίνεται τὴν ἐπομένη Κυριακὴ.

Ἄρθρο 60.

Ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας.

Οἱ διατάξεις τῆς ἐκλογικῆς νομοθεσίας, πού ὀρίζουν γιὰ τὰ ἐκλογικὰ τμήματα καὶ τὰ κατὰστήματα ψηφοφορίας, τὰ μέλη τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καὶ τοὺς ἐφόρους τους, καθὼς καὶ οἱ διατάξεις πού ἀφοροῦν τὴν προσωπικὴ κράτησιν ὀφειλετῶν, τὶς δαπάνες γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τῶν καλπῶν καὶ τὴν προμήθειαν γραφικῆς ὕλης γιὰ τὶς ἐφορευτικὰς ἐπιτροπὰς, τὴν τήρησιν τῆς τάξεως στὸν τόπο τῆς ψηφοφορίας, τὴν ἀτέλεια τῶν ἐκλογικῶν πράξεων καὶ ἐγγράφων, τὰ δικαιώματα τῶν δικαστικῶν ἐπιμελητῶν ὡς πρὸς τὶς ἐπιδόσεις καὶ τὶς κοινοποιήσεις, τὴν τοιχοκόλλησιν καὶ τὴν διανομὴν φωτογραφιῶν, τὴν διεξαγωγὴν τῆς ψηφοφορίας, τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων καὶ τὴν τήρησιν βιβλίων, πρακτικῶν καὶ πινάκων, καθὼς καὶ οἱ πειθαρχικὲς καὶ ποινικὲς διατάξεις τῆς ἰδίας νομοθεσίας ἐφαρμόζονται καὶ στὶς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογὰς, ἐφόσον δὲν εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὶς διατάξεις τοῦ Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ἄρθρο 61.

Ἐπιτυχῶν—ἐπιλαχῶν συνδυασμὸς
Ἐκλογὴ δημάρχου καὶ προέδρου κοινότητος.

1. Στὶς ἐκλογὰς τῶν δημάρχων καὶ τῶν δημοτικῶν συμβούλων θεωρεῖται ἐπιτυχῶν συνδυασμὸς, αὐτὸς πού συγκέντρωσε τὴν ἀπόλυτην πλειοψηφίαν ὁλόκληρου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἔγκυρων ψηφοδελτίων, καὶ ἐπιλαχῶν, αὐτὸς πού ἔλαβε τοὺς περισσότερους ψήφους μετὰ τὸν συνδυασμὸν αὐτόν. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν ἐκλογὴν προέδρου κοινότητος καὶ κοινοτικῶν συμβούλων, σὲ κοινότητες πού ἔχουν περισσότερους ἀπὸ πέντε χιλιάδες κατοίκους. Στὶς λοιπὰς κοινότητες, θεωρεῖται ἐπιτυχῶν συνδυασμὸς αὐτὸς πού συγκέντρωσε τὴ σχετικὴν πλειοψηφίαν, καὶ ἐπιλαχῶν αὐτὸς πού ἔλαβε τοὺς περισσότερους ψήφους μετὰ ἀπὸ αὐτόν.

2. Δήμαρχος ἢ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἐκλέγεται ὁ ὑποψήφιος τοῦ ἐπιτυχόντος συνδυασμοῦ.

Ἄρθρο 62.

Κατανομὴ τῶν ἐδρῶν τῶν δημοτικῶν
καὶ κοινοτικῶν συμβούλων.

Ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἐδρῶν τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβούλων, τὰ δύο τρίτα (2/3) ἀνήκουν στὸν ἐπιτυχόντα συνδυασμὸν καὶ τὸ ἓνα τρίτο (1/3) στὸν ἐπιλαχόντα. Ἄν, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν δύο τρίτων καὶ τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐδρῶν, προκύπτει κλάσμα πού ὑπερβαίνει τὴ μιστὴν μονάδα, ὑπολογίζεται ὡς ἀκέραιη μονάδα.

"Άρθρο 63.

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι —
Ίσοψηφία.

1. Τακτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από τους υποψηφίους κα-
θενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 61, κατά σειρά, αυτοί
που έλαβαν τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως. Ο υπο-
ψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας του έπιλαχόντος συν-
δυασμού θεωρείται πρώτος έπιτυχών σύμβουλος του συνδυα-
σμού.

2. Οι λοιποί υποψήφιοι του έπιτυχόντος και του έπιλαχόντος
συνδυασμού είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων
του, με τη σειρά των ψήφων προτιμήσεως.

3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ίσοψηφίσουν, το
πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση.

"Άρθρο 64.

Περίπτώσεις ίσοψηφίας συνδυασμών.

1. Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνον συνδυασμοί και ίσοψη-
φίσουν, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για
την ανάδειξη του έπιτυχόντος συνδυασμού.

2. Αν ίσοψηφίσουν δύο ή περισσότεροι συνδυασμοί σε κοινό-
τητες που έχουν έως πέντε χιλιάδες κατοίκους, την κλήρωση
ένεργεί το ειρηνοδικείο.

3. Οι έδρες των συμβούλων, στις περιπτώσεις των παραγρ.
1 και 2, κατανέμονται κατά τα 2/3 στον έπιτυχόντα συνδυα-
σμό και κατά το 1/3 στον έπιλαχόντα συνδυασμό. Αν προκύ-
ψει κλάσμα κατά τον υπολογισμό των 2/3 και του 1/3 του
αριθμού των έδρων, που υπερβαίνει τη μισή μονάδα, υπολογίζε-
ται ως ακέραιη μονάδα.

4. Αν δύο ή περισσότεροι συνδυασμοί ίσοψηφίσουν ως έπιλα-
χόντες, οι έδρες κατανέμονται σ' αυτούς εξίσου, και αν τυχόν
άπομείνουν αδιάθετες έδρες, ή καθεμία από αυτές κληρώνε-
ται μεταξύ των συνδυασμών αυτών.

5. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου
63.

"Άρθρο 65.

Έξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων
της έκλογής.

1. Σε κοινότητες όπου υπάρχει μόνον ένα έκλογικό τμήμα,
ή έφορευτική έπιτροπή βγάζει το αποτέλεσμα της έκλογής και
το δημοσιεύει άμέσως, με τοιχοκόλληση στο κοινοτικό κατά-
στημα.

2. Σε δήμους και κοινότητες όπου υπάρχουν περισσότερα από
ένα, αλλά όχι περισσότερα από πέντε, έκλογικά τμήματα, οι
έφορευτικές έπιτροπές συνεδριάζουν μετά το τέλος της διαλο-
γής στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας και, σύμφωνα με
τα πρακτικά της ψηφοφορίας των τμημάτων, βγάζουν το γενι-
κό αποτέλεσμα, που δημοσιεύεται άμέσως, με τοιχοκόλληση,
στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα.

3. Στους δήμους και στις κοινότητες όπου υπάρχουν περισ-
σότερα από πέντε έκλογικά τμήματα, οι αντιπρόσωποι της δι-
καστικής αρχής στέλνουν με ασφαλή τρόπο τα έκλογικά στοι-
χεία στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για δήμο, και
στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα. Αφού συγκεν-
τρωθούν τα στοιχεία όλων των έκλογικών τμημάτων του δή-
μου ή της κοινότητας, ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρη-
νοδίκης καταρτίζει πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφο-
ρίας και βγάζει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει
άμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστη-
μα της έδρας του δικαστηρίου.

4. Οι έφορευτικές έπιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικεί-
ου ή ο ειρηνοδίκης γνωστοποιούν άμέσως το αποτέλεσμα της
ψηφοφορίας στον νομάρχη.

"Άρθρο 66.

Έπανάληψη της ψηφοφορίας.

1. Αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απόλυτη
πλειοψηφία που απαιτεί το άρθρο 61 παραγρ. 1, ή ψηφοφορία

έπαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή, ανάμεσα στους δύο συν-
δυασμούς που έλαβαν τους περισσότερους ψήφους. Αν στην
έπαναληπτική ψηφοφορία οι δύο αυτοί συνδυασμοί ίσοψηφίσουν,
το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για την
ανάδειξη του έπιτυχόντος συνδυασμού.

2. Σε περίπτωση ίσοψηφίας στη πρώτη θέση, στην έπαναλη-
πτική ψηφοφορία μετέχουν όλοι οι συνδυασμοί που ίσοψηφίσαν.
Σε περίπτωση ίσοψηφίας στη δεύτερη θέση, στην έπαναληπτι-
κή ψηφοφορία μετέχουν ο πρώτος και όλοι οι συνδυασμοί που
ίσοψηφίσαν στη δεύτερη θέση.

3. Στην περίπτωση της παραγρ. 2, έπιτυχών συνδυασμός
θεωρείται εκείνος που έλαβε τη σχετική πλειοψηφία και έπι-
λαχών εκείνος που έλαβε τους περισσότερους ψήφους μετά
από αυτόν. Αν στην ψηφοφορία αυτή ίσοψηφίσουν δύο συνδυα-
σμοί, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ένεργεί κλήρωση για
την ανάδειξη του έπιτυχόντος συνδυασμού. Αν ίσοψηφίσουν
περισσότεροι από δύο συνδυασμοί, το πρωτοδικείο ή το ειρη-
νοδικείο ένεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του έπιτυχόν-
τος συνδυασμού, και οι έδρες κατανέμονται κατά τα 2/3
στον έπιτυχόντα και κατά το 1/3 εξίσου στους λοιπούς συν-
δυασμούς που ίσοψηφίσαν, και αν τυχόν άπομείνουν αδιάθε-
τες έδρες, ή καθεμία από αυτές κληρώνεται ανάμεσα στους
συνδυασμούς που ίσοψηφίσαν. Αν δύο ή περισσότεροι συνδυα-
σμοί ίσοψηφίσουν ως έπιλαχόντες, οι έδρες κατανέμονται σ' αυ-
τούς εξίσου, και αν τυχόν άπομείνουν αδιάθετες έδρες, ή
καθεμία από αυτές κληρώνεται ανάμεσα στους συνδυασμούς
που ίσοψηφίσαν.

4. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις των άρθρων 62 και 63
εφαρμόζονται αναλόγως.

"Άρθρο 67.

Παραίτηση ή θάνατος υποψηφίου δημάρχου
ή προέδρου κοινότητας σε περίπτωση έπαναληπτικής
ψηφοφορίας.

1. Κατά την έπανάληψη της ψηφοφορίας ο υποψήφιος δή-
μαρχος ή πρόεδρος της κοινότητας μπορεί να παραιτηθεί
από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή
δήλωση του, που επιδίδεται με δικαστικό έπιμελητή ή παρα-
δίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ει-
ρηνοδίκη την τρίτη μέρα, το αργότερο, πριν από την έπανα-
ληπτική ψηφοφορία.

2. Αν ένας υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος κοινότητας
παραιτηθεί ή πεθάνει, ή πλειοψηφία των υποψηφίων του συν-
δυασμού του δηλώνει άλλον δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότη-
τας.

3. Αν εκείνος που έχει δηλωθεί ως υποψήφιος δήμαρχος
ή πρόεδρος κοινότητας είναι υποψήφιος σύμβουλος του συν-
δυασμού, ή θέση του ως συμβούλου μένει κενή.

4. Η δήλωση για τον νέο υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο
κοινότητας επιδίδεται με δικαστικό έπιμελητή ή παραδίδεται
με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ειρηνο-
δίκη τη δεύτερη μέρα πριν από την ψηφοφορία, το αργότερο.
Το άρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει τον νέον υποψήφιο σε δη-
μόσια συνεδρίαση, ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση ή πρόεδρος της κοινότη-
τας, ή κάλεται δήμαρχος ή πρόεδρος της κοινότη-
τας, όποιος σύμβουλος του έπιτυχόντος συνδυασμού λάβει τους
περισσότερους ψήφους προτιμήσεως στην έπαναληπτική ψηφο-
φορία.

6. Η έπαναληπτική ψηφοφορία γίνεται έμπρός στις ίδιες
έφορευτικές έπιτροπές και στους ίδιους δικαστικούς αντιπρο-
σώπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ
ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

"Άρθρο 68.

Έκθεση πρακτικών και άσκηση ένστάσεων.

1. Εντός μετά τη δημοσίευση του αποτελέσματος της

έκλογής, ο πρόεδρος της έφορευτικής επιτροπής ή ένα άλλο μέλος της παραδίδει τα πρακτικά της και τα λοιπά έκλογικά έγγραφα και τα δέματα των ψηφοδελτίων, τακτοποιημένα κατά συνδυασμούς και με τη σειρά που είναι αριθμημένα, καθώς και τους φακέλους στον πρόεδρο πρωτοδικών, αν πρόκειται για δήμο, ή στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για κοινότητα.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε μέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλείται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα. Στο διάστημα αυτό οι εκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση των εγγράφων αυτών καθώς και των λοιπών στοιχείων της εκλογής και ν' ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της.

3. Οι έφορευτικές επιτροπές, μόλις δημοσιευθεί το αποτέλεσμα της εκλογής σύμφωνα με τις παραγρ. 1 και 2 του άρθρου 65, γνωστοποιούν με διακήρυξή τους, που δημοσιεύεται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του δήμου ή της κοινότητας, ότι τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της και με τα λοιπά στοιχεία θα εκτεθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση της παραγρ. 3 του άρθρου 65, η έκθεση των πρακτικών γνωστοποιείται με διακήρυξη, που εκδίδει ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης και που τοιχοκολλείται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη καθώς και στο κατάστημα του δικαστηρίου.

Άρθρο 69.

Επικύρωση της εκλογής.

1. Αν δεν υποβληθούν ενστάσεις, το πολυμελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο επικυρώνει με απόφασή του το αποτέλεσμα της εκλογής και ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επίταχόντες συνδυασμούς, τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας και τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, που εκλέγονται. Οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι κατατάσσονται με τη σειρά της εκλογής τους, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτιμήσεως που έχουν λάβει, και αν δεν υπάρχουν σταυροί, με αλφαριθμητική σειρά.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει την απόφαση στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις συνεχείς μέρες και στέλνει αντίγραφο της στον νομάρχη.

Άρθρο 70.

Κατάθεση και περιεχόμενο ενστάσεων.

1. Η κατάθεση των ενστάσεων κατά του κύρους της εκλογής γίνεται στον γραμματέα του αρμόδιου δικαστηρίου, ο οποίος δίνει σχετική απόδειξη.

2. Οι ενστάσεις μπορούν ν' αναφέρονται είτε σε παραβάσεις των διατάξεων νόμου, και γενικά σε πλημμέλειες της εκλογής, είτε σε έλλειψη προσόντων ή σε κωλύματα εκλογιμότητας των προσώπων που έχουν εκλεγεί δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινότητας ή τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι. Στην περίπτωση του άρθρου 66, οι ενστάσεις μπορούν να αφορούν είτε ολόκληρη την εκλογή είτε την πρώτη ή την επαναληπτική ψηφοφορία.

Άρθρο 71.

Εκδίκαση των ενστάσεων.

1. Οι ενστάσεις που έχουν υποβληθεί κατά του κύρους των εκλογών, εκδικάζονται από το πολυμελές πρωτοδικείο, αν πρόκειται για δήμους, και από το ειρηνοδικείο, αν πρόκειται για κοινότητες (δικαστήριο της εκλογής).

2. Η ημέρα και η ώρα της συζήτησεως των ενστάσεων ορίζονται σε έκθεμα, που συντάσσει ο ειρηνοδίκης ή ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, και τοιχοκολλείται στο άκροατήριο,

μέσα σε προθεσμία τριών ημερών από τη λήξη του πενήντα μέρους που προβλέπει η παραγρ. 2 του άρθρου 68. Η συζήτηση πρέπει να γίνει αφού περάσουν τρεις, αλλά όχι περισσότερες από πέντε μέρες, από την ημέρα που τοιχοκολλήθηκε το έκθεμα.

Άρθρο 72.

Διαδικασία για την εκδίκαση.

1. Για την εκδίκαση των ενστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι γενικές διαδικαστικές διατάξεις και οι διατάξεις περί εκδικάσεως των ενστάσεων κατά του κύρους βουλευτικών εκλογών του νόμου 345/1976 (περί κυρώσεως του Κώδικος περί του κατά το άρθρον 100 του Συντάγματος 'Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου», όπως ισχύει κάθε φορά. Οι προθεσμίες όμως των άρθρων 28 και 30 παραγρ. 1 του νόμου 345/1976 είναι τριών ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 68.

2. Η όριστική απόφαση του δικαστηρίου εκδίδεται υποχρεωτικά οκτώ μέρες το αργότερο μετά τη συζήτηση. Αν όμως το δικαστήριο θεωρεί ότι, για την διαμόρφωση της κρίσεώς του, είναι αναγκαία η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων ή η εξέταση μαρτύρων, μπορεί με ιδιαίτερη απόφαση να παρατείνει για δέκα μέρες την προθεσμία της εκδόσεως της όριστικής αποφάσεώς του.

Άρθρο 73.

Απόφαση για τις ενστάσεις.

1. Το δικαστήριο αποφασίζει ότι η εκλογή είναι άκυρη, αν διαπιστώσει ότι: α) Τα πρόσωπα που έχουν εκλεγεί δεν είχαν τα νόμιμα προσόντα ή είχαν κάποιο κώλυμα εκλογιμότητας, β) υπάρχει παράβαση νόμου ή πλημμέλεια της εκλογής. Στην δεύτερη περίπτωση, το δικαστήριο ακυρώνει την εκλογή, μόνον εφόσον δημιουργούνται αμφιβολίες για το ότι το συνολικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας θα ήταν διαφορετικό, αν δεν συνέβαιναν οι παραβάσεις και οι πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν. Το δικαστήριο, στην περίπτωση αυτή, μπορεί ν' ακυρώσει ολόκληρη την εκλογή ή μόνον την επαναληπτική, είτε για όλα είτε για όρισμένα εκλογικά τμήματα.

2. Αν το δικαστήριο κηρύξει άκυρη την εκλογή τακτικών δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων, επειδή δεν είχαν τα νόμιμα προσόντα ή είχαν κώλυμα εκλογιμότητας, ανακηρύσσει ως εκλεγόμενους τους επόμενους, κατά τη σειρά των ψήφων προτιμήσεως που έχουν λάβει.

3. Αν βεβαιωθεί λάθος σχετικά με την αρίθμηση των ψήφων, το δικαστήριο ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επίταχόντες συνδυασμούς καθώς και τους δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους που εκλέγονται, σύμφωνα με τη σωστή αρίθμηση.

4. Αν απορριφθούν οι ενστάσεις καθώς και στις περιπτώσεις των παραγρ. 2 και 3 τούτου του άρθρου, το δικαστήριο επικυρώνει το αποτέλεσμα της εκλογής και εφαρμόζει το άρθρο 69.

Άρθρο 74.

Έφεση — Διόρθωση αποφάσεων.

1. Κάθε εκλογέας δημότης έχει δικαίωμα ν' ασκήσει έφεση κατά της αποφάσεως του ειρηνοδικείου στο πολυμελές πρωτοδικείο και κατά της αποφάσεως του πρωτοδικείου στο τριμελές έφετείο, μέσα σε προθεσμία τριών ημερών από την παρέλευση του τριημέρου που προβλέπει η παραγρ. 2 του άρθρου 69, σύμφωνα με όσα ορίζει η επόμενη παράγραφος.

2. Η έφεση επιδίδεται με δικαστικό επίμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο του πρωτοδικείου που έχει εκδώσει την απόφαση, και αυτός τη διαβιβάζει, χωρίς αναβολή, μαζί με ολόκληρη τη δικογραφία, στο αρμόδιο δικαστήριο.

3. Για την εκδίκαση της έφέσεως εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 71 παραγρ. 2, 72 και 73.

4. Διόρθωση τῶν ἀποφάσεων πού κρίνουν τίς ἐνστάσεις ἡ τίς ἐφέσεις ἐπιτρέπεται νά γίνει ἀπό τὰ δικαστήρια πού τίς ἔχουν ἐκδώσει, ὕστερα ἀπό αἴτηση ἐνὸς ἐκλογέα ἡ αὐτεπαγγέλτως, μόνο γιά νά συμπληρωθοῦν ἀτέλειες καί νά ἐρμηνευθοῦν ἀσάφεις ἡ ἀοριστίες, ἡ γιά νά διορθωθοῦν προφανή λάθη, πού ἐγίναν κατὰ τήν ἀρίθμηση τῶν ψήφων ἡ κατὰ τόν καθορισμό τῆς σειράς τῶν προσώπων πού ἔχουν ἐκλεγεί.

5. Τό δικαστήριο στέλνει ἀντίγραφο τῶν ἀποφάσεων πού ἀφοροῦν ἐνστάσεις ἡ ἐφέσεις χωρίς καθυστέρηση στόν νομάρχη.

Ἄρθρο 75.

Κρίση γιά προϋφιστάμενες ἀνικανότητες καί κωλύματα.

1. Τό δικαστήριο τῆς ἐκλογῆς, πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 71 παραγρ. 1, ἀποφασίζει καί μετὰ τήν ἐπικύρωση τῆς ἐκλογῆς, ὕστερα ἀπό αἴτηση ὁποιοδήποτε ἐκλογέα τοῦ δήμου ἡ τῆς κοινότητας, ἂν ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ τήν ἐκλογή ἀνικανότητα ἡ κώλυμα ἐκλογιμότητας προσώπου πού ἔχει ἐκλεγεί δήμαρχος ἡ πρόεδρος κοινότητας ἡ δημοτικός ἡ κοινοτικός σύμβουλος, ἐφόσον αὐτὸ δὲν κρίθηκε κατὰ τήν ἐκδίκαση τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς. Ἄν διαπιστωθεῖ μετὰ τήν ἀπόφαση τοῦ δικαστηρίου ὅτι ὑπῆρχε κώλυμα ἐκλογιμότητας, τὸ πρόσωπο πού ἔχει ἐκλεγεί ἐκπίπτει αὐτοδικαίως, καί ἐκδίδεται σχετική πράξη τοῦ νομάρχου.

2. Ἡ ἐκθεση τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου καί ἡ ἐφεση γίνονται σύμφωνα με τίς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 69 παράγρ. 2 καί 74.

Ἄρθρο 76.

Ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς σέ περίπτωση ἀκυρώσεως.

1. Ἄν ἀκυρωθεῖ ἡ ἐκλογή γιά παράβαση νόμου ἡ γιά ὁποιοδήποτε πλημμέλεια, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία ἀνάμεσα στοὺς ἰδίους ὑποψηφίους, πού εἶχαν ἀνακηρυχθεῖ νόμιμα.

2. Ὁ νομάρχης ἐκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, μετὰ τὸ ὁποῖο καλεῖ τοὺς δημότες ἐκλογεῖς γιά τήν ἐπανάληψη τῆς ἐκλογῆς. Τὸ πρόγραμμα δημοσιεύεται μετὰ τοιχοκόλληση, δεκαπέντε τοὐλάχιστο μέρες πρὶν ἀπὸ τήν ἡμέρα πού ἔχει ὁριστεῖ γιά τήν ψηφοφορία.

Ἄρθρο 77.

Ὁρκωμοσία τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀρχῶν.

1. Μετὰ τήν ἐπικύρωση τῆς ἐκλογῆς, ὁ δήμαρχος, ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητας καί οἱ δημοτικοί καί κοινοτικοί σύμβουλοι δίνουν ἐμπρὸς στόν νομάρχη ἡ στόν δημόσιο πολιτικό υπάλληλο πού ὀρίζει ὁ νομάρχης τὸν ἀκόλουθο ὅρκο: «Ὁρκίζομαι νά εἶμαι πιστὸς στὴν Πατρίδα, νά ὑπακούω στὸ Σύνταγμα καί στοὺς νόμους καί νά ἐκπληρώνω τίμια καί εὐσυνείδητα τὰ καθήκοντά μου».

2. Ἡ ὁρκωμοσία γίνεται μέσα στὸ δεύτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους τῆς ἐκλογῆς. Τὰ προαναφερόμενα πρόσωπα ἀναλαμβάνουν τὰ καθήκοντά τους ἀπὸ τήν ἡμέρα τῆς ἐγκαταστάσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ

Ἄρθρο 78.

Ἀποποίηση τῆς ἐκλογῆς.

1. Ἄν ἓνας δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ἡ κοινοτικός σύμβουλος ἀποποιηθεῖ τήν ἐκλογή του, ὀφείλει νά τὸ δηλώσει μετὰ ἔγγραφο στόν νομάρχη ἕως τήν παραμονή τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ἀρχῶν.

2. Ὅποιος δὲν ἀποποιηθεῖ καί δὲν δώσει τὸν ὅρκο πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 77 τοῦ Κώδικα μέσα στὴν προθεσμία πού ὀρίζει ἡ προηγούμενη παράγραφος, ἐκπίπτει αὐτοδικαίως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα.

Ἄρθρο 79.

Παραίτηση.

1. Ἡ παραίτηση τοῦ δημάρχου, τοῦ προέδρου κοινότητας καί τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν συμβούλων ὑποβάλλεται στόν νομάρχη καί γίνεται ὁριστική, ἀφότου ὁ νομάρχης τὴν ἀποδεχθεῖ. Ἄν ὁ νομάρχης δὲν τὴν ἀποδέχεται, ἡ παραίτηση γίνεται ὁριστική ἀφότου ὑποβληθεῖ καί πάλι μετὰ ἐπίδοση πού γίνεται μετὰ δικαστικὸ ἐπιμελητή.

2. Ἄν ἓνας πρόεδρος κοινότητας παραιτηθεῖ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του, παραμένει κοινοτικός σύμβουλος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ — ΜΕΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ἄρθρο 80.

Ἀναπλήρωση συμβούλων.

1. Τίς ἔδρες δημοτικῶν καί κοινοτικῶν συμβούλων, πού γιά ὁποιοδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οἱ ἀναπληρωματικοί τοῦ ἰδίου συνδυασμοῦ. Ὁ νομάρχης καλεῖ ἀμέσως τοὺς ἀναπληρωματικούς συμβούλους, μετὰ τὴ σειρά τῆς ἐκλογῆς τους, καί αὐτοὶ ὀφείλουν νά παρουσιαστοῦν γιά ὁρκωμοσία μέσα σὲ ὀκτὼ μέρες ἀφότου τοὺς ἐπιδόθηκε ἡ πρόσκληση. Ἄν δὲν παρουσιαστοῦν μέσα στὴν προθεσμία αὐτή, ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα. Ἄν ἐξαντληθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναπληρωματικῶν τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ, καλοῦνται νά καταλάβουν τίς θέσεις, πού ἔμειναν κενές γιά ὁποιοδήποτε λόγο, ἀναπληρωματικοί ἀπὸ ἄλλους συνδυασμούς, μετὰ τὴ σειρά τῆς ἐκλογικῆς δυνάμεως τῶν συνδυασμῶν καί μετὰ τὴ σειρά πού ἔχουν ἀνακηρυχθεῖ οἱ ἀναπληρωματικοί τοῦ κάθε συνδυασμοῦ.

2. Ἄν μείνουν κενές ἔδρες συμβούλων τῶν συνδυασμῶν, καί δὲν ὑπάρχουν ἀναπληρωματικοί κανενὸς συνδυασμοῦ, ὁ νομάρχης προκηρύσσει, σὲ δύο μῆνες τὸ ἀργότερο, τὴν ἐκλογή τῶν συμβούλων ὅσες εἶναι οἱ κενές ἔδρες καί διπλάσιων ἀναπληρωματικῶν.

3. Στὴν ἀναπληρωματικὴ ἐκλογή ἐφαρμόζονται ἀναλόγως οἱ διατάξεις τοῦ Κώδικα πού ἀφοροῦν τὴν ἐκθεση ὑποψηφιότητας καί τοὺς συνδυασμούς. Οἱ κενές θέσεις κατανέμονται ἀνάμεσα στοὺς συνδυασμούς πού συγκέντρωσαν ποσοστὸ δέκα τοῖς ἑκατὸ τοῦλάχιστο τοῦ συνόλου τῶν ἐγκύρων ψηφοθελίων, ἀναλόγως μετὰ τὴν ἐκλογικὴ δύναμη τοῦ καθενὸς ἀπὸ αὐτούς.

4. Στὸ τελευταῖο ὅμως ἔτος τῆς δημοτικῆς ἡ κοινοτικῆς περιόδου γίνεται ἐκλογή, μόνον ἂν οἱ σύμβουλοι πού ἔχουν μείνει δὲν εἶναι ἀρκετοὶ γιά νά σχηματίσουν ἀπαρτία.

5. Ἄν μέλη δημοτικοῦ ἡ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἀποποιήσουν τὴν ἐκλογή τους, παραιτηθοῦν, πεθάνουν ἡ ἐκπέσουν ἡ τεθοῦν σὲ ἀργία, ἡ ἂν οἱ ἔδρες μείνουν κενές γιά ὁποιοδήποτε ἄλλο λόγο, καί ὥσπου νά καταληφθοῦν οἱ κενές θέσεις μετὰ ἐκλογές ἡ μετὰ τὴ λήξη τοῦ χρόνου τῆς ἀργίας, τὰ δημοτικά καί κοινοτικά συμβούλια λειτουργοῦν νόμιμα μετὰ τὴν ἐλλιπὴ σύνθεσή τους, πού δὲν μπορεῖ πάντως νά εἶναι κατώτερη ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ μελῶν πού ἀπαιτεῖται γιά τὴν ἀπαρτία.

6. Ὅποτε τὸ δημοτικὸ ἡ κοινοτικὸ συμβούλιο δὲν μπορεῖ νά λειτουργήσει νόμιμα, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἑλλειψὴ μελῶν του, ἀναστέλλονται κάθε εἶδους προθεσμίες, τῶν ὁποίων ἡ τήρηση ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου, ὥσπου νά μπορέσει νά λειτουργήσει νόμιμα τὸ συμβούλιο.

Ἄρθρο 81.

Ἐκλογή ἐξαιτίας διαλύσεως συμβουλίων.

1. Ἄν ἓνα δημοτικὸ ἡ κοινοτικὸ συμβούλιο διαλυθεῖ σύμφωνα μετὰ τὴν παραγρ. 2 τοῦ ἀρθροῦ 124, ὁ νομάρχης προκηρύσσει ἐκλογή νέου συμβουλίου, ἓνα μῆνα τὸ ἀργότερο μετὰ ἀπὸ τὴ διάλυση. Κατὰ τὴν ἐκλογή αὐτὴ ἐκλέγονται καί ἀναπληρωματικοί.

2. Ο νομάρχης αναθέτει στον γραμματέα της κοινότητας ή σε δημόσιο υπάλληλο τὰ καθήκοντα του προέδρου της κοινότητας, τὰ σχετικά με την διεξαγωγή της εκλογής, καθώς και τή διεξαγωγή των επειγουσών υπηρεσιακών υποθέσεων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 82.

Άρμοδιότητες του κοινοτικού συμβουλίου.

1. Το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες της κοινότητας, εκτός από τὰ θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου της, και ιδίως: α) για τον κανονισμό των εργασιών του και τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας της κοινότητας, β) για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό της κοινότητας, των κοινοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων της, γ) για την επίβολη φόρων, τελών και δικαιωμάτων, δ) για την εκμίσθωση, την εκποίηση και την ανταλλαγή κοινοτικών ακινήτων καθώς και για τή σύσταση έμπραγμάτων δικαιωμάτων που τὰ επιβαρύνουν, ε) για την αγορά και τή μίσθωση ακινήτων, στ) για τή σύναψη δανείων και για τους όρους τους, ζ) για τή αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών, η) για τὸ πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων, θ) για τήν εκτέλεση έργων ή προμηθειών, ι) για τήν κατάρτιση των όρων δημοπρασιών, τή σύνταξη των διακηρύξεων και τήν κατακύρωση των δημοπρασιών, ια) για τήν ίδρυση και τή λειτουργία παιδικών, θρησκευτικών, υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες, ιβ) για τήν ίδρυση και τή λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, ιγ) για τή σύσταση και τή λειτουργία κοινοτικών ιδρυμάτων και άλλων κοινοτικών νομικών προσώπων και τήν εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τὰ διοικούν, ιδ) για τήν ίδρυση και τή λειτουργία επιχειρήσεων της κοινότητας, ή για τή συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για τήν εκλογή των αντιπροσώπων της κοινότητας σ' αυτές, ιε) για τὸν διορισμό του προσωπικού της κοινότητας, τις λοιπές υπηρεσιακές μεταβολές του καθώς και τήν άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου του, ιστ) για τήν πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και τήν ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, ιζ) για τήν άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για τήν επίβολή, άντεπίβολή ή δόση όρκου, ιη) για τήν ύποβολή προσφυγών στις διοικητικές άρχες, ιθ) για τή σύναψη συμβάσεως ή τήν κατάργηση δίκης, κ) για τήν άνάθεση της άσκησης κάποιας δραστηριότητας της κοινότητας σε νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με τὸ άρθρο 25.

2. Το κοινοτικό συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος, και γνωμοδοτεί, όποτε άρμόδιες δημόσιες άρχες ζητούν τή γνώμη της κοινότητας.

3. Το κοινοτικό συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις, που όρίζει τὸ άρθρο 26 του Κώδικα.

Άρθρο 83.

Σύγκληση και λειτουργία του κοινοτικού συμβουλίου.

1. Το κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά τὸ μήνα καθώς και όταν τὸ απαιτούν οί υποθέσεις της κοινότητας.

2. Ο πρόεδρος καλεί τὸ κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, που επιδίδεται σε κάθε σύμβουλο τρεις τουλάχιστον ολόκληρες μέρες πριν από τήν ήμέρα που όρίζεται για τή συνεδρίαση. Η πρόσκληση πρέπει ν' αναφέρει τὰ θέματα της ήμερήσιας διατάξεως.

3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, ή πρόσκληση αυτή μπορεί νά επιδοθεί τήν ήμέρα της συνεδρίασεως. Στην πρόσκληση

ση πρέπει ν' αναφέρεται για ποιὸ λόγο ή συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα.

4. Ο πρόεδρος καλεί επίσης τὸ συμβούλιο, όποτε τὸ ζητήσει τὸ ένα τρίτο τουλάχιστο του συνολικού αριθμοῦ των μελών του με γραπτή αίτηση, στην όποία αναφέρονται τὰ θέματα που θά συζητηθούν. Αν ο πρόεδρος δέν καλέσει τὸ συμβούλιο σε ἑξι μέρες τὸ αργότερο μετά τήν ύποβολή της αίτησεως, τὸ συμβούλιο συνέρχεται, με πρόσκληση των μελών που ύπέβαλαν τήν αίτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 2, και αποφασίζει για τὰ θέματα που περιλαμβάνει ή αίτηση. Αν ο πρόεδρος παραλείψει άδικοιολόγητα νά συγκαλέσει τὸ συμβούλιο, ο νομάρχης τὸν τιμωρεί με πρόστιμο ἑως χιλίων (1.000) δραχμών, και, σε περίπτωση ύποτροπής, με άργία ή και με έκπτωση από τὸ προεδρικό ἄξιωμα.

Άρθρο 84.

Τόπος συνεδρίασεως, άπαρτία και λήψη αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου.

1. Οί συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται στὸ κοινοτικό κατάστημα, με πρόεδρο τὸν πρόεδρο της κοινότητας. Το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί ν' αποφασίσει με τήν πλειοψηφία των μελών που είναι παρόντα, νά συνεδριάσει κεκλεισμένων των θυρών, ή σχετική απόφαση όμως απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση. Αν οί κάτοικοι της κοινότητας έχουν χειμερινή ή θερινή διαμονή ἔξω από τήν κοινότητα, τὸ συμβούλιο μπορεί νά συνεδριάζει και ο πρόεδρος μπορεί νά εκτελεί τὰ καθήκοντά του στὸν τόπο της διαμονής αυτής.

2. Το συμβούλιο έχει άπαρτία, εφόσον τὰ μέλη που είναι παρόντα αποτελούν τήν απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμοῦ των μελών του. Απόλυτη πλειοψηφία ύπάρχει, όταν οί παρόντες είναι περισσότεροι από τους άπόντες.

3. Αν, μετά από δύο συνεχείς προσκλήσεις, τὸ συμβούλιο δέν έχει άπαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και παίρνει αποφάσεις μόνο για τὰ θέματα που είναι γραμμένα στην άρχική ήμερήσια διάταξη, εφόσον τὰ μέλη που είναι παρόντα αποτελούν τὸ ένα τρίτο τουλάχιστο του συνολικού αριθμοῦ των μελών του. Αν πρόκειται ειδικότερα για πενταμελές συμβούλιο, πρέπει νά είναι παρόντες τουλάχιστο τρεις σύμβουλοι. Στην τρίτη πρόσκληση πρέπει νά ύπενθυμίζεται αυτή ή διάταξη.

4. Ο πρόεδρος της κοινότητας διευθύνει τή συζήτηση, φροντίζει με κάθε κατάλληλο μέτρο για τήν τάξη της συνεδρίασεως και μπορεί νά διατάξει ν' αποβληθεί από τὸ άκροατήριο κάθε πρόσωπο που διαταράσσει τήν συνεδρίαση.

5. Το συμβούλιο παίρνει τις αποφάσεις του με τήν απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δέν ύπάρχει άλλη διάταξη που όρίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ίσοψηφίας, επικρατεί ο ψήφος του προέδρου. Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων είναι ο άκέραιος αριθμός, που είναι άμέσως μεγαλύτερος από τὸ ένα δεύτερο του αριθμοῦ τους.

Άρθρο 85.

Πρακτικά συνεδρίασεως.

1. Στη συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά που είτε γράφονται από τὸν γραμματέα της κοινότητας σε ειδικὸ βιβλίο, αριθμημένο και μονογραφημένο από δημόσιο υπάλληλο που όρίζει ο νομάρχης, είτε καταρτίζονται με τή βοήθεια μαγνητοφωνικής συσκευής.

2. Στα πρακτικά που καταρτίζει ο γραμματέας της κοινότητας καταχωρίζονται οί αποφάσεις του συμβουλίου και ή γνώμη της μειοψηφίας. Για ν' αποφεύγονται άμφισβητήσεις ως πρὸς τή σωστή τήρηση των πρακτικών, τηρούνται παράλληλα συνοπτικά πρακτικά, που μονογράφονται από τους συμμετέχοντες στην συνεδρίαση.

3. Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται μαγνητοφωνική συσκευή, δέν τηρείται ειδικὸ βιβλίο πρακτικών, αλλά ο πρόεδρος της κοινότητας αριθμεί και μονογραφεί τὰ φύλλα χρ-

τιού που περιέχουν τὰ ἀπομαγνητοφωνημένα κείμενα. Στὸ τέλος τοῦ ἔτους, τὰ πρακτικά αὐτὰ βιβλιοδετοῦνται, μὲ εὐθύνη τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέα τῆς κοινότητος. Ἄν σὲ κάποια συνεδρίαση δὲν χρησιμοποιηθῇ μαγνητοφωνικὴ συσκευή, τηροῦνται πρόχειρα πρακτικά, τὰ ὁποῖα ἀντιγράφονται: σε φύλλα χαρτιοῦ, πού ἔχουν τὴ μονογραφή τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος. Τὰ φύλλα αὐτὰ παίρνουν ἀρίθμηση πού ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς ἀρίθμησης τῶν ἀπομαγνητοφωνημένων κειμένων καὶ βιβλιοδετοῦνται μαζί με τὰ κείμενα αὐτά.

4. Τὰ πρακτικά, γιὰ τὰ ὁποῖα ὀρίζουν οἱ παρ. 2 καὶ 3 τούτου τοῦ άρθρου, υπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη πού μετέχουν στὴ συνεδρίαση. Ὅταν ἓνας σύμβουλος ἀρνεῖται νὰ υπογράψει, ἢ ἀρνήσῃ καὶ ἢ αἰτία τῆς ἀναφέρονται στὰ πρακτικά. Ὅποιος ἀρνεῖται ἀδικαιολόγητα νὰ υπογράψει, τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν νομάρχην μὲ πρόστιμο ἕως χιλίων (1.000) δραχμῶν καί, σὲ περίπτωση ὑποτροπῆς, ἕως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμῶν.

5. Τὰ πρακτικά κάθε συνεδρίασεως παίρνουν ἰδιαίτερο αὐξοῦν ἀριθμὸ. Κάθε χρόνο ἀρχίζει νέα ἀρίθμηση. Πρακτικὸ συντάσσεται καὶ ὅταν ἡ συνεδρίαση ματαιώνεται γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο. Κάθε ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου παίρνει ἰδιαίτερο ἀριθμὸ, καὶ στὴν ἀρχὴ κάθε χρόνου γίνεται νέα ἀρίθμηση καὶ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν.

6. Τὴν ἐπομένη τῆς συνεδρίασεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου δημοσιεύεται πῖνακας μὲ τὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διατάξεως καὶ τὰ ἄλλα θέματα πού ἔχουν τυχόν συζητηθεῖ, μὲ μνεία τῆς ἀποφάσεως πού ἔχει ληφθεῖ. Ὁ πῖνακας αὗτος τοιχοκολλεῖται στὸ κοινοτικὸ κατὰστημα ἐφόσον ἄλλες διατάξεις δὲν προβλέπουν εἰδικὸ τρόπο γιὰ τὴ δημοσίευση τῶν ἀποφάσεων τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Γιὰ τὴ δημοσίευση αὐτῆς συντάσσεται ἀποδεικτικὸ ἀπὸ ἓνα κοινοτικὸ ὑπάλληλο ἢ ἄλλο δημόσιο ὄργανο. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος στέλλει στὸν νομάρχην ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν, πού περιλαμβάνει κάθε ἀπόφαση τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου χωριστά, μαζί με ἀντίγραφο τοῦ ἀποδεικτικοῦ τῆς δημοσιεύσεως, μέσα σὲ προθεσμία δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τὴ συνεδρίαση.

7. Ὁ νομάρχης μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλει πρόστιμο ἕως πεντακοσίων δραχμῶν στὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος ἢ σὲ ἄλλον ὑπεύθυνον, πού καθυστέρησε ἀδικαιολόγητα νὰ ὑποβάλει τὴν ἀπόφαση στὴ νομαρχία.

8. Κάθε δημότης ἢ κάτοικος ἢ φορολογούμενος ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσει κυρωμένα ἀντίγραφα τῶν πρακτικῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων.

Ἄρθρο 86.

Κατεπείγοντα θέματα.

Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο συζητεῖ θέματα πού εἶναι γραμμένα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Ἐχει δικαίωμα ν' ἀποφασίζει μετὰ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του, ὅτι ἓνα θέμα πού δὲν εἶναι γραμμένο στὴν ἡμερήσια διάταξη εἶναι κατεπείγον καὶ νὰ συζητήσῃ καὶ νὰ πάρῃ ἀπόφαση γι' αὐτὸ τὸ θέμα μὲ τὴν ἴδια πλειοψηφία.

Ἄρθρο 87.

Ὑποχρεώσεις τῶν κοινοτικῶν συμβούλων.

1. Οἱ κοινοτικοὶ σύμβουλοι ἔχουν ὑποχρέωση νὰ μετέχουν σὲ ὅλες τὶς συνεδριάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ ὅλων τῶν ἐπιτροπῶν, σὲ ὅποιες τοὺς ἔχει ἐκλέξει τὸ συμβούλιο, καθὼς καὶ νὰ ἐκτελοῦν τὰ λοιπὰ καθήκοντά τους πού προβλέπει ὁ νόμος.

Ἐχουν ἐπίσης ὑποχρέωση, μέσα στὰ πλαίσια τῶν καθηκόντων τους, νὰ ἐκτελοῦν μὲ ἐπιμέλεια κάθε ἐργασία πού τοὺς ἀναθέτει νόμιμα τὸ συμβούλιο.

2. Ὁ κοινοτικὸς σύμβουλος ἐκφράζει τὴ γνώμη του καὶ ψηφίζει μὲ ἀπόλυτη ἐλευθερία, ἀποδίδοντας πάντοτε στὴν εὐσυνειδητὴ ἐξυπηρέτηση τοῦ συμφέροντος τοῦ συνόλου τῶν δημοτῶν.

3. Ἄν ἓνας σύμβουλος ἀπουσιάζει ἀδικαιολόγητα ἀπὸ δύο συνεχεῖς συνεδριάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὁ νομάρχης τὸν τιμωρεῖ μὲ πρόστιμο ἕως δύο χιλιάδων δραχμῶν (2.000) καί, σὲ περίπτωση ὑποτροπῆς, μὲ πρόστιμο ἀπὸ δύο ἕως πέντε χιλιάδων (2.000—5.000) δραχμῶν ἢ μὲ ἀργία ἢ καὶ μὲ ἐκπτώση.

4. Ἄν ἓνας σύμβουλος ἐπιθυμῇ νὰ μὴν ἐκτελεῖ τὶς ὑποχρεώσεις του γιὰ διάστημα πού ὑπερβαίνει τὶς τριάντα μέρες, πρέπει νὰ ἔχει τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ συμβουλίου.

5. Ἄν ἓνας σύμβουλος δὲν ἐκτελεῖ τὶς ὑποχρεώσεις του γιὰ διάστημα πού ὑπερβαίνει τοὺς τρεῖς μῆνες, χωρὶς τὴ σύμφωνη γνώμη τοῦ συμβουλίου, ὁ νομάρχης τὸν κηρύσσει ἐκπτώτου.

Ἄρθρο 88.

Κώλυμα συμμετοχῆς στὴ συνεδρίαση.

1. Ἐνας κοινοτικὸς σύμβουλος δὲν μπορεῖ νὰ πάρῃ μέρος στὴ συζήτηση ἐνὸς θέματος ἢ στὴν κατάρτιση μιᾶς ἀποφάσεως τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ἂν ὁ ἴδιος ἢ συγγενὴς του ἕως τὸ δεύτερο βαθμὸ ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας ἔχει ὑλικὸ συμφέρον.

2. Ἀπόφαση πού ἔχει ληφθεῖ κατὰ παράβαση τῆς διατάξεως αὐτῆς εἶναι ἄκυρη. Ὁ σύμβουλος πού ἔλαβε μέρος στὴ συνεδρίαση τιμωρεῖται ἀπὸ τὸν νομάρχην μὲ πρόστιμο ἕως δύο χιλιάδων (2.000) δραχμῶν καί, σὲ περίπτωση ὑποτροπῆς, μὲ ἐκπτώση.

3. Ἄν δὲν ἐπιτυγχάνεται ἀπαρτία, ἐξαιτίας τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμβούλων πού ἔχουν δηλώσει κώλυμα, ὁ εἰρηνοδίκης, ὕστερα ἀπὸ ἀναφορὰ τοῦ προέδρου ἢ ἐνὸς συμβούλου, καλεῖ γιὰ τὴν περίπτωση αὐτὴ ἀναπληρωματικὰ μέλη ἰσάριθμα μὲ αὐτὰ πού ἔχουν κώλυμα, σύμφωνα μὲ τὴ σειρά τῆς ἐκλογῆς τους. Τὰ πρόσωπα πού καλοῦνται δίδουν τὸν ὄρκο πού ὀρίζει τὸ ἄρθρο 77.

Ἄρθρο 89.

Ἀρμοδιότητες τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος.

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος: α) Καταρτίζει τὴν ἡμερήσια διάταξη καὶ καλεῖ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο σὲ συνεδρίαση. β) Εἰσηγεῖται τὰ θέματα στὸ κοινοτικὸ συμβούλιο καὶ διευθύνει τὶς ἐργασίες του. γ) Ἐκτελεῖ τὶς ἀποφάσεις τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. δ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν κοινότητα στὰ δικαστήρια καὶ σὲ κάθε ἀρχὴ καὶ δίνει τοὺς ὁρκους πού ἐπιβάλλονται στὴν κοινότητα. Ὅταν δημιουργεῖται προφανὴς κίνδυνος ἢ ζημία τῶν κοινοτικῶν συμφερόντων ἀπὸ τὴν ἀναβολή, μπορεῖ, καὶ χωρὶς ἀπόφαση τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, νὰ ἐγείρει καὶ ν' ἀντικρούει ἀγωγὰς καὶ ν' ἀσκεῖ ἐνδίκῃ μέσα, νὰ διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους καὶ νὰ ἐνεργεῖ κάθε δικαστικὴ ἢ ἐξώδικη πράξη πού εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴν προστασία τῶν συμφερόντων τῆς κοινότητος· οἱ πράξεις αὗτες ὑποβάλλονται ἀμέσως στὸ συμβούλιο γιὰ ἐγκριση. ε) Εἶναι προϊστάμενος τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς κοινότητος καὶ τὶς διευθύνει. στ) Εἶναι προϊστάμενος ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τῆς κοινότητος. ζ) Διατάζει τὴν εἰσπραξὴ τῶν κοινοτικῶν ἐσόδων καὶ ἐκδίδει, μὲ τὴν συνυπογραφή τοῦ γραμματέα, τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα πληρωμῆς εἰς θάρος τῶν πιστώσεων πού προβλέπονται στὸν προϋπολογισμὸ ἢ ἔχουν ψηφιστεῖ μὲ εἰδικὴ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου, ἀφοῦ προηγουμένως ἐλέγξει τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ δικαιολογητικὰ τῆς δαπάνης. η) Προσλαμβάνει καὶ ἀπολύει τὸ ἡμερησίδιο προσωπικόν, μέσα στὰ ὅρια τῶν πιστώσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ συμβουλίου. θ) Ὑπογράφει τὶς συμβάσεις πού συνάπτει ἡ κοινότητα. ι) Ἐκδίδει πιστοποιητικὰ προσωπικῆς καὶ οἰκογενειακῆς καταστάσεως τῶν δημοτῶν. ια) Ἀσκεῖ τὶς ἀρμοδιότητες πού τοῦ ἔχουν ἀνατεθεῖ μὲ εἰδικὴς διατάξεις τοῦ Κώδικα ἢ ἄλλου νόμου.

Ἄρθρο 90.

Ἐκλογὴ ἀντιπροέδρου τῆς κοινότητος.

1. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἐκλέγει κάθε διετία, μὲ μυστικὴ ψηφοφορία, ἓναν ἀπὸ τοὺς συμβούλους τοῦ ἐπιτυχόντος συνδυασμοῦ ὡς ἀντιπρόεδρο. Γιὰ τὴν ἐκλογὴ αὐτὴ ἐφαρμόζονται

αναλόγως οι διατάξεις των παραγρ. 2 έως 6 του άρθρου 108 του Κώδικα.

2. Η εκλογή αντιπροέδρου γίνεται την πρώτη Κυριακή του πρώτου και του τρίτου έτους της κοινοτικής περιόδου. Η πρόσκληση για συνεδρίαση του συμβουλίου επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, η εκλογή του αντιπροέδρου γίνεται άμεσα μετά την εκλογή του προέδρου.

3. Αν η θέση του αντιπροέδρου μείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο, γίνεται, με τον ίδιο τρόπο, εκλογή νέου αντιπροέδρου, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από το έμεινε κενή η θέση. Η θητεία του νέου αντιπροέδρου διαρκεί όσο διάστημα απομένει έως τη συμπλήρωση της διετίας.

Άρθρο 91.

Αναπλήρωση του προέδρου της κοινότητας.

1. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει σε όλα τα καθήκοντά του ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, τον αναπληρώνει ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

2. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του προέδρου συγκρούονται με τα συμφέροντα της κοινότητας, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος, και αν κι αυτός βρίσκεται στην ίδια θέση, άλλος σύμβουλος, που ορίζεται από το κοινοτικό συμβούλιο. Όποιος παραβιάζει αυτή τη διάταξη τιμωρείται από τον νομάρχη με πρόστιμο έως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών ή με αργία έως τριών μηνών.

3. Αν ο πρόεδρος αρνείται να εκτελέσει μία απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, το συμβούλιο, με απόφασή του, αναθέτει την εκτέλεση της απόφασης αυτής στον αντιπρόεδρο, και σε περίπτωση που και αυτός αρνείται, σ' ένα σύμβουλο.

Άρθρο 92.

Εκλογή νέου προέδρου της κοινότητας.

1. Αν η θέση του προέδρου της κοινότητας μείνει κενή επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την εκλογή του, έξι έμεινε, παραιτήθηκε ή πέθανε, ή για οποιοδήποτε λόγο, η εκλογή του νέου προέδρου γίνεται σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των κοινοτικών αρχών, και σε κάθε άλλη περίπτωση, δεκαπέντε μέρες μετά την κένωση της θέσεως, το αργότερο, το κοινοτικό συμβούλιο συνέρχεται στο κοινοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ισοψηφίας, ύστερα από πρόσκληση εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Ο σύμβουλος που κάλεσε το συμβούλιο προεδρεύει στη συνεδρίαση αυτή. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Οι διατάξεις του άρθρου 84 ισχύουν και στην περίπτωση αυτή.

3. Στις κοινότητες που έχουν περισσότερους από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, νέος πρόεδρος εκλέγεται ένας κοινοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που ψηφίζεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού αυτού. Στις λοιπές κοινότητες, νέος πρόεδρος εκλέγεται οποιοσδήποτε σύμβουλος λάβει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του κοινοτικού συμβουλίου.

4. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγρ. 2 έως 6 του άρθρου 108 του Κώδικα.

5. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παράγρ. 1α και 78 του Κώδικα, από την εγκατάσταση των κοινοτικών αρχών έως την εκλογή του νέου προέδρου, τα καθήκοντα του προέδρου εκτελεί ο κοινοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

6. Αν αυτός που έχει εκλεγεί πρόεδρος της κοινότητας παραιτηθεί, εκπέσει, πεθάνει ή αν η θέση του μείνει κενή για οποιοδήποτε λόγο, όπου να εκλεγεί νέος πρόεδρος, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος. Αν ο αντιπρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται ή δεν υπάρχει, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, αυτός που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα προέδρου.

Άρθρο 93.

Διαμονή και απουσία του προέδρου της κοινότητας.

1. Ο πρόεδρος της κοινότητας είναι υποχρεωμένος να κατοικεί και να διαμένει στην κοινότητα. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται να διαμένει έξω από την κοινότητα, σε τόπο που συνδέεται με την έδρα της κοινότητας με άστική συγκοινωνία.

2. Ο πρόεδρος της κοινότητας δεν επιτρέπεται να απουσιάζει περισσότερο από τριάντα μέρες κάθε χρόνο, χωρίς άδεια του κοινοτικού συμβουλίου. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους, έως τρεις μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

3. Η παράβαση των διατάξεων αυτού του άρθρου συνεπάγεται αργία ή έκπτωση από το αξίωμα, που την απαγγέλλει ο νομάρχης.

Άρθρο 94.

Κοινοτικό κατάστημα και βιβλία.

1. Οι κοινότητες είναι υποχρεωμένες να έχουν στην έδρα τους ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και τη λειτουργία των υπηρεσιών τους.

2. Κάθε κοινότητα τηρεί τα βιβλία που είναι αναγκαία για τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας της. Τα βιβλία αυτά καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 95.

Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου.

1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει ιδίως:

α) Για τον κανονισμό των εργασιών του και τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου.

β) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του δήμου, των δημοτικών ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων του.

γ) Για την επίβολη φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

δ) Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.

ε) Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.

στ) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων.

ζ) Για τη σύναψη δανείων και τους όρους τους.

η) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων.

θ) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος.

ι). Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λεικτών κατοικιών και θερέτρων.

ια) Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, ερπαικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

ιβ) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων.

ιγ) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του δήμου ή τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων του δήμου σ' αυτές.

ιδ) Για τη σύσταση και τη λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τὰ διοικούν.

ιε) Για την ανάθεση της άσκησης μιας δραστηριότητας του δήμου σε νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 25.

ιστ) Για την οργάνωση υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση, την απογέτευση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος, και ν' ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.

2. Το δημοτικό συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη του.

3. Το δημοτικό συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 26.

Άρθρο 96.

Τμήματα του δημοτικού συμβουλίου.

1. Δημοτικά συμβούλια, που έχουν περισσότερα από τριάντα ένα μέλη, μπορούν να συγκροτούν με απόφασή τους, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών τους, δύο τμήματα. Με αποφάσεις που λαμβάνονται με την ίδια πλειοψηφία, το συμβούλιο καθορίζει ποιά από τὰ θέματα, που προβλέπει το άρθρο 95, ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα κάθε τμήματος. Δεν επιτρέπεται να υπαχθούν στην αρμοδιότητα των τμημάτων τὰ θέματα των περιπτώσεων α', β', γ', δ', η', ιγ', ιδ', ιε', ιστ' της παρ. 1 του άρθρου 95 καθώς και η συναφή θανείων για πτώτα μεγαλύτερα από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές. Το τμήμα μπορεί, με απόφασή του, να παραπέμψει θέμα της αρμοδιότητάς του στην ολομέλεια του δημοτικού συμβουλίου.

2. Ο αριθμός των μελών κάθε τμήματος είναι ίσος προς το ένα δεύτερο του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, στον οποίο δεν υπολογίζεται ο πρόεδρος. Σε κάθε τμήμα μετέχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος και καθενός από τους λοιπούς συνδυασμούς, κατά την αναλογία του αριθμού των συμβούλων του κάθε συνδυασμού, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Αν υπάρχουν μοναδικοί σύμβουλοι ενός συνδυασμού, μετέχουν όπωσδήποτε και στα δύο τμήματα, έστω και αν δημιουργείται υπέρβαση του αριθμού των μελών των τμημάτων. Αν προκύπτουν κλάσματα, δεν λαμβάνονται υπόψη, και εφόσον όλοι οι σύμβουλοι μετέχουν όπωσδήποτε σε κάποιο τμήμα, οι κενές θέσεις συμπληρώνονται με συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Το συμβούλιο ορίζει με κλήρωση τὰ μέλη του δημοτικού συμβουλίου, που μετέχουν σε κάθε τμήμα. Ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος όμως του δημοτικού συμβουλίου τοποθετούνται σε τμήμα με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

4. Σε κάθε τμήμα προεδρεύει ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου που μετέχει σ' αυτό. Για τη λειτουργία των τμημάτων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που αφορούν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 97.

Εκλογή Προέδρου.

1. Κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους και σε περίπτωση ίσωσης, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Στη συνεδρίαση αυτή, στην οποία προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα του. Εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Αν δεν επιτυγχάνεται αποτέλεσμα ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες, εκλέγεται όποιος λάβει στην τρίτη ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι λάβουν ίσον αριθμό ψήφων, ο σύμβουλος που προεδρεύει ενεργεί ανάμεσά τους κλήρωση. Ο σύμβουλος που προεδρεύει ανάθετε τὰ καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σ' έναν από τους υπαλλήλους του δήμου.

2. Αν, για οποιοδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί όπως ορίζει ή προηγούμενη παράγραφος, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

3. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιοδήποτε λόγο, η ή συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, ή συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή, η ή συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται πρόεδρος ή αντιπρόεδρος ή γραμματέας, ανάλογα με την περίπτωση: α) αν πρόκειται για το πρώτο έτος της δημοτικής περιόδου, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους ψήφους προτιμούνται, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, και β) αν πρόκειται για τὰ λοιπά έτη, εκείνοι που είχαν τὰ αξιώματα αυτά το προηγούμενο έτος.

4. Τὰ πρακτικά της εκλογής στέλνονται μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών στον νομάρχη, ο οποίος, αλληλογράφως ή ύστερα από προσφυγή ενός δημότη, κρίνει μέσα σε πέντε μέρες το αργότερο αργότερο παρέλαβε τὰ πρακτικά, αν είναι νόμιμη ή εκλογή.

5. Αν ακυρωθεί κάποια εκλογή, επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, πέντε μέρες μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

Άρθρο 98.

Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου.

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, μία φορά το μήνα.

2. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημοκρατική επιτροπή ή όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο τουλάχιστο του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τὰ θέματα που θα συζητηθούν.

3. Αν ο πρόεδρος δεν το συγκάλεσε το αργότερο εφ' ημέρες μετά την υποβολή της αίτησής, το συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τὰ θέματα, για τὰ οποία είχε ζητηθεί ή σύγκλησή του.

4. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται ο δήμαρχος, άλλως ή συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του πάντοτε και με προτεραιότητα απέναντι σε κάθε άλλον.

5. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, στην οποία αναγράφει υποχρεωτικά όλα τα θέματα που προτείνονται ο δήμαρχος. Θέματα που είναι κατεπείγοντα, κατά το άρθρο 86, συζητούνται πριν από τα θέματα της ημερήσιας διατάξεως, μόνον αν συναινέσει ο δήμαρχος.

Άρθρο 99.

Λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου.

1. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, παίρνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης και μπορεί να διατάξει την αποβολή από το ακροατήριο κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

2. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου.

3. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να ζητεί από τον δήμαρχο και τη δημορχιακή επιτροπή πληροφορίες και στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του, και να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες, για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με δημοτικές υποθέσεις.

Άρθρο 100.

Επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου.

1. Ο κλονισμός των έργων του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπει τη σύσταση επιτροπών, οι οποίες θα μελετούν και θα εισηγούνται θέματα που συζητεί το συμβούλιο.

2. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του δημάρχου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή μόνο με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προϋποθέτουμε για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισήγησης. Θέματα που εισάγει η δημορχιακή επιτροπή, δεν παραπέμπονται σε επιτροπή. Λοιπά θέματα μπορεί να παραπέμψει ο πρόεδρος σε επιτροπή, και πριν εγγραφούν στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 101.

Αρμοδιότητες της δημορχιακής επιτροπής.

1. Η δημορχιακή επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου, β) προελέγχει τον απολογισμό, γ) αποφασίζει για τη διάθεση των εξειδικευμένων πιστώσεων που είναι γραμμένες στον προϋπολογισμό, δ) με επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του άρθρου 185 του Κώδικα, καταρτίζει τους όρους όλων των δημοπρασιών, συντάσσει την διακήρυξη τους και τις κατακυρώνει, ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο, στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για την έπιβολή, την αντεπίβολή ή τη δόση όρκου, ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές, η) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσίου δικηγόρου του, σε όσους δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί νομικοί σύμβουλοι και δικηγόροι με μνημιαία αμοιβή, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ενώματα ή ανώτερα δικαστήρια, θ) αποφασίζει για τον συμβόλισμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο ποσό έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, ι) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

2. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί σε περιπτώσεις μεγάλης, κατά τη κρίση του, σημασίας, να αποφασίζει ότι α) ασκήσει το ίδιο τις αρμοδιότητες της παραγρ. 1δ' ή μερικές από αυτές. Η αρμόδια υπηρεσία του δήμου οφείλει να ανακοινώ-

νει χωρίς καθυστέρηση στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου την παραπομπή του θέματος στη δημορχιακή επιτροπή, και το δημοτικό συμβούλιο οφείλει να παίρνει απόφαση για το θέμα αυτό στην πρώτη συνεδρίαση μετά την ανακοίνωση του εγγράφου της υπηρεσίας.

3. Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να παραπέμψει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Άρθρο 102.

Εκλογή της δημορχιακής επιτροπής.

1. Κάθε χρόνο, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προέδρου, εκλέγει με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής ανάμεσα στα μέλη του. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη της δημορχιακής επιτροπής ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του συμβουλίου. Κάθε σύμβουλος ψηφίζει υποψήφιους ισάριθμους με τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής. Εκλέγονται όσοι λάβουν την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Αν δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία και στη δεύτερη ψηφοφορία, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, όποτε εκλέγονται όσοι λάβουν τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν σε οποιαδήποτε ψηφοφορία υπάρχει ισοψηφία, ο πρόεδρος του συμβουλίου ενεργεί κλήρωση στην ίδια συνεδρίαση. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται και τρία αναπληρωματικά μέλη, αν η επιτροπή αποτελείται από πέντε μέλη και άνω, και δύο σε κάθε άλλη περίπτωση. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί όλος ο αριθμός. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 97 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

2. Αντιπρόεδρος της δημορχιακής επιτροπής είναι όποιος λάβει τους περισσότερους ψήφους στην πρώτη ψηφοφορία στην οποία επιτυγχάνεται αποτέλεσμα, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος ενονηθεί από την κλήρωση.

3. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια του έτους.

Άρθρο 103.

Λειτουργία της δημορχιακής επιτροπής.

1. Η δημορχιακή επιτροπή έχει απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Στις τριμελείς επιτροπές απαιτείται η παρουσία όλων των μελών. Η επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί ο ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδιος να λάβει την απόφαση για το θέμα είναι ο δήμαρχος.

2. Αν απουσιάζει ή κωλύεται ο πρόεδρος της δημορχιακής επιτροπής, προεδρεύει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Αν ένα μέλος της δημορχιακής επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από δύο τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το δημοτικό συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

Άρθρο 104.

Αρμοδιότητες του δημάρχου.

1. Ο δήμαρχος: α) εκπροσωπεί τον δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρους που επιβάλλονται στον δήμο, β) εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, γ) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου και τις διευθύνει, δ)

είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου, αποφασίζει για τον διορισμό αυτού και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για τον διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του παιδαγωγικού ελέγχου. ε) διατάζει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής εις βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν ψηφιστεί με ειδικές αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, αφού προηγουμένως έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος, ζ) εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών και η) άσκει τις αρμοδιότητες που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου.

2. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή, ο δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που άνηκον στην αρμοδιότητα της δημοκρατικής επιτροπής, όποτε όμως να υποβάλει στους τρεις ενέργειές του στην έγκρισή της.

3. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο βοηθός δημάρχου, και, αν υπάρχουν περισσότεροι βοηθοί δημάρχου, αυτός που ορίζεται από τον δήμαρχο. "Αν και τα συμφέροντα των βοηθών αυτών συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Ο νομάρχης τιμωρεί τους παραβάτες της διατάξεως αυτής με πρόστιμο έως πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμών ή με αργία έως τριών μηνών.

"Άρθρο 105.

Βοηθοί δημάρχου.

1. Σε κάθε δήμο που έχει πραγματικό πληθυσμό ανώτερο από δέκα χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής, τον δήμαρχο επικουρούν βοηθοί δημάρχου. Σε δήμους που έχουν πληθυσμό ανώτερο από δέκα και έως σαράντα χιλιάδες κατοίκους, ορίζεται ένας βοηθός δημάρχου. Σε δήμους που έχουν πληθυσμό ανώτερο από σαράντα και έως εκατόν πενήντα χιλιάδες, ορίζονται δύο βοηθοί δημάρχου. Στους μεγαλύτερους δήμους ο αριθμός των βοηθών δημάρχου είναι ίσος με τον αριθμό των διαμερισμάτων.

2. Βοηθοί δημάρχου είναι οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζει ο δήμαρχος. Η θητεία τους είναι διετής. Κατά τη διάρκεια της θητείας αυτής δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής.

3. Ο δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύει σε μία τουλάχιστον ημερήσια έφημερίδα, και αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε εβδομαδιαία, της πρωτεύουσας του νομού, μεταβιβάζει αρμοδιότητές του σε βοηθούς δημάρχου. "Αν ο βοηθός δημάρχου απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο δήμαρχος.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 93 εφαρμόζονται και στους βοηθούς δημάρχου.

"Άρθρο 106.

Έξουσιοδότηση υπογραφών.

Ο δήμαρχος μπορεί με απόφασή του να αναθέτει την υπογραφή ορισμένων έγγραφων και πιστοποιητικών σε δημοτικό σύμβουλο ή σε προϊστάμενο μίας δημοτικής υπηρεσίας.

"Άρθρο 107.

Αναπλήρωση του δημάρχου.

1. "Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του άσκει ο βοηθός δημάρχου που διορίζεται από αυτόν. Σε δήμους που έχουν πραγματικό πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες κατοίκους, αν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τον

αναπληρώνει ένας δημοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.

2. "Αν ο δήμαρχος έχει τεθεί σε αργία, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει αναπληρωτή του έναν από τους βοηθούς του, και αν δεν προβλέπεται βοηθός, έναν από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού. "Αν το δημοτικό συμβούλιο δεν ορίσει αναπληρωτή μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από το δήμαρχος τέθηκε σε αργία, ή αν εκείνος που ορίστηκε αρνείται να άσκει τα καθήκοντα του δημάρχου, ο νομάρχης αναθέτει τα καθήκοντα του δημάρχου σ' έναν από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, ο οποίος, με δήλωσή του, που υποβάλλει μέσα στην προαναφερόμενη προθεσμία, δέχεται να αναλάβει τα καθήκοντα αυτά. "Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να άσκει τα καθήκοντα του δημάρχου, ο νομάρχης ορίζει αναπληρωτή του δημάρχου οποιοδήποτε μέλος του δημοτικού συμβουλίου.

"Άρθρο 108.

Έκλογη νέου δημάρχου.

1. "Αν η έκλογη του δημάρχου ακυρωθεί, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος δεν είχε τα νόμιμα προσόντα, ή η θέση του δημάρχου μείνει κενή, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την έκλογη ή παραιτήθηκε ή εξέπεσε ή πέθανε, ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, δήμαρχος εκλέγεται ένας από τους δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με τους όρους των επόμενων παραγράφων.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 73 παρ. 1α και 78 του Κώδικα, την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών και, σε κάθε άλλη περίπτωση, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από το άδειαζε ή θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται στο δημοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου, και εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού, έναν από αυτούς δήμαρχο. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που συγκάλεσε το συμβούλιο. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή δημοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασεως. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 84 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και σ' αυτήν την περίπτωση.

3. "Αν, ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες, κανείς δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί η παρ. 2, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία θεωρείται ότι εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. "Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. "Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσον αριθμό ψήφων, γίνεται κλήρωση ανάμεσα τους, και θεωρείται ότι εκλέγεται εκείνος που κληρώθηκε. Για την έκλογη αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.

4. "Αν δεν επιτευχθεί έκλογη για οποιοδήποτε λόγο, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν έγινε απαρτία, ή διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. "Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί έκλογη, ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν έγινε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγεται απευθείας ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

5. Η απόφαση για την έκλογη του δημάρχου υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο ημερών στον νομάρχη, ο οποίος άσκει τον έλεγχο της νομιμότητάς της και εκδίδει απόφαση μέσα σε τρεις ή αργότερο από το χρόνο έλαβε. "Αν δεν έχει επιτευχθεί ή έκλογη ή έχει ματαιωθεί η συνεδρίαση, επειδή δεν έγινε απαρτία, τα σχετικά πρακτικά υποβάλλονται στον νομάρχη μέσα σε προθεσμία δύο ημερών.

6. "Αν ο νομάρχης άκυρώσει την έκλογή του δημάρχου, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν δήμαρχο την πρώτη Κυριακή, δύο μέρες τουλάχιστο μετά την παραλαβή της άκυρωτικής απόφασως, όποτε τηρείται από την άρχή ή άπαιτούμενη διαδικασία.

7. "Αν άκυρώσει ή έκλογή του δημάρχου έπειδή εκείνος πού είχε εκλεγεί δεν είχε τά νόμιμα προσόντα, ή άποποιήθηκε την έκλογή, στó διάστημα πού μεσολαβεί ανάμεσα στην εγκατάσταση των δημοτικών άρχων και στην όριστική έκλογή του δημάρχου, τά καθήκοντα του δημάρχου έκτελει ó δημοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού πού έχει εκλεγεί με τούς περισσότερους ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος πού είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην άπόφαση του δικαστηρίου.

8. "Αν αυτός πού έχει εκλεγεί δήμαρχος παραιτηθεί, έπέσει, πεθάνει, ή ή θέση του μείνει κενή για όποιοδήποτε λόγο, τά καθήκοντα του δημάρχου έκτελει, ώσπου να εκλεγεί νέος δήμαρχος, ó σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού πού έχει εκλεγεί με τούς περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος πού είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην άπόφαση του δικαστηρίου. "Αν δέν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τά καθήκοντα του δημάρχου έκτελει ó σύμβουλος του επιλαχόντος συνδυασμού πού έχει εκλεγεί με τούς περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ίσοψηφίας, εκείνος πού είναι γραμμένος πρώτος στην άπόφαση του δικαστηρίου. "Αν δέν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε του επιλαχόντος συνδυασμού, ή έχει δηλωθεί μόνον ένας συνδυασμός, τά καθήκοντα του δημάρχου έκτελει ένας δημόσιος υπάλληλος, πού διορίζεται από τον Νομάρχη. Αυτός άσκει τις άρμοδιότητες του δημάρχου μόνον για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και ν' αντιμετώπιζει κατεπείγοντα θέματα. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ó νομάρχης εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

"Αρθρο 109.

"Ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων.

Οι διατάξεις των άρθρων 83 παρ. 2, 3 και 4 έδαφ. τελευταίο, 84, 85, 86, 87, 88, 93 και 94 εφαρμόζονται αναλόγως και στους δήμους, εφόσον δέν όρίζεται διαφορετικά.

"Αρθρο 110.

Διάρρηξη δήμων σε διαμερίσματα.

1. Οι δήμοι πού, σύμφωνα με την τελευταία άπογραφή, έχουν περισσότερους από εκατόν πενήντα χιλιάδες κατοίκους, διαιρούνται σε διαμερίσματα με άπόφαση του δημοτικού συμβουλίου. "Ο δήμος "Αθηνών διαιρείται σε πέντε έως έπτά διαμερίσματα και οι δήμοι της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά σε τρία έως πέντε.

2. "Ο αριθμός των διαμερισμάτων και τά όριά τους καθορίζονται με διάταγμα, ύστερα από γνώμη του δημοτικού συμβουλίου, αφού ληφθούν υπόψη ή κατανόμη του πληθυσμού και ή καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Κάθε διαμέρισμα έχει ιδιαίτερο δημοτικό κατάστημα. Τό δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιές υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν ανεμπόδιστα στα διαμερίσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

"Αρθρο 111.

"Εξόδα παραστάσεως.

1. Τό αξίωμα του δημάρχου, του βοηθού δημάρχου, του προέδρου κοινότητας και του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου είναι τιμητικό και άμισθο.

2. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου και οι πρόεδροι κοινοτήτων έχουν δικαίωμα να εισπράττουν από τό δήμο ή την

κοινότητα έξοδα παραστάσεως, πού όρίζονται με άπόφαση του "Υπουργού "Εσωτερικών, ανάλογα με τά τακτικά έσοδα πού πραγματοποιούν οι δήμοι και οι κοινότητες. "Η άπόφαση του "Υπουργού εκδίδεται τον τρίτο μήνα πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής "Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της "Ελλάδος. "Αν δέν εκδοθεί άπόφαση μέσα στην προθεσμία αυτή, ισχύει ή άπόφαση του προηγούμενου έτους. Για τούς δήμους πού ή έδρα τους είναι πρωτεύουσα νομού, μπορεί ó "Υπουργός "Εσωτερικών, με ειδική άπόφασή του, να όρίσει έξοδα παραστάσεως αυξημένα έως είκοσι τοίς εκατό (20%), εφ' όσον διαπιστώνεται ή κανονική βεβαίωση των εσόδων.

3. "Αν ó δήμαρχος ή ó πρόεδρος της κοινότητας άπουσιάζει, σύμφωνα με τό έδαφιο 2 της παραγράφου 2 του άρθρου 93, καταβάλλονται τά μισά έξοδα παραστάσεως σ' αυτόν και τά άλλα μισά στον αναπληρωτή του. "Αν άπουσιάζει ó βοηθός δημάρχου κατά τό ίδιο χρονικό διάστημα, καταβάλλονται σ' αυτόν τά μισά έξοδα παραστάσεως.

4. "Αν ó δήμαρχος ή ó πρόεδρος της κοινότητας έχει τεθεί σε άργία, όλα τά έξοδα παραστάσεως του καταβάλλονται στον αναπληρωτή του. "Αν ó αναπληρωτής είναι βοηθός δημάρχου, παίρνει έξοδα παραστάσεως από μία μόνο πηγή.

5. Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι κοινοτήτων, έκτός άπ' τά έξοδα παραστάσεως, δέν έχουν δικαίωμα να λάβουν άλλη άμοιβή ή αποζημίωση ή οποιαδήποτε άλλη απολαβή από τό ταμείο του δήμου ή της κοινότητας. "Αν εισπράξουν τέτοια άμοιβή ή αποζημίωση ή απολαβή, τιμωρούνται για παράβαση καθήκοντος, και αυτά πού εισέπραξαν παράνομα καταλογίζονται με πράξη του νομάρχης.

"Αρθρο 112.

"Εξόδα κινήσεως.

1. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι μπορούν να μετακινούνται έξω από την έδρα τους για έκτέλεση υπηρεσίας. Ύστερα από άπόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινήσει έξω από την έδρα του ó δήμαρχος, ó βοηθός δημάρχου ή ó πρόεδρος κοινότητας, χωρίς προηγούμενη άπόφαση του συμβουλίου. Στις περιπτώσεις αυτές τό συμβούλιο άποφασίζει χωρίς καθυστέρηση αν ή μετακίνηση ήταν δικαιολογημένη ή όχι.

2. Σ' αυτούς πού μετακινούνται για έκτέλεση υπηρεσίας καταβάλλονται τά έξοδα μετακινήσεως, πού είναι αποδεδειγμένα ότι έχουν γίνει, ύστερα από άπόφαση του συμβουλίου, πού μπορεί να όρίζει και ήμερησια αποζημίωση.

3. Τά μέλη του δημοτικού συμβουλίου πού μετέχουν στις συνεδριάσεις του και τά μέλη της δημορχιακής επιτροπής, έκτός από τον δήμαρχο και τον βοηθό δημάρχου, έχουν δικαίωμα να λάβουν, για κάθε συνεδρίαση και για τρεις τό πολύ συνεδριάσεις τό μήνα, αποζημίωση ανάλογη με τον πληθυσμό του δήμου. "Η αποζημίωση αυτή καθορίζεται με άπόφαση του "Υπουργού "Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής "Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της "Ελλάδος. Οι διατάξεις αυτές της παραγράφου μπορούν να εφαρμόζονται και σε κοινότητες πού έχουν πληθυσμό περισσότερο από πέντε χιλιάδες κατοίκους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

"Αρθρο 113.

"Εκτελεστότητα πράξεων.

Οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων είναι έκτελεστές, αφού του εκδοθούν, με την επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του άρθρου 177 του Κώδικα.

"Αρθρο 114.

Ακυρότητα πράξεων.

1. Ο νομάρχης ακυρώνει αυτεπαγγέλτως τις πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων που είναι αντίθετες προς το νόμο, με αιτιολογημένη απόφασή του, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι ημερών, από του έλαβε τις πράξεις αυτές μαζί με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για την νόμιμη έκδοσή τους.

2. Κάθε εκλογέας του δήμου ή της κοινότητας καθώς και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσφύγει στον νομάρχη και να προσβάλλει τις πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων για παράβαση νόμου, μέσα σε πέντε μέρες, από του οι πράξεις αυτές δημοσιεύθηκαν. Ο νομάρχης αποφασίζει για την προσφυγή με αιτιολογημένη απόφαση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών από του έλαβε την προσβαλλόμενη πράξη.

3. Οι αποφάσεις του νομάρχη κοινοποιούνται στο δήμο ή στην κοινότητα και σ' αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή και δημοσιεύονται όπως προβλέπει η παράγρ. 2 του άρθρου 223 με τη φροντίδα του δήμου ή της κοινότητας, για να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι.

4. Οι αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδονται στις περιπτώσεις ιζ' και ιη' της παραγρ. 1 του άρθρου 82, δεν ελέγχονται από τον νομάρχη.

"Αρθρο 115.

Άσκηση ουσιαστικού ελέγχου από τον νομάρχη.

1. Οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων πρέπει να εγκρίνονται από τον νομάρχη, αποκλειστικά και μόνον όταν το όριζε ρητά ο νόμος.

2. Ο νομάρχης ασκεί τον ουσιαστικό έλεγχο, με τρόπο που εξασφαλίζει τη συνεργασία του κράτους και των δήμων και κοινοτήτων και δεν παρεμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των δήμων και των κοινοτήτων, και αποφασίζει μέσα σε τριάντα μέρες από του έλαβε τις πράξεις μαζί με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους, αν θα δώσει ή οί' αρνηθεί την έγκριση. Αν περάσει η προθεσμία αυτή χωρίς να έχει εκδοθεί απόφαση του νομάρχη, θεωρείται ότι η πράξη έχει εγκριθεί.

3. Με προεδρικά διατάγματα μπορούν να καταργούνται διατάξεις του Κώδικα ή άλλων νόμων, που προβλέπουν την έγκριση πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων.

"Αρθρο 116.

Υποπεία των πράξεων της δημοκρατικής επιτροπής.

1. Για τις πράξεις της δημοκρατικής επιτροπής, που εκδίδονται σύμφωνα με τις περιπτώσεις γ', δ', και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 101, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 113 και 114.

2. Οι πράξεις, που εκδίδονται σύμφωνα με τις περιπτώσεις θ', και ι' της παραγρ. 1 του άρθρου 101, πρέπει να εγκρίνονται από τον νομάρχη.

3. Ειδικότερα, οι πράξεις με τις οποίες γίνεται κατακύρωση κάθε είδους δημοπρασιών ή διαγωνισμών, πρέπει να εγκρίνονται από τον νομάρχη, μόνον όταν αυτό ορίζεται ρητά στον Κώδικα.

4. Οι αποφάσεις της δημοκρατικής επιτροπής, που εκδίδονται σύμφωνα με τις περιπτώσεις στ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 101, δεν χρειάζεται να ελεγχθούν από τον νομάρχη.

"Αρθρο 117.

Προσφυγή κατά των αποφάσεων του νομάρχη.

Κατά των αποφάσεων του νομάρχη μπορεί ν' ασκηθεί προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, για παράβαση νόμου, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του νόμου 3200/1955 «περί διοικητικής αποκεντρώσεως», όπως ισχύει κάθε φορά.

"Αρθρο 118.

Προθεσμία για την έγκριση κλπ. από άλλες αρχές των πράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως.

1. Όπου, σύμφωνα με το νόμο, απαιτείται έγκριση, απόφαση ή γνώμη οποιασδήποτε αρχής, ή όργανου ή οργανισμού, για θέματα που αφορούν υπηρεσίες ή έργα οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως, ή σχετική πράξη εκδίδεται μέσα σ' ένα δίμηνο το αργότερο, από του η αρχή, το όργανο ή ο οργανισμός που έχει αρμοδιότητα να εκδώσει την πράξη παρέλαβε τα στοιχεία που προβλέπει ο νόμος. Αν αυτή η προθεσμία περάσει χωρίς να έχει εκδοθεί η πράξη, ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοικήσεως παίρνει την απόφαση, ή η απόφασή του που έχει ληφθεί γίνεται εκτελεστή, και χωρίς την προαναφερόμενη πράξη.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται, όταν πρόκειται να εγκριθούν οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας δήμων και δημοτικών ιδρυμάτων.

3. Οι πράξεις που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους κοινοποιούνται στους ενδιαφερόμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως και στον νομάρχη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

"Αρθρο 119.

Άστική ευθύνη.

1. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου και των τμημάτων του, τα μέλη της δημοκρατικής επιτροπής, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου οφείλουν ν' αποζημιώσουν το δήμο ή την κοινότητα για κάθε θειτική ζημία, που προξένησαν εις βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε νομού ή διαμερίσματος με απόφαση του νομάρχη, και αποστέλλεται από τον Πρόεδρο των Πρωτοδικών της έδρας του νομού ή τον αναπληρωτή του που ορίζει ο ίδιος, τον διευθυντή εσωτερικών της νομαρχίας ή τον υπάλληλο της νομαρχίας, του τούλάρχιστο θαύμου, που ορίζεται αναπληρωτής του, και τον επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου που υπηρετεί στη νομαρχία, ή, όπου δεν υπηρετεί επίτροπος, από έναν υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του τούλάρχιστον θαύμου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις, ύστερα από αίτηση του δήμου ή της κοινότητας ή με εντολή του νομάρχη που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, και αποφασίζει, αφού κάνει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που κατηγορούνται για τη ζημία, να δώσουν εξηγήσεις, μέσα σε εύλογο διάστημα. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο πολυμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρειά του οποίου βρίσκεται ο δήμος ή η κοινότητα. Κατά των αποφάσεων του διοικητικού επιτρέπεται ν' ασκηθεί έφεση στο τριμελές διοικητικό έφεσιό. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξεως της επιτροπής.

3. Ο δήμος ή η κοινότητα πρέπει να υποβάλουν την αίτηση και ο νομάρχης πρέπει να δώσει την εντολή μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριών ετών, που αρχίζει από του έλαβε ή δημοτική ή κοινοτική περίοδος.

"Αρθρο 120.

Πειθαρχική ευθύνη.

1. Στους δημάρχους, βοηθούς δημάρχου, προέδρους κοινοτήτων και στα μέλη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές του προστίμου,

της άρχιγας και της έκπτώσεως, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του Κώδικα.

2. Ο νομάρχης μπορεί να επιβάλλει στα πρόσωπα αυτά την ποινή της άρχιγας έως τριών μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.

Άρθρο 121.

Πειθαρχική διαδικασία.

1. Όλες οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση, αφού προηγηθεί απόλογία του εγκαλούμενου ή περάσει η προθεσμία που έχει τάξει ο νομάρχης με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς αυτός να έχει απόλογηθεί ή προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα μέρες.

2. Ειδικότερα, για την επιβολή των ποινών της άρχιγας και της έκπτώσεως (έκτος από την έκπτωση που επέρχεται αυτοδικαίως), απαιτείται σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, δύο πρωτοδικείς, τον διευθυντή έσωτερικών της νομαρχίας ή τον νόμιμο αναπληρωτή του και έναν αείρετό εκπρόσωπο της τοπικής ένωσης δήμων και κοινοτήτων, που όρίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τη διοικούσα επιτροπή της.

3. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται αυτοπροσώπως καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο και να υπερασπίζεται τον έαυτό του, για ν' αντικρούσει την κατηγορία. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση, για την οποία συντάσσονται πρακτικά, και εξετάζει και μάρτυρες. Η απόφαση εκδίδεται ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο μήνες το αργότερο αφοτου το συμβούλιο έλαβε το έρώτημα.

4. Εκείνος που τιμωρείται επιτρέπεται ν' ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Έσωτερικών, κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών αφοτου ή απόφαση του κοινοποιήθηκε. Ο ύπουργός μπορεί είτε ν' απορρίψει την προσφυγή είτε να τη δεχτεί και να εξεφανίσει ή να μειώσει την ποινή, ή να μεταβάλει επεικέρτερα την ποινή που έχει επιβληθεί. Αν επιβληθεί ποινή προστίμου, το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των δραχμών δέκα χιλιάδων (10.000).

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και ή άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφάσεως που έχει επιβάλει την ποινή.

6. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου, που προβλέπει ή παράγρ. 2, όρίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους κάθε δύο χρόνια, με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Έσωτερικών, που εκδίδεται σύμφωνα με τον νόμο περί καταστάσεως δικαστικών λειτουργών.

7. Το συμβούλιο της παράγρ. 2 συγκροτείται κάθε δύο χρόνια με απόφαση του νομάρχη, και τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας υπάλληλος της διευθύνσεως έσωτερικών της νομαρχίας, τον οποίο όρίζει μαζί με τον αναπληρωτή του ο νομάρχης.

8. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε είκοσι μέρες αφοτου ή απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών του κοινοποιήθηκε, να προσφύγει κατά της απόφάσεως αυτής στο Συμβούλιο της Έπικρατείας, το οποίο κρίνει την ύπόθεση και κατά την ουσία. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της απόφάσεως που επιβάλλει την ποινή. Αν άσκηθεί ή προσφυγή στο Συμβούλιο της Έπικρατείας, ή επιτροπή αναστολών, που προβλέπουν οι σχετικές με το δικαστήριο αυτό διατάξεις, χορηγεί, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, αναστολή της ποινής, εκτός αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι ένδικου ή δημόσιου συμφέροντος. Όταν ύποβληθεί τέτοια αίτηση, ή ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται, μέχρι να εκδοθεί ή απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Άρθρο 122.

Αποκλειστική άσκηση της πειθαρχικής δικαιοδοσίας από τον νομάρχη.

Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τις δημοτικές και κοινοτικές άρχες ή τα μέλη τους, που προβλέπεται από ειδικούς νόμους και άφορά παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν άνατεθεί, άσκει μόνον ο νομάρχης, ύστερα από καταγγελία της ύπηρεσίας που είναι άρμόδια για την έφαρμογή των νόμων αυτών. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 123.

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης.

1. Οι δήμαρχοι, οι βοηθοί δημάρχου, οι πρόεδροι κοινοτήτων και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι έκπνουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους: α) αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, β) αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με άμετάκλητη δικαστική απόφαση, γ) αν καταδικαστούν με άμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως άυτοργοί ή συμμετοχοί σε κάποιο κακούργημα ή στα πλημμελήματα της παραγραφέως, της κιβδηλείας, της πλαστογραφίας, της ψευδούς βεβαίωσης, της δωροδοκίας, της εκβίασεως, της κλοπής, της υπεξαίρεσεως, της άπιστίας, της άπάτης, της καταπίσεως, της αίμουμξίας, της μαστροπείας, της σωματοτεμπορίας, της παραβάσεως της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά ή για το λαθρεμπόριο, καθώς και της παραβάσεως καθήκοντος, έφσον το τελευταίο στρέφεται κατά δήμων, κοινοτήτων ή νομικών προσώπων τους. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη.

2. Όταν γίνει παραπομπή για κακούργημα, με άμετάκλητο βούλευμα ή με άπευθείας κλήση, καθώς και όταν γίνει παραπομπή για ένα πλημμέλημα, από αυτά που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, με άμετάκλητο βούλευμα, ο νομάρχης όφείλει να θέσει τον εγκαλούμενο σε κατάσταση άρχιγας, ώσπου να εκδοθεί ή απόφαση του ποινικού δικαστηρίου.

Άρθρο 124.

Απόλυση.

1. Δήμαρχοι, πρόεδροι κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι επιτρέπεται ν' άπολυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, ύστερα από έμπεριστατωμένη έκθεση του νομάρχη και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από έναν πρόεδρο έφετών Αθηνών, ως πρόεδρο, δύο έφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον ύπηρεσία ως έφέτες, έναν υπάλληλο 1ου βαθμού ή Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Έσωτερικών και τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας, ο οποίος αναπληρώνεται από έναν από τους αντιπροέδρους, που ύποδεικνύει το διοικητικό Συμβούλιό της.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να άλυθεί ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα έκλογή, σύμφωνα με το άρθρο 81 του Κώδικα.

3. Κατά της ύπουργικής απόφάσεως που διατάσσει την άπόλυση ή τη διάλυση, επιτρέπεται προσφυγή στο ύπουργικό συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών, από την κοινοποίηση της απόφάσεως. Το ύπουργικό συμβούλιο μπορεί είτε ν' απορρίψει, είτε να δεχθεί την προσφυγή και να εξεφανίσει την απόφαση για την άπόλυση ή τη διάλυση ή να επιβάλει ποινή άρχιγας έως τριών μηνών.

4. Τα καθήκοντα του γραμματέα του συμβουλίου που προβλέπει ή παράγρ. 1 εκτελεί ένας υπάλληλος της κεντρικής ύπηρεσίας του Υπουργείου Έσωτερικών του Κλάδου ΑΤ1, βαθμού τουλάχιστον 5ου, που όρίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Έσωτερικών.

5. Οι διατάξεις των παραγρ. 1, 3, 5, 6, 7 και 8 του άρθρου 121 εφαρμόζονται ανάλογα και σ' αυτήν την περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ — ΙΔΡΥΜΑΤΑ

"Άρθρο 125.

Σύσταση.

"Ένα δημοτικό ή κοινοτικό ίδρυμα (όπως π.χ. νοσοκομείο, βρεφονηπείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο) συνιστάται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με διάταγμα, που ορίζει το σκοπό, τους πόρους, την περιουσία και το όνομα του ιδρύματος. Το διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Έσωτερικών και του αρμόδιου καθ' ύλην υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές για κάθε κατηγορία ιδρυμάτων διατάξεις.

"Άρθρο 126.

Διοίκηση.

1. Τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα διοικούνται από επτά-μέλεις αδελφάτο, που απαρτίζεται από τον δήμαρχο ή τον βοηθό δήμαρχο, που ορίζει ο δήμαρχος, ή τον πρόεδρο της κοινότητας, ως πρόεδρο, και από άλλα μέλη που εκλέγονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Ένα από τα μέλη αυτά εκλέγεται από το αδελφάτο ως αντιπρόεδρος του.

2. Δύο από τα μέλη του αδελφάτου εκλέγονται ανάμεσα στα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και τέσσερα ανάμεσα σε πρόσωπα που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση και ειδικές γνώσεις. Όπως γνώσεις για το κοινωνικό λειτουργού, παιδαγωγού ή άλλες.

3. Τα μέλη του αδελφάτου απαιτείται να είναι Έλληνες πολίτες και κάτοικοι ενός δήμου ή μιας κοινότητας του νομού, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του το ίδρυμα.

4. Τα μέλη του αδελφάτου δεν επιτρέπεται να είναι μεταξύ τους συγγενείς εξ αίματος έως τον 4ο βαθμό ή εξ αγχιστείας έως τον 3ο. Κώλυμα, που δημιουργείται μετά την εκλογή τους, συνεπάγεται αυτοδίκαιη έκπτωση του νεώτερου από αυτούς που έχουν το κώλυμα.

5. Επίσης δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη του αδελφάτου ιδιώτες που έχουν στερηθεί τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή που έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, και δια όλο διάστημα διαρκεί ή στέρηση αυτή, καθώς και όσοι έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως ατυργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε κάποιον από τα πλημμελήματα που αναφέρονται στο άρθρο 123 του Κώδικα. Κώλυμα, που δημιουργείται μετά την εκλογή, συνεπάγεται αυτοδίκαιη έκπτωση από το αξίωμα, για την οποία εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του νομάρχη. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 123 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 127.

Συμμετοχή δωρητών στη διοίκηση.

1. Δωρητές ιδρυμάτων, που έχουν τυχόν επιφυλάξεις το δικαίωμα να συμμετέχουν αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο είτε στη διοίκησή τους είτε στις συνεδριάσεις των αδελφάτων, ασκούν τα δικαιώματα αυτά, όπως ορίζεται κάθε φορά με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις της παραγρ. 1 εφαρμόζονται και όταν, σε διάταξη τελευταίας βουλήσεως, με την οποία αφήνεται περιουσία σε ίδρυμα, έχουν επιφυλαχθεί ανάλογα δικαιώματα υπέρ των εκτελεστών της διαθήκης ή άλλων προσώπων.

"Άρθρο 128.

Εκλογή και αλητεία των μελών των αδελφάτων.

1. Η εκλογή των μελών του αδελφάτου γίνεται κάθε δύο χρόνια και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Μέσα σ' ένα μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών για την πρώτη διετία, και ένα μήνα από τη λήξη της αλητείας των μελών του αδελφάτου, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει και εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του τα μέλη του αδελφάτου κάθε ιδρύματος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογως οι διατάξεις του άρθρου 97 ή των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 92 του Κώδικα.

2. Τα εκλεγόμενα μέλη του αδελφάτου, πριν από την εγκατάστασή τους, δίνουν εμπρός στον πρόεδρο του αδελφάτου τον όρκο που ορίζει το άρθρο 77 του Κώδικα.

3. Οι θέσεις μελών του αδελφάτου, που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, καλύπτονται με μέλη που εκλέγει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μέσα σε οκτώ μέρες από το ή θέση έμεινε κενή.

4. Τα μέλη του αδελφάτου μπορούν ν' αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της αλητείας τους, για αποχώρυντα λόγο, σχετικό με τη λειτουργία του ιδρύματος. Ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

5. Οι διατάξεις της παραγρ. 5 του άρθρου 80 του Κώδικα εφαρμόζονται ανάλογως και για την αναπλήρωση των μελών του αδελφάτου.

"Άρθρο 129.

Χρηκτής του αξιώματος των μελών των αδελφάτων.

1. Το αξίωμα του μέλους του αδελφάτου είναι τιμητικό και άμισθο. Απαγορεύεται να παρέχεται αμοιβή στα μέλη του αδελφάτου για οποιαδήποτε υπηρεσία τους προς το ίδρυμα. Μέλη του αδελφάτου που ανήκουν στο προσωπικό του, με οποιαδήποτε σχέση, εισπράττουν τις αποδοχές τους.

2. Η διάταξη της παραγρ. 3 του άρθρου 112 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 130.

Αναπλήρωση του προέδρου — απαρτία του αδελφάτου.

1. Αναπληρωτής του προέδρου του αδελφάτου είναι ο αντιπρόεδρος του.

2. Το αδελφάτο έχει απαρτία, εφόσον είναι παρόντες ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος και τρία τουλάχιστον μέλη του.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 80 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

"Άρθρο 131.

Εκτελεστική επιτροπή.

Σε κάθε ίδρυμα υπάρχει τριμελής εκτελεστική επιτροπή, που αποτελείται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του αδελφάτου. Τα τακτικά καθώς και δύο αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγονται από το αδελφάτο με σχετική πλειοψηφία, και η αλητεία τους είναι διετής. Η εκλογή γίνεται εφόσον μόλις το αδελφάτο καταρτισθεί σε σώμα.

"Άρθρο 132.

Αρμοδιότητες.

1. Το αδελφάτο, ο πρόεδρος του και η εκτελεστική επιτροπή έχουν ως προς τη διοίκηση του ιδρύματος τις αρμοδιότητες δημοτικού συμβουλίου, δημάρχου και δημορχικής επιτροπής, αντίστοιχως.

2. Οι γιαντροὶ ποὺ ἐπιλέγονται σύμφωνα με τὶς σχετικὰς διατάξεις, διορίζονται με ἀπόφαση τοῦ ἀδελφάτου τοῦ ἰδρύματος.

3. Ὁ πρόεδρος τοῦ ἀδελφάτου μπορεῖ, με πρόαξη του, ποὺ δημοσιεύεται σύμφωνα με τὴν παράγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 105 τοῦ Κώδικα, νὰ μεταβιβάσει ὁρισμένους ἀπὸ τὶς ἀρμοδιότητές του σὲ μέλος τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς ἢ στὸν γενικὸ διευθυντή, ποὺ τυχὸν προβλέπεται ἀπὸ τὸν ὀργανισμὸ τοῦ ἰδρύματος, ἢ σὲ ἄλλον ἄνωγτατο ἢ ἄνωτερο ὑπάλληλό του.

Ἄρθρο 133.

Λειτουργία τοῦ ἀδελφάτου καὶ ἐποπτεία.

1. Τὰ θέματα, τὰ σχετικὰ με τὶς ἐργασίες τοῦ ἀδελφάτου, τὴν πρόκληση τῶν μελῶν του καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς σὲ συνεδρίαση, τὴν ἀπαιτούμενη γιὰ τὴ λήψη ἀποφάσεως πλειοψηφία, τὸν ἐλεγχὸ καὶ τὴν ἐκτελεστικότητα τῶν ἀποφάσεών του, ρυθμίζονται με ἀνάλογη ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν διατάξεων ποὺ ἀφοροῦν τὸ δημοτικὸ συμβούλιο καὶ τὴ δημοκρατικὴ ἐπιτροπὴ.

2. Οἱ κανονισμοὶ λειτουργίας τῶν ἰδρυμάτων καταρτίζονται καὶ ψηφίζονται ἀπὸ τὰ ἀδελφάτα.

3. Γιὰ τὶς ἀποφάσεις τοῦ ἀδελφάτου, ποὺ ἀφοροῦν τὸν προϋπολογισμὸ, τὸν ἀπολογισμὸ, τὸν ὀργανισμὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, τὸν ἐσωτερικὸ κανονισμὸ λειτουργίας, τὴν ἐκποίηση ἢ τὴν ἀνταλλαγὴ ἀκινήτων ἢ τὴν ἐπιθάρρυνσή τους με ἐμπράγματα δικαιώματα, τὴν ἀποδοχὴ κληρονομιῶν καὶ δωρεῶν ποὺ περιέχουν ὄρο, ἢ κληροδοσιῶν, καθὼς καὶ τὴ συνομολόγηση δανείων, ἀπαιτεῖται καὶ γνώμη τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Τὸ συμβούλιο ὀφείλει νὰ ἐκδώσει ἀπόφαση καὶ νὰ τὴν ὑποβάλει στὴ νομαρχία, μέσα σὲ δεκαπέντε μέρες ἀφ'οὗτος περὶ ἧλθε στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα ἢ ἀπόφαση τοῦ ἀδελφάτου. Ἡ ἀρνητικὴ γνώμη τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ τὴν ἀρχὴ ποὺ ἀσχετὴ τὴν ἐποπτεία.

Ἄρθρο 134.

Πόροι.

Πόροι τῶν ἰδρυμάτων εἶναι ἰδίως: α) ἐτήσια ἐπιχορήγηση τοῦ κράτους, τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, β) κάθε εἴδους εἰσφορές, δωρεές, κληρονομίες καὶ κληροδοσίες, γ) εἰσπράξεις ἀπὸ τὸ ἀντίτιμο τῶνπραγμάτων ἢ τῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ παρέχουν τὰ ἰδρύματα, δ) πρόσδοδοι ἀπὸ τὴ δικὴ τους περιουσία.

Ἄρθρο 135.

Οἰκονομικὴ διοίκηση.

1. Οἱ διατάξεις ποὺ ἰσχύουν γιὰ τοὺς δήμους καὶ ἀφοροῦν τὸν ὀργανισμὸ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, τὸν προϋπολογισμὸ, τὸ οἰκονομικὸ ἔτος, τὸν ἀπολογισμὸ, τὴν ταμιακὴ ὑπηρεσία, τὴ διαχείριση, τὰ δάνεια καὶ τὴν περιουσία, ἐφαρμόζονται καὶ στὰ ἰδρύματα.

2. Ἐξαιροῦνται ἀπὸ τὴ διάταξη τῆς προηγούμενης παραγράφου τὰ ἰδρύματα, ποὺ διέπονται ἀπὸ τοὺς νόμους «περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ διοικήσεως τῶν εἰς τὸ κράτος καὶ ὑπὲρ κοινωφελῶν σκοπῶν καταλειπομένων κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν», γιὰ τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν νὰ ἰσχύουν οἱ διατάξεις τῶν νόμων αὐτῶν, ἐφόσον δὲν τροποποιούνται ἀπὸ τὸν Κώδικα.

3. Τὰ ἰδρύματα ἐκτελοῦν ἔργα καὶ προμηθεύονται πράγματα, σύμφωνα με τὶς διατάξεις ποὺ ἰσχύουν κάθε φορὰ γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων καὶ τὴν προμήθεια πραγμάτων ἀπὸ τοὺς δήμους.

4. Τὰ ἰδρύματα, ποὺ παίρνουν ἐπιχορήγηση ἀπὸ τὸ κράτος, τὴν ἐγγράφουν χωριστὰ στὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἄν ἡ ἐπιχορήγηση παρέχεται στὰ ἰδρύματα γιὰ τὴν ἐκπληρωτὴ εἰδικῶν σκοπῶν, ἐγγράφεται ἀντίστοιχη πίστωση γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸν ἰδιαίτερώς στὰ ἔξοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ.

5. Με διάταγμα, ποὺ ἐκδίδεται ὕστερα ἀπὸ πρόταση τῶν Ὑπουργῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, καθορίζεται ὁ τρόπος τῆς διαχειρίσεως φαρμάκων, τροφίμων καὶ ὑλικοῦ τῶν ἰδρυμάτων καὶ ὁ ἐλεγχὸς τῆς.

Ἄρθρο 136.

Κατάργηση.

Τὰ δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ ἰδρύματα καταργοῦνται με τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ συστάθηκαν, καὶ ἡ περιουσία τους περιέρχεται στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα ποὺ τὰ σύστησε. Τὶς ἰδιωτικὰς περιουσίες, ποὺ ἔχουν περιέλθει στὸ ἱδρυμα με πράξεις ἐν ζωῇ ἢ αἰτίᾳ θανάτου, ἐξακολουθοῦν νὰ διαθέτει ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα εἰδικὰ καὶ ἀποκλειστικὰ γιὰ τὸν τοπικὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἀφιερώθηκαν, με τὴν ἐπιφύλαξη καὶ τῶν διατάξεων ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐπωφελέστερη ἀξιοποίηση ἢ διάθεση τοῦ περιουσιακοῦ στοιχείου ποὺ ἔχει καταλειφθεῖ ἢ δωρηθεῖ γιὰ τὸν ἴδιο ἢ ἄλλον κοινωφελὴ σκοπὸ.

Ἄρθρο 137.

Λοιπὰ δημοτικὰ καὶ κοινοτικὰ νομικὰ πρόσωπα.

1. Με διάταγμα ποὺ ἐκδίδεται μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν οἱ δῆμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τῶν συμβουλίων τους, νὰ συνιστοῦν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ποὺ ὑπάρχουν στὴν ἐποπτεία τους.

2. Στὴν ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου γιὰ τὴ σύσταση τοῦ νομικοῦ προσώπου ὀρίζονται τὸ ὄνομα, ὁ σκοπός, τὰ ὄργανα τῆς διοικήσεως, ἡ μνητεία τῶν μελῶν τῆς, οἱ πόροι καὶ ἡ περιουσία ποὺ τυχὸν ἀφιερώνεται σ' αὐτό.

3. Σκοπὸς τῶν νομικῶν αὐτῶν προσώπων εἶναι ἡ ὀργάνωση ὁρισμένης δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ὑπηρεσίας γιὰ τὴν καλύτερη ἱκανοποίησιν μιᾶς τοπικῆς ἀνάγκης (ὅπως π.χ. συστήματος ὑδρεύσεως, φιλαρμονικῆς, βιβλιοθήκης, μουσείου, γυμναστηρίου, θεάτρου, νεκροταφείου).

4. Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 133 καὶ τῶν παραγρ. 1, 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 135 ἐφαρμόζονται καὶ στὰ νομικὰ πρόσωπα αὐτά. Τὰ θέματα τὰ σχετικὰ με τὴ διοίκηση καὶ τὴ διαχείριση τοῦ νομικοῦ προσώπου ρυθμίζονται με κανονισμούς, ποὺ ψηφίζουν τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ συμβούλια.

5. Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 136 ἐφαρμόζονται ἀνάλογα καὶ γιὰ τὴν κατάργηση τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν νομικῶν προσώπων ποὺ προβλέπει τοῦτο τὸ ἄρθρο.

6. Στὸν πρόεδρο καὶ στὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν δήμαρχο, τὸν βοηθὸ δήμαρχο καὶ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος, ἐπιτρέπεται νὰ καταβάλλεται ἀποζημίωση γιὰ κάθε συνεδρίαση, καὶ ἕως τρεῖς συνεδριάσεις, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ποὺ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἄρθρο 138.

Σύσταση.

1. Δύο ἢ περισσότεροι δῆμοι ἢ κοινότητες μποροῦν, με ἀπόφαση καθενὸς ἀπὸ τὰ δημοτικὰ ἢ κοινοτικὰ τοὺς συμβούλια, νὰ συστήσουν σύνδεσμο δῆμων ἢ κοινοτήτων ἢ δῆμων καὶ κοινοτήτων γιὰ τὴν κοινὴ ἐκτέλεση καὶ συντήρηση ἔργων, τῆν προμήθεια μηχανημάτων καὶ ὑλικῶν καὶ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν, ποὺ ἀνήκουν στὶς ἀρμοδιότητές τους, καθὼς καὶ γιὰ τὸ σχεδιασμὸ καὶ τὴν κατάρτιση προγραμμάτων καὶ μεθόδων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ εὐρύτερου χώρου τους.

2. Ἡ ἀπόφαση τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων περιέχει τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἱδρύεται ὁ σύνδεσμος, τὴ χρονικὴ διάρκειαν καὶ τὴν ἔδρα του καθὼς καὶ τὶς εἰσφορές ποὺ πρέπει νὰ καταβάλλει: κάθε χρόνο ὁ κάθε δῆμος ἢ ἡ κάθε κοινότητα.

3. Ο νομάρχης, αφού ελέγξει τη νομιμότητα των σχετικών αποφάσεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που αφορούν τη σύσταση του συνδέσμου, εκδίδει σχετική πράξη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία ανάμεσα στα συμβούλια, όριζεται και η έδρα του συνδέσμου.

4. Με απόφαση του νομάρχη μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο ή για μία κοινότητα ή συμμετοχή σε σύνδεσμο του ίδιου νομού, που έχει συσταθεί, έφ' όσον συντρέχουν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) αν στο σύνδεσμο μετέχει το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των δήμων και των κοινοτήτων του νομού, β) αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και γ) αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν ν' αντιμετωπισθούν διαφορετικά.

5. Τα συμβούλια των δήμων και κοινοτήτων που μετέχουν στο σύνδεσμο, μπορούν, με απόφαση που λαμβάνεται όπως ορίζουν οι παράγρ. 1 και 3, να εφύρουν το σκοπό ή να παρατείνουν τη διάρκεια του συνδέσμου πέρα από τους όρους της συστατικής πράξης. Η συμμετοχή νέου δήμου ή κοινότητας σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτόν μέλους του επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου ή της ενδιαφερόμενης κοινότητας, και δεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφασή του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου άρνείται αδικαιολόγητα, με οποιοδήποτε τρόπο, ν' αποδεχθεί τη συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου ή μιας κοινότητας, ή συμμετοχή γίνεται υποχρεωτική με απόφαση του νομάρχη, αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν ν' αντιμετωπισθούν διαφορετικά, και δεν παρεμποδίζεται ή εκπληρώσει το σκοπό του συνδέσμου.

6. Για τη σύσταση συνδέσμου δήμων ή κοινοτήτων ή δήμων και κοινοτήτων που υπάγονται στη περιφέρεια περισσώτερων νομών, για τη συμμετοχή ή αποχώρηση μέλους από το σύνδεσμο αυτόν και τη διεύρυνση των σκοπών ή την παράταση της διάρκειας του συνδέσμου αυτού και για τον καθορισμό της έδρας του εκδίδεται κοινή απόφαση των νομαρχών, στην περιφέρεια των οποίων υπάγονται οι ενδιαφερόμενοι δήμοι ή κοινότητες. Σε περίπτωση διαφωνίας των νομαρχών, αποφασίζει ο Υπουργός Εσωτερικών. Την εποπτεία του συνδέσμου αυτού ασκεί ο νομάρχης, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα του.

Άρθρο 139.

Διοίκηση.

1. Ο σύνδεσμος διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρό του.

2. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται από αίρετους αντιπροσώπους του κάθε δήμου ή της κάθε κοινότητας, που υποδεικνύονται από τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλιά τους, ανάλογα με τον πληθυσμό τους, με βάση τον πληθυσμό του μικρότερου δήμου ή της μικρότερης κοινότητας, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο. Ο αριθμός των αντιπροσώπων του καθενός από τους λοιπούς δήμους και κοινότητες, που μετέχουν στο σύνδεσμο, βρίσκεται με τη διείρεση του πληθυσμού του δια του πληθυσμού του μικρότερου από αυτούς. Αν τυχόν απομένει κλάσμα μεγαλύτερο από μισή μονάδα, υπολογίζεται ως μονάδα.

3. Αν ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου, σύμφωνα με τον υπολογισμό που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, υπερβαίνει τα είκοσι πέντε, κάθε δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως εξής: Συμβούλια έως πέντε μελών εκλέγουν έναν αντιπρόσωπο το καθένα, συμβούλια έως έπτά μελών εκλέγουν δύο, έως εννέα μελών, τρεις, έως έντεκα μελών, τέσσερις, έως δεκαπέντε μελών, πέντε, έως δεκαεννέα μελών, έξι, έως είκοσι πέντε μελών, έπτά, και τα υπόλοιπα, οκτώ αντιπροσώπους το καθένα.

4. Αν, με τον υπολογισμό που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου υπερβαίνει τα εβδομήντα πέντε, κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ως εξής: Τα συμβούλια έως δεκαεννέα μελών, από έναν αντιπρόσωπο, και τα υπόλοιπα, από δύο αντιπροσώπους το καθένα.

5. Σε συνδέσμους δύο έως και τεσσάρων δήμων ή κοινοτήτων, αν ο αριθμός των αντιπροσώπων, σύμφωνα με τον υπολογισμό που προβλέπει η παράγρ. 2, είναι μεγαλύτερος από είκοσι πέντε ή μικρότερος από πέντε, το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3. Αν τυχόν, και κατά τον υπολογισμό που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγρ. 3, ο αριθμός των αντιπροσώπων είναι μικρότερος από πέντε, το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου συγκροτείται πάλι από πέντε αντιπροσώπους για να συμπληρωθούν οι κενές θέσεις ορίζεται από ένας αντιπρόσωπος των δήμων που έχουν το μεγαλύτερο πληθυσμό κατά σειρά. Σε συνδέσμους δύο δήμων ή κοινοτήτων, αν δεν συμπληρώνεται ο αριθμός πέντε αντιπροσώπων ούτε με τον υπολογισμό αυτόν, το συμβούλιο του συνδέσμου συγκροτείται από δύο αντιπροσώπους του δήμου ή της κοινότητας που έχει το μικρότερο πληθυσμό και από τρεις αντιπροσώπους του δήμου ή της κοινότητας που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό.

6. Για όλη τη διάρκεια της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια εκλέγουν ως αντιπροσώπους τους μέλη τους ή τον δήμαρχο. Η εκλογή των αντιπροσώπων αυτών γίνεται μέσα σ' ένα μήνα, αμέσως εγκατασταθούν οι δημοτικές ή κοινοτικές αρχές. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 128 παράγρ. 1 και 3. Σε συνδέσμους που συνιστώνται μετά την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, οι αντιπρόσωποι εκλέγονται μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη σύσταση του συνδέσμου. Αν ο δήμος ή η κοινότητα δεν ορίσουν αντιπροσώπους, στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου μετέχουν, όπως να γίνει η εκλογή, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, και αν οι αντιπρόσωποι του ίδιου δήμου ή της ίδιας κοινότητας είναι περισσότεροι, μετέχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, κατά τη σειρά της εκλογής τους.

7. Το διοικητικό συμβούλιο συνεδριάζει στην έδρα του συνδέσμου, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από την εκλογή των αντιπροσώπων, ύστερα από πρόσκληση του αντιπροσώπου του δήμου ή της κοινότητας της έδρας του συνδέσμου, και αν υπάρχουν περισσότεροι αντιπρόσωποι, του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και εκλέγει ανάμεσα στα μέλη του τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο καθώς και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής. Στη συνεδρίαση προεδρεύει αυτός που συγχάλασε το διοικητικό συμβούλιο. Οι διατάξεις του άρθρου 102 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως.

Για τη διεξαγωγή της εκλογής που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου έχει νόμιμη συγκρότηση, εφόσον έχει οριστεί αριθμός αντιπροσώπων ίσος με τα 3/5 του συνολικού αριθμού των μελών του.

Η απαρτία υπολογίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των μελών.

8. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του συμβουλίου του συνδέσμου, ως πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και ένα μέλος, σε συμβούλια έως είκοσι πέντε μελών, τρία μέλη σε συμβούλια από είκοσι έξι έως πενήντα μελών και πέντε μέλη σε πολυμελέστερα συμβούλια. Στις τριμελείς εκτελεστικές επιτροπές, εκλέγεται και ένα αναπληρωματικό μέλος. Η εκλογή των μελών της εκτελεστικής επιτροπής γίνεται κάθε δύο χρόνια, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7, και η θητεία τους λήγει με την εγκατάσταση των νέων μελών της.

9. Τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου, ἐφόσον ἔχει περισσότερα ἀπὸ εἴκοσι πέντε μέλη, ἔχει ἀπαρτίαν, ὅταν παρίσταται τὸ ἓνα τρίτον τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ.

Ἄρθρο 140.

Ἀρμοδιότητες καὶ λειτουργίες τῶν ὀργάνων τοῦ συνδέσμου.

1. Τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ ἔχουν τὶς ἀρμοδιότητες τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος ἀντιστοίχως. Οἱ σχετικὲς διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν τὶς κοινότητες ἐφαρμόζονται ἀναλόγως. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει τὶς ἀρμοδιότητες τοῦ συμβουλίου ποὺ τὸ ἴδιο τὸ συμβούλιον τῆς ἀναθέτει, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀρμοδιότητες ποὺ προβλέπονται στὶς περιπτώσεις α, β, καὶ ζ τοῦ ἁρθροῦ 82 καὶ τῇ διάλυση τοῦ συνδέσμου.

2. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση ἀστικῶν ἢ ἀγροτικῶν ἀκινήτων ἢ ἡ σύσταση δουλείας εἰς ἄλλους τοὺς ὑπὲρ συνδέσμων δήμων καὶ κοινοτήτων, γιὰ δημόσια ὠφέλεια. Οἱ διατάξεις ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἀπαλλοτρίωση ὑπὲρ δήμων καὶ κοινοτήτων ἐφαρμόζονται ἀναλόγως.

3. Οἱ διατάξεις ποὺ ρυθμίζουν τὴ λειτουργία τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἰσχύουν ἀναλόγως καὶ γιὰ τὰ συλλογικὰ ἔργα τῶν συνδέσμων.

4. Σὲ ὅσες περιπτώσεις δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ, ἐφαρμόζονται στοὺς συνδέσμους οἱ σχετικὲς μὲ τὶς κοινότητες διατάξεις, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὲς ποὺ ἀφοροῦν τῇ διεξαγωγῇ τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας.

5. Προκειμένου γιὰ τοὺς συνδέσμους ποὺ ἔχουν ὡς σκοπὸ τὴν ὑγειονομικὴ ταφὴ ἀπορριμμάτων ἢ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν ὑδρεύσεως, ἀποχετεύσεως καὶ ἀρδεύσεως, γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἀπευθείας ἀπὸ τὸν πρόεδρό τους ἔργου, προμήθειας, ἐργασίας ἢ μεταφορᾶς, ἰσχύουν τὰ χρηματικὰ ὅρια ποὺ καθορίζονται στὴν παράγρ. 1 τοῦ ἁρθροῦ 197 τοῦ Κώδικα.

Ἄρθρο 141.

Ἐξόδα παραστάσεως καὶ κινήσεως.

1. Ὁ πρόεδρος τοῦ συνδέσμου εἰσπράττει ἐξόδα παραστάσεως, ποὺ καθορίζονται ἀπὸ τὸ διοικητικὸ συμβούλιον τοῦ συνδέσμου, ἐφόσον ὁ σύνδεσμος ἐκτελεῖ ἔργα ἢ παρέχει τὶς ὑπηρεσίες γιὰ τὶς ὁποῖες ἔχει συσταθεῖ. Τὰ ἐξόδα καθορίζονται ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ συνδέσμου καὶ τὴν ἔκταση τῆς δραστηριότητός του.

2. Γιὰ τὶς μετακινήσεις, ποὺ πραγματοποιοῦν ὁ πρόεδρος καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἐξὼ ἀπὸ τὴν ἔδρα τους γιὰ τὴν ἐκτέλεση ὑπηρεσίας, μποροῦν νὰ καταβάλλονται ὁδοιπορικὰ ἐξόδα καὶ ἡμερήσια ἀποζημίωση, ποὺ καθορίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ συνδέσμου.

Ἄρθρο 142.

Πόροι.

Πόροι τοῦ συνδέσμου εἶναι: α) οἱ πρόσδοι ἀπὸ τὴν περιουσία του, β) οἱ ἐτήσιες εἰσφορὲς τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων, γ) δωρεές, ἐπιχορηγήσεις καὶ εἰσφορὲς ποὺ παρέχει τὸ δημόσιο ἢ ἄλλα φυσικὰ ἢ νομικὰ πρόσωπα ἢ ὀργανισμοὶ καὶ δ) οἱ πρόσδοι ἀπὸ τοὺς φόρους. τὰ τέλη καὶ τὰ δικαιώματα ποὺ ἐπιβάλλονται ὑπὲρ τοῦ συνδέσμου.

Ἄρθρο 143.

Διάλυση.

1. Ὁ σύνδεσμος διαλύεται μὲ ἀπόφαση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου του, ποὺ λαμβάνεται μὲ πλειοψηφία τῶν δύο τρίτων τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του: α) ὅταν ἔχει ἐκπληρωθεῖ ὁ σκοπὸς του ἢ β) ὅταν λήξει τὸ χρονικὸ διάστημα γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχει συσταθεῖ.

2. Ὁ σύνδεσμος διαλύεται ἐπίσης ἂν τὰ δύο τρίτα τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων τῶν δήμων καὶ τῶν

κοινοτήτων ποὺ μετέχουν στὸ σύνδεσμο, ἀποφασίσουν τὴ διάλυση, ἐπειδὴ διαπιστώνεται ἀδυναμία γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ του. Ὁ νομάρχης ἐκδίδει τὴ σχετικὴ ἀπόφαση, ποὺ δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

3. Τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν κατανομή τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τῶν ὑποχρεώσεων ἑνὸς συνδέσμου ποὺ διαλύεται, καθὼς καὶ κάθε ἄλλη ἐννομη σχέση τοῦ ρυθμίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἀνάλογα μὲ τὸ ὄψος τῆς ἐτήσιας εἰσφορᾶς κάθε δήμου ἢ κοινότητος ποὺ συμμετέχει.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ—ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ—ΕΡΓΑ—ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Ἄρθρο 144.

Περιεχόμενο προϋπολογισμοῦ.

Στὸν προϋπολογισμὸ γράφονται ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ οἱ δαπάνες τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων.

Ἄρθρο 145.

Οἰκονομικὸ ἔτος καὶ παράταξή του.

1. Τὸ οἰκονομικὸ ἔτος τῆς διαχειρίσεως τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων ἀρχίζει τὴν 1η Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν 31η Δεκεμβρίου τοῦ ἰδίου ἔτους.

2. Ἡ ἐκτέλεση τοῦ προϋπολογισμοῦ κάθε οἰκονομικοῦ ἔτους παρατείνεται: 1) ἐπὶ ἓνα μῆνα, γιὰ τὴν εἰσπραξὴ τῶν ἐσόδων ποὺ ἔχουν θεσβαιωθεῖ ἕως τῇ λήξει του καὶ 2) ἐπὶ δύο μῆνες, γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ἐξόδων, γιὰ τὰ ὅποια οἱ σχετικὲς ὑποχρεώσεις ἔχουν ἀναληφθεῖ ἕως τῇ λήξει του.

Ἄρθρο 146.

Ἐσοδα.

Τὰ ἔσοδα εἶναι: 1) τακτικά, ποὺ προέρχονται: α) ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς κινήσεως καὶ ἀκίνητης περιουσίας, β) ἀπὸ ἀνταποδοτικὰ τέλη καὶ δικαιώματα, γ) ἀπὸ φόρους, τέλη, δικαιώματα καὶ εἰσφορὲς καὶ δ) ἀπὸ τακτικὴ χρηματικὴ ἐπιχορήγηση καὶ 2) ἑκτακτα, ποὺ προέρχονται: α) ἀπὸ δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα καὶ κληρονομίες, β) ἀπὸ ἐκποίηση περιουσιακῶν στοιχείων καὶ γ) ἀπὸ κάθε ἄλλη πηγῇ.

Ἄρθρο 147.

Δαπάνες.

1. Οἱ δαπάνες εἶναι ὑποχρεωτικὲς καὶ προαιρετικὲς. Ὑποχρεωτικὲς δαπάνες εἶναι α) οἱ δαπάνες γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν διαφόρων ἐξόδων διοικήσεως ὅπως εἶναι π.χ. τὰ ἐξόδα παραστάσεως, οἱ ἀποδοχὲς τοῦ κάθε εἴδους προσωπικοῦ, ἡ γραφικὴ ὕλη, τὰ ἐντυπα καὶ βιβλία, τὰ μισθώματα γραφείων ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὶς ὑπηρεσίες τῶν δήμων ἢ τῶν κοινοτήτων, οἱ χορηγίες τῶν δημάρχων, οἱ συντάξεις τῶν ὑπαλλήλων, τὰ ἐξόδα θεσβίσεως καὶ εἰσπράξεως, β) οἱ δαπάνες γιὰ τὴν ἐξόφληση ὀφειλῶν, γ) οἱ ἐτήσιες εἰσφορὲς ὑπὲρ τῶν συνδέσμων δήμων καὶ κοινοτήτων καὶ δ) οἱ ἐπιχορηγήσεις, ποὺ ὀρίζουν οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες χάριν τῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν νομικῶν προσώπων ποὺ ἰδρύει κάθε δήμος ἢ κοινότης.

2. Καμία ἄλλη εἰσφορά, ἀπὸ αὐτὲς ποὺ ἐπιβάλλονται ἀπὸ τὸ νόμο ὡς ὑποχρεωτικὲς, γιὰ ὁποιαδήποτε αἰτία, δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες χωρὶς ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, ποὺ ἐκδίδεται πρὶν ἀπὸ

τήν έναρξιν του οικονομικού έτους. Ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος. Η Κεντρική Ένωση γνωμοδοτεί μέσα σε σαράντα πέντε μέρες από του έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν η προθεσμία περάσει χωρίς να έχει δοθεί η γνώμη, η απόφαση εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

3. Οι εισφορές υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

Άρθρο 148.

Κατάρτιση και ψήφισή προϋπολογισμού.

1. Η δημορχιακή επιτροπή ή ο πρόεδρος της κοινότητας συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού των εσόδων και εξόδων του δήμου ή της κοινότητας και το υποβάλλει, μαζί με αίτιολογία για κάθε έγγραφη, στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, για συζήτηση και απόφαση, το αργότερο έως το τέλος Σεπτεμβρίου κάθε έτους. Το συμβούλιο, έως το τέλος Οκτωβρίου του ίδιου έτους, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και τον υποβάλλει στον νομάρχη.

2. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτίζεται και δεν υποβληθεί όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ή ο πρόεδρος της κοινότητας δεν μεριμνήσουν για να συκληθεί το συμβούλιο έως τις 30 Οκτωβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδικαίως την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή του προϋπολογισμού.

3. Αν δεν συνταχθεί και δεν ψηφιστεί ο προϋπολογισμός την τακτή μέρα που όρίζει η προηγούμενη παράγραφος, αδικαιολόγητα, ο νομάρχης, ατεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση για να συντάξει τον προϋπολογισμό και να λάβει απόφαση σχετικά με αυτόν.

4. Ο νομάρχης επιβάλλει στα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, στα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθώς και στον πρόεδρο της κοινότητας, σε περίπτωση που έχουν υπερβεί με υπαιτιότητά τους τις προθεσμίες των παραγράφων 1, 2 και 3 τούτου του άρθρου, πειθαρχική ποινή προστίμου πέντε έως είκοσι χιλιάδων (5.000—20.000) δραχμών.

Άρθρο 149.

Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού.

1. Όπου ν' αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει.

2. Μετά την πάροδο του τριμήνου, απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους.

Άρθρο 150.

Μεταφορά πιστώσεως για την εκτέλεση έργου—
αποθεματικό.

1. Πίστωση, που έχει έγγραφη στον προϋπολογισμό για την εκτέλεση ορισμένου έργου, επιτρέπεται, σε περίπτωση που υπάρχει αδυναμία να εκτελεστεί αυτό το έργο, να διατεθεί μόνον για την εκτέλεση άλλου έργου. Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

2. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του οικονομικού έτους επιτρέπεται να διατεθούν πιστώσεις, που έχουν έγγραφη για έργα που δεν έχουν εκτελεστεί και δεν μπορούν πια να εκτελεστούν στο διάστημα που απομένει, για την πληρωμή άλλων δαπανών.

Για τη διάθεση αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

3. Το αποθεματικό κεφάλαιο του δημοτικού ή κοινοτικού προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.

Άρθρο 151.

Έλεγχος προϋπολογισμού.

1. Η απόφαση του νομάρχη, ή σχετική με τον προϋπολογισμό του δήμου ή της κοινότητας, εκδίδεται μόνον έφ' όσον έχουν υποβληθεί σ' αυτόν οι αποφάσεις των συμβουλίων που άφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένα στο προϋπολογισμό.

2. Ο νομάρχης ελέγχει τον προϋπολογισμό και μπορεί να διαγράψει έσοδα ή έξοδα που δεν έχουν επιβληθεί νομίμως ή των οποίων η έγγραφη είναι αντίθετη προς το νόμο.

3. Ο νομάρχης, με αιτιολογημένη απόφασή του, έγγραφη: ατεπαγγέλτως στον προϋπολογισμό τις υποχρεωτικές δαπάνες που δεν έχουν έγγραφη. Αν τα έσοδα δεν έπαρκούν για την κάλυψη των υποχρεωτικών δαπανών, ο νομάρχης καλεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο για να ψηφίσει μέσα σε δεκαπέντε μέρες τους πόρους που είναι αναγκαίοι επιπλέον. Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν αποφασίσει μέσα στην προθεσμία αυτή, ο νομάρχης έγγραφη στον προϋπολογισμό, με αιτιολογημένη απόφασή του, τους πόρους που έχουν νομοθετηθεί υπέρ των δήμων ή κοινοτήτων και προέρχονται από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, με έναν από τους συντελεστές που ίσχυαν κατά τα δύο προηγούμενα έτη, (οι όποιοι έτσι ισχύουν και για το έτος αυτό), ή αύξανε τους συντελεστές αυτούς, μέσα στα όρια του νόμου, για να καλυφθούν οι επιπλέον πόροι. Αν πρόκειται για φόρο, τέλος, δικαίωμα, ή εισφορά, που επιβάλλονται με νόμο για πρώτη φορά, ο νομάρχης τα έγγραφη στον προϋπολογισμό με την ίδια διαδικασία και με τον συντελεστή που άρμόζει.

4. Με την απόφαση του νομάρχη, που αφορά τον προϋπολογισμό, επιτρέπεται: α) να διορθωθούν άθροιστικά λάθη. β) συγκεκριμένα έσοδα, που προβλέπονται από το νόμο, να έγγραφουν, έφ' όσον δεν έχουν έγγραφη, και ν' αύξομειωθούν έφ' όσον έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο, και γ) ν' αύξομειωθούν υποχρεωτικές δαπάνες, που έχουν υπολογιστεί με τρόπο λανθασμένο.

5. Κατά των αποφάσεων του νομάρχη επιτρέπεται ν' ασκήσει αίτηση άκυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, κάθε εκλογέας και οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

6. Ο τύπος του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων θά καθοριστεί με διάταγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 152.

Απολογισμός δήμων.

1. Έως το τέλος Απριλίου, εκείνος που ενεργεί την ταμιακή υπηρεσία του δήμου υποβάλλει διά μέσου του δημάρχου στη δημορχιακή επιτροπή τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που έληξε. Ο απολογισμός υποβάλλεται: έναίος ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμιακή υπηρεσία.

2. Μέσα σε δύο μήνες από του παρέλαβε τους λογαριασμούς, ή δημορχιακή επιτροπή τους προελέγχει και, το αργότερο πέντε μέρες μετά τη λήξη του τριμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό μαζί με έκθεση της στο δημοτικό συμβούλιο. Το συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από του παρέλαβε τον απολογισμό και την έκθεση της δημορχιακής επιτροπής, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν.

3. Ο απολογισμός μαζί με όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλεται στο Έλεγκτικό Συνέδριο, μέσα σ' ένα μήνα από του εκδόθηκε ή πράξη του δημοτικού Συμβουλίου που προέβλεπε η προηγούμενη παράγραφος, για να ελεγχθεί, και ή υποβολή του ανακοινώνεται στον νομάρχη.

4. Ὁ νομάρχης ἐπιβάλλει στὸν δημοτικὸ ταμῖα, στὰ μέλη τῆς δημοταρχικῆς ἐπιτροπῆς καὶ στὰ μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἂν δὲν ἔχουν τηρήσει μὲ ὑπαιτιότητά τους τὶς προθεσμίες τῶν παραγράφων 1 καὶ 2, πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου ἕως τριῶν χιλιάδων (3.000) δραχμῶν, καὶ τοὺς ὀρίζει εὐλόγη προθεσμία γιὰ νὰ συμμορφωθοῦν. Σὲ ὅσους δὲν ἔχουν συμμορφωθεῖ ἕως τὸ τέλος τῆς προθεσμίας αὐτῆς, ὁ νομάρχης ἐπιβάλλει πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου μέχρι δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμῶν.

Ἔρθρο 153.

Ἀπολογισμὸς κοινοτήτων.

1. Ἔως τὸ τέλος Ἀπριλίου, ὁ διευθυντὴς τοῦ δημοσίου ταμείου στέλνει στὴν κοινότητα τοὺς λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως τοῦ περασμένου οἰκονομικοῦ ἔτους μαζί μὲ τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά. Τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἐγκρίση τοῦ ἀπολογισμοῦ καὶ διατυπώνει τὶς παρατηρήσεις του, μὲ πράξη πού ἐκδίδει μέσα σ' ἓνα ἔμμηνο ἀπὸ τὴν παραλαβὴ τῶν λογαριασμῶν.

2. Οἱ παράγρ. 3 καὶ 4 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ στὴν περίπτωση αὐτῆς.

Ἔρθρο 154.

Ὑποβολὴ στατιστικῶν στοιχείων.

1. Εὐθὺς μόλις λήξει τὸ οἰκονομικὸ ἔτος, οἱ δημοτικοὶ ταμῖες καταρτίζουν συνοπτικὴν κατάστασιν τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τῶν δήμων, πού ὑποβάλλουν στὸ Ὑπουργεῖο Ἐσωτερικῶν καὶ στὸν νομάρχην, καθὼς καὶ ἀπολογιστικὸν πίνακα, πού ὑποβάλλουν στὴν ὑπηρεσίαν στατιστικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν.

2. Τὰ ἴδια στοιχεία ὑποβάλλουν καὶ οἱ διευθυντὲς τῶν δημοσίων ταμείων γιὰ τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες τῆς περιφέρειάς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Ἔρθρο 155.

Λογοδοσίᾳ δημάρχου.

1. Ἔως τὸ τέλος Μαΐου, ὁ δήμαρχος, σὲ ἰδιαιτέρη συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἐκθέτει μὲ λεπτομέρειες τὰ πεπραγμένα τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς καὶ ὅτι ἀφορᾷ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ γενικὰ τὴ διοίκησιν τοῦ δήμου καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος δημοτικῆς δράσεως πού ἔχει ἐγκριθεῖ. Ἡ ἐκθέσις αὐτὴ διανέμεται σὲ κάθε δημοτικὸ σύμβουλο. Τὸ δημοτικὸ συμβούλιο μπορεῖ νὰ διατυπώνει παρατηρήσεις.

2. Οἱ ὄντες ὀφείλουν νὰ ἐνημερώνουν τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου, μὲ τὰ πῶς κατάλληλα μέσα, σχετικὰ μὲ τὸ περιεχόμενον τῆς λογοδοσίας.

3. Ἡ ἐκθέσις τοῦ δημάρχου καὶ ἀντίγραφο τοῦ πρακτικοῦ τοῦ συμβουλίου ὑποβάλλονται στὸν νομάρχην. Ἄν διατυπωθῶν συστάσεις καὶ ὑποδείξεις ἀπὸ τὸν νομάρχην, ἀνακοινώνονται σὲ συνεδρίαση τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου.

Ἔρθρο 156.

Λογοδοσίᾳ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος.

1. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος, μὲ προκήρυξίν του, πού τοιχοκολλεῖται πρὶν ἀπὸ ὅκτω τοῦλάχιστο μέρους, καλεῖ τοὺς δημότες ἕως τὴν τελευταία Κυριακὴν τοῦ Μαΐου, σὲ κατάλληλο χῶρον καὶ ὥρα, καὶ λογοδοτεῖ πρὸς αὐτούς, γιὰ τὰ πεπραγμένα τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς, πού ἀφοροῦν τὴ διοίκησιν καὶ τὴ διαχείρισιν τῶν κοινοτικῶν ὑποθέσεων κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ ἔτους πού ἔληξε. Στὴ λογοδοσίᾳ εἶναι παρὼν καὶ τὸ κοινοτικὸ συμβούλιο. Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος συγκαλεῖ τὸ συμβούλιο σὲ συνεδρίαση πρὶν ἀπὸ τὴ λογοδοσίαν καὶ τὸ ἐνημερώνει γιὰ τὸ περιεχόμενον τῆς. Γιὰ

τὴ συνεδρίαση αὐτὴ τοῦ συμβουλίου συντάσσεται πρακτικόν.

2. Κάθε δημότης, κάτοικος, ἢ φορολογούμενος ἔχει δικαίωμα νὰ διατυπώσῃ παρατηρήσεις σχετικὰς μὲ τὴ λογοδοσίαν, στὴ συνέλευσιν αὐτὴν.

3. Ἡ διάταξις τῆς παραγρ. 3 τοῦ ἄρθρου 155 ἐφαρμόζεται ἀναλόγως καὶ στὴν περίπτωσιν αὐτῇ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΤΑΜΙΑΚΗ ὙΠΗΡΕΣΙΑ

Ἔρθρο 157.

Διεξαγωγή.

1. Τὸ Ταμεῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων διεξάγει τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων διὰ μέσου τῶν δημοσίων ταμείων.

2. Στους δήμους ὁ ὀργανισμὸς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας μπορεῖ νὰ προβλέπῃ ἐιδικὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔρθρο 158.

Εἰσπραξὴ ἐσόδων.

Γιὰ τὴν εἰσπραξὴν τῶν ἐσόδων τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων ἐφαρμόζονται οἱ διατάξεις πού ἰσχύουν κάθε φορὰ γιὰ τὴν εἰσπραξὴν τῶν δημοσίων ἐσόδων. Τὰ ταμιακὰ ὄργανα ἀσκοῦν ἀντιστοίχως ὅλες τὶς ἀρμοδιότητες πού προβλέπουν οἱ διατάξεις αὐτές.

Ἔρθρο 159.

Ἐλεγχος τῆς ταμιακῆς διαχειρίσεως.

Ἐκεῖνοι πού διεξάγουν τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων ὀφείλουν νὰ παρέχουν κάθε πληροφορία πού ζητᾷ ὁ νομάρχης ἢ ὁ Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν, οἱ ὁποῖοι, ἂν συντρέχει ἐιδικὴ περίπτωση, μποροῦν νὰ διατάζουν καὶ ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεώς τους. Τὸν ἔλεγχον διενεργοῦν οἱ ἐπιθεωρητὲς πού ἀνήκουν στὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Οἱ ἐπιθεωρητὲς αὗτοι ἔχουν ὡς πρὸς τὸν ἔλεγχον ὅλες τὶς ἀρμοδιότητες καὶ τὶς εὐθύνες τῶν οἰκονομικῶν ἐπιθεωρητῶν δημοσίων ὑπολόγων.

Ἔρθρο 160.

Ἀναστολὴς χρεῶν—διευκολύνσεις ὀφειλετῶν.

1. Οἱ διατάξεις οἱ σχετικὲς μὲ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐξοφλήσεως χρεῶν πρὸς τὸ δημοσίον δὲν ἐφαρμόζονται γιὰ χρέη πρὸς δήμους καὶ κοινότητες.

2. Ἐκεῖνοι πού διεξάγουν τὴν ταμιακὴν ὑπηρεσίαν μποροῦν νὰ παρέχουν στους ὀφειλέτες τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων τὶς διευκολύνσεις πού ἐπιτρέπονται γιὰ τοὺς ὀφειλέτες τοῦ δημοσίου, μὲ ἐξαίρεσιν τοὺς ὀφειλέτες βάσει συμβάσεων.

3. Ἡ ἐξόφλησις τῶν χρεῶν πρὸς δήμους καὶ κοινότητες μπορεῖ, γιὰ ἐξαιρετικούς λόγους, νὰ ὀρίζεται σὲ δόσεις ἢ προθεσμίες. Σύμφωνα μὲ ἀπόφασιν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχην, ὁ χρόνος γιὰ τὴν καταβολὴν μπορεῖ νὰ ὑπερβαίνει τὸ χρόνο τὸν ἐπιτρεπόμενον κατὰ τὴν προηγούμενην παράγραφον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ

Ἔρθρο 161.

Ἐντοκὴ κατὰθεσις ἐσόδων τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

1. Ἐφόσον ἡ διαχείρισις τῶν ἐσόδων ἐνὸς δήμου ἢ μιᾶς κοινότητος ἔχει ἀνατεθεῖ στὸ Ταμεῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, τὸ χρηματικὸ ὑπόλοιπον, πού ἀπαμένει στὰ δημοσία ταμεία στὸ τέλος κάθε ἔτους, κατατίθεται ἐντόκως στὸ ταμεῖο αὐτό. Τὸ ἐπιτόκιο μπορεῖ νὰ εἶναι κατώτερον ἀπὸ τὸ ἐπιτόκιο τῶν δανείων πού χορηγεῖ τὸ Ταμεῖο Παρακαταθηκῶν

και Δανείων κατά μία μονάδα το πολύ. Τὸ προϊόν τοῦ τόκου ἐμφανίζεται σὲ ἰδιαίτερο λογαριασμό τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων. Μὲ ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν κατανέμεται σὲ δήμους καὶ κοινότητες τὸ 60% ἀπὸ αὐτὸ, γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων ὑδρεύσεως, ὁδοποιίας, ἡλεκτροφωτισμοῦ καὶ ἀποχετεύσεως, καὶ τὸ ὑπόλοιπο γιὰ τὴν κάλυψη ἐπιτακτικῶν ἀναγκῶν τους.

2. Ὁ δημοτικὸς ταμίας δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ κρατᾷ στὸ ταμεῖο περισσότερο ἀπὸ τὸ ἓνα δωδεκαμήνιο τῶν ἐξόδων πού εἶναι γραμμένα στὸν προϋπολογισμό τοῦ δήμου. Τὰ ὑπόλοιπα χρήματα καταθέτει ἐντόκως καὶ σὲ λογαριασμό ὁφείας στὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἢ στὸ Ταμεῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων ἢ στὸ Ταχυδρομικὸ Ταμειυτήριο ἢ στὴν Ἑθνικὴ ἢ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα.

3. Ὑστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν νὰ καταθέτουν ἐντόκως τὰ ἐσοδὰ τους, πού προέρχονται ἀπὸ ἐκποίηση περιουσιακῶν τους στοιχείων ἢ ἀπὸ δωρεές καὶ κληροδοτήματα καὶ προορίζονται ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν ἐκτέλεση κοινωφελῶν ἔργων, σὲ ἰδιαίτερο λογαριασμό, στὸ ὄνομά τους, στὸ Ταμεῖο Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, σύμφωνα μὲ τὴν παράγρ. 1, γιὰ τὸ διάστημα πού μεσολαβεῖ ἕως τὴν ἐναρξὴ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων αὐτῶν.

* Ἀρθρο 162.

Πληρωμὴ ἐκκαθαρισμένης ἀπαιτήσεως.

1. Ἄν ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἀρνεῖται νὰ ἐκδώσει ἑντάλμα γιὰ τὴν πληρωμὴ μιᾶς ἐκκαθαρισμένης ἀπαιτήσεως, πού προβλέπεται στὸν προϋπολογισμό, ὁ δικαιοῦχος ἔχει δικαίωμα, δέκα μέρες ἀφότου ἐπιδόθηκε μὲ ἀπόδειξη αἰτήσῃ του στὸν δήμαρχο ἢ στὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος, νὰ ὑποβάλει ἀναφορὰ πρὸς τὸν νομάρχη.

2. Ὁ νομάρχης, μὲ αἰτιολογημένη ἀπόφαση, διατάζει νὰ ἐκδοθῇ τὸ ἑντάλμα μέσα σὲ ὁρισμένη προθεσμία.

3. Ἄν δὲν προβλέπεται σχετικὴ πίστωση στὸν προϋπολογισμό, τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο ὀφείλει, μέσα στὴν προθεσμία πού ὀρίζει ὁ νομάρχης, νὰ τροποποιήσῃ μὲ ἀπόφασή του τὸν προϋπολογισμό, ὥστε νὰ ἐγγραφῇ ἡ ἀναγκαία πίστωση καὶ νὰ ἐκδοθῇ ἀμέσως τὸ σχετικὸ ἑντάλμα.

4. Ἄν ἡ προθεσμία πού προβλέπεται στὴν παράγρ. 2 περάσῃ, χωρὶς νὰ ἔχει ἐκδοθῇ τὸ ἑντάλμα, ὁ νομάρχης τὸ ἐκδίδει ἀπευθείας. Στὴν περίπτωσιν τῆς παραγρ. 3, τροποποιεῖ τὸν προϋπολογισμό καὶ συγχρόνως ἐκδίδει τὸ ἑντάλμα ἀπευθείας. Καὶ στὶς δύο περιπτώσεις ἐπιβάλλει στὸν δήμαρχο ἢ στὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος καὶ στοὺς ὑπαίτιους δημοτικούς ἢ κοινοτικούς συμβούλους πειθαρχικὴ ποινὴ προστίμου ἕως τριῶν χιλιάδων (3.000) δραχμῶν.

* Ἀρθρο 163.

Ἑντάλματα προπληρωμῆς.

1. Ἡ ἐκδοσὴ ἐνταλμάτων προπληρωμῆς ἐπιτρέπεται μόνον:

- γιὰ νὰ γίνουν πληρωμές γιὰ τὴν ἐκτέλεση δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων καὶ γιὰ τὴν προμήθεια τῶν ὑλικῶν πού ἀπαιτοῦνται γι' αὐτά, ἐφόσον γίνονται χωρὶς δημοπρασία, καὶ ἐφόσον ἡ πληρωμὴ μὲ τακτικὸ ἑντάλμα στὸ ὄνομα τῶν δικαιούχων καθιστᾷ ἀδύνατη τὴν ἐκτέλεση τοῦ ἔργου ἢ τῆς προμήθειας ἢ β) γιὰ τὴν πληρωμὴ προμηθειῶν πού γίνονται μὲ δημοπρασία, ὅταν ἡ προμήθεια γίνεται ἔξω ἀπὸ τὴν ἑδρα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος ἢ ἀπευθείας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, καὶ εἶναι ἀδύνατη ἡ ἐπιζήμια ἢ χωρὶς προπληρωμὴ προμήθεια.

2. Τὰ ἐντάλματα προπληρωμῆς ἐκδίδονται στὸ ὄνομα δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων.

* Ἀρθρο 164.

Πάγια προκαταβολή.

1. Μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου μπορεῖ νὰ παρέχεται πάγια προκαταβολὴ εἰς θάρος τοῦ σχε-

τικοῦ κωδικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ, γιὰ τὴν πληρωμὴ μικρῶν δαπανῶν. Μὲ τὴν ἀπόφαση ὀρίζεται: α) τὸ ποσὸ τῆς προκαταβολῆς, πού δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερβαίνει, γιὰ τὶς κοινότητες, τὸ ποσὸ τῶν σαράντα χιλιάδων (40.000) δραχμῶν, γιὰ τοὺς δήμους Ἀθηναίων, Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης, Περιστερίου καὶ Πατρέων τὸ ποσὸ τῶν ἑκατὸ εἴκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμῶν καὶ γιὰ τοὺς λοιποὺς δήμους τὸ ποσὸ τῶν ὀγδόντα χιλιάδων (80.000) δραχμῶν καὶ β) ὁ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς ὑπάλληλος, πού στὸ ὄνομά του θὰ ἐκδοθῇ τὸ ἑντάλμα καὶ πού θὰ ἐνεργεῖ τὶς πληρωμὲς σύμφωνα μὲ τὶς ἐγγράφες ἐντολὲς τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητος.

2. Ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ὀφείλει, ἀφοῦ γίνουν οἱ πληρωμὲς, νὰ θέτει χωρὶς καθυστέρηση τὰ δικαιολογητικὰ τοὺς ὑπόψη τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, γιὰ τὸν ἑλεγχὸ καὶ τὴν ἐγκρίσιν τῆς δαπάνης.

* Ἀρθρο 165.

Διαγραφή χρεῶν.

1. Κάθε εἶδους χρεὴ πρὸς τοὺς δήμους καὶ τὶς κοινότητες μποροῦν νὰ διαγραφοῦν ὁλόκληρα ἢ ἐν μέρει: α) ὅταν οἱ ὀφειλέτες πέθαναν χωρὶς ν' ἀφήσουν καμιά περιουσία καὶ οἱ κληρονόμοι τοὺς ἀποποιήθηκαν τὴν κληρονομία, β) ὅταν οἱ ὀφειλέτες δὲν ἔχουν καθόλου περιουσία, καὶ ἡ ἐπιδίωξις τῆς εἰσπράξεως δὲν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα ἐπὶ τρία χρόνια, ἀφότου ἔληξε ἡ χρῆσις κατὰ τὴν ὁποία βεβαιώθηκαν, γ) ὅταν οἱ ὀφειλέτες δὲν ἔχουν περιουσία καὶ εἶναι ἀγνώστου διαμονῆς, ἐφόσον οἱ προσπάθειες, πού ἔγιναν ἐπὶ μία τριετία γιὰ τὴν ἀνεύρεση τῆς διαμονῆς τους, δὲν ἔφεραν ἀποτέλεσμα καὶ δ) ὅταν ἡ ἐγγραφή στοὺς ὁριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν φόρων, τελῶν, δικαιωμάτων καὶ εἰσφορῶν ἔγινε κατὰ τρόπο προφανῶς λανθασμένον ὥς πρὸς τὴ φορολογητέαν ὕλη ἢ τὸ πρόσωπο τοῦ φορολογουμένου, ἢ ὅταν ἔγινε κατὰ λάθος πολλαπλὴ ἐγγραφή γιὰ τὸ ἴδιο εἶδος ἐσόδου καὶ γιὰ τὸ ἴδιο πρόσωπο.

2. Ἡ διαγραφή τῶν χρεῶν γίνεται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

* Ἀρθρο 166.

Γενικὲς διατάξεις.

1. Μὲ διάταγμα, πού ἐκδίδεται μὲ πρόταση τῶν Ὑπουργῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ὕστερα ἀπὸ γνώμη τῆς ὁλομέλειας τοῦ Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου, κανονίζονται τὰ θέματα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἀνάληψη ὑποχρεώσεων, τὴν ἐκδοσὴ τῶν χρηματικῶν ἐνταλμάτων, τὴν εὐθύνη καὶ τὸν καταλογισμό σὲ θάρος τῶν προσώπων πού τὰ ἐκδίδουν καὶ τὰ προσυπογράφουν, τὴ χρηματικὴ διαχείρισις τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας, τὴ λογοδοσία τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων καὶ γενικὰ τὴν οἰκονομικὴ διοίκηση καὶ τὸ λογιστικὸ τῶν δήμων καὶ κοινοτήτων.

2. Μὲ ἄλλο διάταγμα, πού ἐκδίδεται ὕστερα ἀπὸ πρόταση τῶν Ὑπουργῶν Ἑσωτερικῶν καὶ Οἰκονομικῶν, ρυθμίζεται ἡ εὐθύνη τῶν προσώπων πού διαχειρίζονται ἓνα δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ ταμεῖον ὥς πρὸς τὴν εἰσπραξὴ τῶν ἐσόδων καὶ τὴν πληρωμὴ τῶν δαπανῶν, καθὼς καὶ ἡ διαδικασία καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐλέγχου τῶν χρηματικῶν ἐνταλμάτων.

3. Ἄν ὁ ταμίας ἀμφισβητῇ τὴ νομιμότητα τοῦ ἐντάλματος, ἀποφασίζει ὁ νομάρχης. Ἡ ἀπόφασις τοῦ νομάρχου εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ τὸν ταμία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΑΝΕΙΑ

* Ἀρθρο 167.

Διαδικασία συναμολογήσεως.

1. Οἱ δήμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν νὰ συναμολογοῦν δάνεια μὲ τὸ κράτος, μὲ ἀναγνωρισμένα πιστωτικὰ ἰδρύμα-

τα, με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς, για την πραγματοποίηση κάθε σκοπού που ανήκει στην αρμοδιότητά τους.

2. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του, και η τοκοχρεωλυτική δόση. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη ή οριστική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και έγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται εξαιρετικά να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου έργου. Ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Αν και ο σκοπός αυτός ματαιωθεί, το δάνειο επιστρέφεται στον δανειστή.

4. Όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις της παραγρ. 3, τιμωρούνται με πειθαρχική ποινή προστίμου έως είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών. Οι υπαίτιοι έχουν ατομική ευθύνη κατά τις διατάξεις του άρθρου 119.

Άρθρο 168.

Δαπάνες για τη συνομολόγηση.

1. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύναξη δανειατικών συμβολαιογραφικών έγγραφων, δεν εφαρμόζονται για τους δήμους και τις κοινότητες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση δανείων προς δήμους και κοινότητες δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

2. Στις συμβάσεις, που γίνονται με συμβολαιογραφικά έγγραφα και αφορούν τη συνομολόγηση δανείων εκ μέρους δήμων και κοινοτήτων, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των επτά χιλιάδων (7.000) δραχμών. Τα κάθε είδους δικαιώματα έμψιδων ή άμψιδων υποθηκοφυλάκων, για την έγγραφη υποθήκη, προσημείωσης ή κατασχέσεως, σε βάρος των δήμων και κοινοτήτων, μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) δραχμών.

3. Έγγυησις του δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών. Ύστερα από πρόταση του νομάρχη. Η έγγυηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει ενδεχομένως να παράσχει ο δήμος ή η κοινότητα που δανείζεται, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.

Άρθρο 169.

Παράταση της ισχύος φορολογιών έως την εξόφληση των δανείων.

Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που έχουν οι δήμοι και οι κοινότητες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

ΤΜΗΜΑ Β'

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 170.

Γενικές υποχρεώσεις — προστασία.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διατηρούν και να προστατεύουν την κάθε είδους περιουσία τους.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να διαχειρίζονται την ακίνητη και κινητή περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό και να διατηρούν την αξία της.

3. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε άλλο ανήκει στην περιουσία των δήμων και των κοινοτήτων, πρέπει να καταγράφονται στα βιβλία τους.

4. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων των δήμων ή των κοινοτήτων επιτρέπεται, εφόσον τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις του Κώδικα και εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάθεση αυτή εξυπηρετεί το δημοτικό ή κοινοτικό συμφέρον.

5. Η ακίνητη περιουσία των δήμων και των κοινοτήτων προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας «περί προστασίας της ακινήτου περιουσίας του δημοσίου», όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 171.

Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση αναγνωρίσεως δήμου ή κοινότητας.

1. Σε περίπτωση που ένας συνοικισμός αποσπάται από ένα δήμο ή μία κοινότητα και αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερη κοινότητα, ισχύουν ως προς την ακίνητη περιουσία τα ακόλουθα: α) τα ακίνητα του συνοικισμού που είχαν περιέλθει στο δήμο ή την κοινότητα απ' όπου τώρα αποσπάται, περιέρχονται στο συνοικισμό που αναγνωρίζεται ως κοινότητα. β) Τα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του συνοικισμού και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του δήμου ή της κοινότητας, απ' όπου αποσπάται ο συνοικισμός, παραμένουν στην κυριότητα του δήμου ή της κοινότητας, εκτός αν περιήλθαν στην κυριότητά τους για χάρη του συνοικισμού. γ) Τα ακίνητα της περιφέρειας του συνοικισμού, μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται επάνω σ' αυτά, που είναι προορισμένα για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού, παραμένουν στην κυριότητα του δήμου ή της κοινότητας, απ' όπου αποσπάστηκε ο συνοικισμός, εκτός αν ήταν προορισμένα αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του συνοικισμού. δ) Τα κοινόχρηστα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του συνοικισμού, περιέρχονται στον αναγνωριζόμενο δήμο ή κοινότητα.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση ακινήτων, που προϋπάρχουν υπέρ των κατοίκων του συνοικισμού, διατηρούνται.

3. Σε περίπτωση που γίνεται απόσπαση συνοικισμού από ένα δήμο ή μία κοινότητα και ένωση του με άλλο δήμο ή κοινότητα, τα αποτελέσματα που προβλέπονται στην παρ. 1 δημιουργούνται υπέρ του δήμου ή της κοινότητας με τον οποίο ενώνεται ο συνοικισμός, και τα αποτελέσματα που προβλέπονται στη παρ. 2 δημιουργούνται υπέρ των κατοίκων του συνοικισμού.

Άρθρο 172.

Τύχη της περιουσίας δήμων ή κοινοτήτων σε περίπτωση ενώσεως.

1. Αν γίνει ένωση δήμων ή κοινοτήτων, η κοινότητας με δήμο, ή περιουσία τους περιέρχεται στο νέο δήμο ή την κοινότητα.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπάρχουν υπέρ των κατοίκων κάθε δήμου ή κοινότητας, διατηρούνται.

Άρθρο 173.

Κατανομή οφειλών σε περίπτωση προσαρτήσεως ή αναγνωρίσεως.

1. Ο δήμος ή η κοινότητα, όπου προσαρτάται ένας συνοικισμός, ή ο συνοικισμός, που αναγνωρίστηκε ως ιδιαίτερος δήμος ή κοινότητα, οφείλει να καταβάλει το μέρος που αναλογεί στο συνοικισμό αυτόν από τις οφειλές, που προέκυψαν αποκλειστικά από την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, που εξυπηρετούν και το συνοικισμό. Η υποχρέωση αυτή

υπάρχει απέναντι στο δῆμο ή στην κοινότητα απ' όπου αποπλάττηκε ο συναισθηματισμός, και ή σχετική δαπάνη εγγράφεται ως υποχρεωτική.

2. Η κατανόηση τῆς οφειλῆς γίνεται ανάλογα με τὴν κλίμακα πού προέκυψε γιὰ τὸ συναισθηματισμὸ ἀπὸ τὰ ἔργα, ἀφοῦ ὑπάρχει ὑπόψη καὶ ὁ πληθυσμὸς, με ἀπόφαση τοῦ νομάρχου, πού ἐκδίδεται ὕστερα ἀπὸ γνώμη τοῦ συμβουλίου πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 8 τοῦ Κώδικα.

Ἄρθρο 174.

Διάθεση — διαχείριση βοσκοτόπων.

1. Βοσκότοποι πού ἀνήκουν στὸ κράτος, διατίθενται γιὰ ἐκμετάλλευσήν στοὺς δῆμους καὶ στὶς κοινότητες στὴν περιφέρεια τῶν ὁποίων εἰσκόνται, κατὰ προτεραιότητα, ἀποαλειστικά καὶ μόνο γιὰ τὴν ἱκανοποίηση κτηνοτροφικῶν ἀναγκῶν, ἐκτὸς ἂν ὁ νόμος ὀρίζει διαφορετικά.

2. Τὶς περιουσίες, πού ἀνήκουν πρὶν ἀπὸ τὸ νόμο ΔΝΖ' σὲ τέως δῆμους καὶ προέρχονται ἀπὸ ἰδιωτικές βασκίες, πού ἡ χρήση τους εἶχε ἀφεθεῖ ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες στὴν κοινὴ χρήση, διαχειρίζεται τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο, στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου εἰσκόνται, σύμφωνα με τὶς διατάξεις πού ρυθμίζουν τὴ διαχείριση δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς περιουσίας. Εἰδικότερα, στοὺς δῆμους ἢ στὶς κοινότητες, πού οἱ κάτοικοί τους μετακινούνται ὁμαδικὰ ἔξω ἀπὸ τὴ διοικητικὴ περιφέρειά τους, καὶ στὸν ἴδιο τόπο, γιὰ διαχείριση ἢ παραθερισμὸ, τὶς βασκίες πού ἀναφέρονται σ' αὐτὴν τὴν παράγραφο διαχειρίζεται ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ διαχείριση ἢ ὁ παραθερισμὸς, καὶ ὅχι ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου εἰσκόνται οἱ βασκίες.

3. Ἄν τὶς βασκίες τῆς προηγούμενης παραγράφου διαχειρίζονται ἤδη με ὁποιοδήποτε τρόπο συνεταιρισμοὶ ἢ ἐπιτροπές, ἡ διαχείριση περιέρχεται, μέσα σ' ἓνα ἔτος ἀφότου ἀρχίσουν νὰ ἰσχύει ὁ Κώδικας, στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα στὴν περιφέρεια τοῦ ὁποίου εἰσκόνται οἱ βασκίες, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τοῦ δῆμου ἢ τῆς κοινότητας καὶ με ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν.

Ἄρθρο 175.

Κτηματολόγια.

1. Οἱ δῆμοι καὶ οἱ κοινότητες ὀφείλουν νὰ καταρτίζουν καὶ νὰ τηροῦν κτηματολόγια τῶν ἀκινήτων τους.

2. Στὸ κτηματολόγιο καταχωρίζεται: α) ἡ περιγραφή καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἀκινήτου, β) ἡ τοποθεσία, γ) ἡ ἔκταση καὶ τὰ ὅρια τοῦ ἀκινήτου καθὼς καὶ τὸ σχετικὸ τοπογραφικὸ ἢ πρόχειρο σχεδιάγραμμα, δ) ἡ χρονολογία τῆς ἀποκτήσεως του καὶ οἱ τίτλοι ἰδιοκτησίας, ε) ἄλλα δικαιώματα πού τυχὸν ὑπάρχουν καὶ οἱ σχετικοὶ τίτλοι καὶ στ) ἡ κατὰ προσέγγιση ἀξία τοῦ ἀκινήτου.

3. Γιὰ τὴν καταχώριση ἀκινήτου στὸ κτηματολόγιο συντάσσεται ἐκθεση ἀπὸ ἐπιτροπὴ, πού συγκροτεῖται σὲ κάθε δῆμο ἢ κοινότητα με τὸν ἀκόλουθο τρόπο: α) στοὺς δῆμους πού ἔχουν δικὴ τους τεχνικὴ ὑπηρεσία, συγκροτεῖται με ἀπόφαση τοῦ δημάρχου, καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μέλη τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, πού ὀρίζονται μαζί με τοὺς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὸ συμβούλιο, καὶ ἀπὸ ἓνα μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας καὶ β) στοὺς λοιποὺς δῆμους καὶ κοινότητες συγκροτεῖται με ἀπόφαση τοῦ νομάρχου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο ἀγρονόμο ἢ, ἂν βῇ ὑπάρχει ἀγρονόμος, ἀπὸ τὸν ἀρμόδιο διοικητὴ τῆς ἀγροφυλακῆς, ἓνα μέλος τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸ συμβούλιο, καὶ ἓνα μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας τῶν δῆμων καὶ κοινότητων ἢ, ἂν δὲν ὑπάρχουν αὐτοί, ἓναν ἐμπειροτέχνη. Στὶς ἐπιτροπές αὐτές προεδρεύει ὁ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς σύμβουλος πού μετέχει, καὶ ἂν μετέχουν περισσότεροι δημοτικοὶ ἢ κοινοτικοὶ σύμβουλοι, αὐτὸς πού ἔλαβε στὴν ἐκλογή τοὺς περισσότερους ψήφους. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ δημοτικὸς ἢ κοινοτικὸς ὑπάλληλος, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητας. Ἀνακοίνωση γιὰ τὴν κατάρτιση τῶν ἐκθέσεων δημοσιεύεται, με τοιχοκόλληση στὸ κοι-

νοτικὸ ἢ δημοτικὸ κατάστημα. Οἱ ἐκθέσεις ἐμβληματοῦνται σὲ εἰδικὸ ἐμβλῖο τοῦ ὁποίου ἐξασφαλίζεται ἡ δημοσιότητα.

4. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα μποροῦν ν' ἀναθέτουν τὴν κατάρτιση τῶν διαγραμμάτων τῶν ἀκινήτων τοὺς ἀπευθείας σὲ ἰδιωτὴ πολιτικὸ μηχανικὸ ἢ ἀρχιτέκτονα ἢ τοπογράφον μηχανικὸ ἢ ὑπομηχανικὸ. Ἡ ἀμοιβὴ τους καθορίζεται σύμφωνα με τὶς διατάξεις πού ἀφοροῦν τὴν ἀνάθεση τῆς συντάξεως μελετῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἔργων, καὶ καταβάλλεται στὸν δικαιούχο εὐθὺς μόλις ἐκτελεστῇ ὁλόκληρη ἡ ἐργασία, καὶ ἀφοῦ βεβαιωθεῖ ἡ ἐκτέλεση ἀπὸ τὸ τεχνικὸ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς. Στὶς κοινότητες, ἡ κατάρτιση τῶν σχεδιαγραμμάτων μπορεῖ νὰ ἀνατεθεῖ σὲ ἐμπειροτέχνη.

5. Οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν πού προβλέπουν οἱ διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ αὐτοῦ, μποροῦν ν' ἀναθεωροῦνται, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση ὁποίου ἔχει ἔννομο συμφέρον, πού ὑποβάλλεται μέσα σὲ προθεσμία 6 μηνῶν ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τῆς σχετικῆς ἀνακοινώσεως. Τὴν ἀναθεώρηση ἐνεργεῖ ἐπιτροπὴ, πού συγκροτεῖται ἀπὸ τὸν νομάρχου, στὴν ἑδρα κάθε νομοῦ καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν διευθυντὴ ἐσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, ὡς πρόεδρο, τὸν προϊστάμενο τῆς διευθύνσεως γεωργίας τοῦ νομοῦ, ἓνα μηχανικὸ τῆς τεχνικῆς ὑπηρεσίας δῆμων καὶ κοινοτήτων καὶ δύο μέλη, πού ὀρίζονται μαζί με τοὺς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὴ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δῆμων καὶ κοινοτήτων με διετὴ ὑγεία. Ἡ ἐπιτροπὴ λειτουργεῖ νόμιμα, ἀκόμη καὶ ἂν τὰ μέλη τῆς πού πρέπει νὰ ὀριστοῦν ἀπὸ τὴν τοπικὴ ἑνωσὴ δὲν ἔχουν ὑποδειχθεῖ μέσα σὲ δύο μῆνες ἀφότου ἡ ἑνωσὴ παρέλαβε τὸ σχετικὸ ἔγγραφο τοῦ νομάρχου. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ ἓνας ὑπάλληλος τῆς νομαρχίας, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχου.

6. Ἄν ὑπάρχει ἀσάφεια στὶς ἐκθέσεις τῶν ἐπιτροπῶν, σχετικὴ ἰδίως με τὸν καθορισμὸ τῶν ὁρίων, τῆς ἐκτάσεως καὶ τῆς θέσεως τῶν ἀκινήτων πού ἔχουν περιληφθεῖ στὸ κτηματολόγιο, ἢ ἂν διαπιστωθεῖ ὅτι ἔχει παραλειφθεῖ ἡ ἐγγραφή στὸ κτηματολόγιο τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων, καθὼς καὶ ἂν ἔχει γίνει ἐσφαλμένη ἐγγραφή ἰδιωτικῶν ἀκινήτων ὡς δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν, ἐπιτρέπεται στὶς ἐπιτροπές νὰ προβαίνουν στὶς ἀναγκαῖες ἀποσαφηνίσεις, συμπληρώσεις καὶ διορθώσεις, μέσα σὲ δύο χρόνια ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τῶν ἐκθέσεων τους, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφο τοῦ νομάρχου.

7. Ὅποιοιδήποτε οὐσιώδεις μεταβολές τῶν ἀκινήτων δημιουργοῦνται μετὰ τὴ σύνταξη τοῦ κτηματολογίου, ἐγγράφονται στὸ κτηματολόγιο με τὴ φροντίδα τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ προέδρου τῆς κοινότητας. Μεταβολές στὰ σχεδιαγράμματα γίνονται μόνον ἀπὸ μηχανικὸ.

8. Στὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν καὶ στὸν γραμματέα καταβάλλονται τὰ ἔξοδα κινήσεως καθὼς καὶ, μετὰ τὴν ὀριστικοποίηση τοῦ κτηματολογίου, ἀνάλογη ἀποζημίωση. Τὰ ἔξοδα αὐτὰ ἐπιβαρύνουν τοὺς ἐνδιαφερόμενους δῆμους καὶ κοινότητες καὶ καθορίζονται με ἀπόφαση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν.

9. Ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖο καταρτίζεται καὶ δημοσιεύεται τὸ κτηματολόγιο, ἡ λειτουργία τῶν ἐπιτροπῶν, καθὼς καὶ κάθε λεπτομέρεια σχετικὴ με τὸ κτηματολόγιο καθορίζονται με διάταγμα.

Ἄρθρο 176.

Δωρεές ἀκινήτων.

1. Δωρεές δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀκινήτων ἐπιτρέπονται, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται με τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν του, γιὰ τὴν κατασκευὴ δημοσίων διδακτηρίων, τὴν κάλυψη ἀναγκῶν ἀνδραγαθοῦ ἢ τὴν ἐκπλήρωση ἄλλου σπουδαίου κοινωφελούς σκοποῦ, πού συνδέεται ἀποκλειστικά καὶ μόνο με τὴν προαγωγή τῶν τοπικῶν συμφερόντων καὶ τὴν ἀμεση ἐξυπηρέτηση τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς.

2. Ἄν ἡ χρῆση τῶν ἀκινήτων, πού ἔχουν δωρηθεῖ, μεταβληθεῖ ἢ ὁ σκοπὸς τῆς δωρεᾶς δὲν ἐκπληρωθεῖ μέσα στὴν προθεσμίαν πού ἔχει ὀριστεί, ἡ σύμβαση τῆς δωρεᾶς λύεται,

καί ἡ κυριότητα τῶν ἀκινήτων ἐπανέρχεται αὐτοδικαίως στὸ δῆμο ἢ στὴν κοινότητα. Ἡ σχετικὴ ἀπόφαση τοῦ δημοτικού ἢ κοινοτικού συμβουλίου καταχωρίζεται στὰ βιβλία μεταγραφῶν.

Ἄρθρο 177.

Δωρεὰν παραχώρηση τῆς χρήσεως δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀκινήτων.

1. Μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρεῖται δωρεὰν ἡ χρῆση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων στὸ δημόσιο ἢ σὲ νομικὰ πρόσωπα δημοσίου δικαίου, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση ἐκτακτῆς καὶ ἐπείγουσας ἀνάγκης. Ἡ παραχώρηση ἀνακαλεῖται μὲ ὅμοια ἀπόφαση, ἐφόσον οἱ λόγοι πού τὴν εἶχαν ὑπαγορεύσει ἔχουν ἐκλείψει.

2. Ἐπίσης, μὲ τὴν ἴδια διαδικασία, ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρεῖται δωρεὰν ἡ χρῆση ἀκινήτων σὲ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα, πού ἀσκοῦν ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον δραστηριότητα πού εἶναι κοινωφελὴς ἢ προάγει τὰ τοπικὰ συμφέροντα.

3. Οἱ ἀποφάσεις πού προβλέπονται σ' αὐτὸ τὸ ἄρθρο δὲν ἐκτελοῦνται, πρὶν περάσουν πέντε μέρες ἀφ' οὗτοῦ περιῆλθαν στὴ νομαρχία.

Ἄρθρο 178.

Ἐκποίηση ἀκινήτων.

1. Ἡ ἐκποίηση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἀκινήτων ἐπιτρέπεται μόνον γιὰ προφανὴ ὠφέλεια τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται μὲ τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη. Ἡ προφανὴς ὠφέλεια δεδαιώνεται μὲ τὴν ἴδια ἀπόφαση.

2. Ὁ δῆμος ἢ ἡ κοινότητα διαθέτουν τὸ προϊόν τῆς ἐκποίησης ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ, γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγινε ἡ ἐκποίηση. Ἄν τυχὸν ἀπομένει ὑπόλοιπο, διατίθεται γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων. Ἀποκλείεται ἡ διάθεση τοῦ υπολοίπου αὐτοῦ γιὰ τὴν κάλυψη ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν.

3. Ἡ ἐκποίηση γίνεται μὲ δημοπρασία, καὶ ἡ πράξη κατακυρώσεως ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη.

4. Κάθε παράδοση τῆς διαδικασίας πού προβλέπεται σὲ τοῦτο τὸ ἄρθρο, συνεπάγεται ἀπόλυτη ἀκυρότητα τῆς ἐκποίησης. Καμία ἀξίωση δὲν δημιουργεῖται κατὰ τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας ἀπὸ τὴν ἀκυρότητα αὐτή.

Ἄρθρο 179.

Ἐκποίηση οἰκοπέδων σὲ ἄστεγους δημότες.

1. Οἱ δῆμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν, μὲ ἀπόφαση τοῦ συμβουλίου τους, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη, νὰ ἐκποιοῦν ἀπευθείας καὶ χωρὶς δημοπρασία οἰκοπέδα τοὺς σὲ ἄστεγους καὶ οἰκονομικὰ ἀδύνατους δημότες κατοίκους τους. Μὲ ἄλλη ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου καθορίζονται οἱ κατηγορίες τῶν δικαιούχων, σύμφωνα μὲ γενικὰ κριτήρια, ὅπως π.χ. εἶναι τὸ ὕψος τοῦ ἐτήσιου εἰσοδήματος, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνηλικίων τέκνων, ἡ κατάσταση τῆς υγείας τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, οἱ καταστροφές ἀπὸ θεομηνίες κλπ. Ἡ ἐπιλογή τῶν δικαιούχων καὶ ἡ παραχώρηση τῶν οἰκοπέδων γίνεται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Ἄν οἱ ὅροι εἶναι ἴσοι, γίνεται δημόσια κλήρωση ἀνάμεσα στοὺς δικαιούχους.

2. Τὸ τίμημα τῶν οἰκοπέδων, πού ἐκποιοῦνται μ' αὐτὸν τὸν τρόπο, καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου στὸ ἓνα τέταρτο τοῦλάχιστον τῆς τρέχουσας ἀξίας τους, καταβάλλεται σὲ πέντε ἐτήσιες δόσεις καὶ διατίθεται γιὰ νὰ ἐκτελεστοῦν ἔργα, κατὰ προτίμηση μέσα στὸν παραχωρούμενο χώρο. Ἐφόσον ἐκεῖνοι στοὺς ὁποίους παραχωροῦνται τὰ οἰκοπέδα δὲν ἀνεγείρουν οἰκοδομὴ μέσα σὲ πέντε χρόνια ἀπὸ τὴν παραχώρηση, ἐκπίπτουν αὐτοδικαίως ἀπὸ τὰ δικαιώματά τους, ἐκτὸς ἂν ζητήσουν παράταση τῆς πενταετοῦς προθεσμίας μὲ αἴτησή τους, πού περιέχει ἐπαρκὴ αἰτιολογία καὶ ὑποβάλλεται κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τελευταίου ἔτους τῆς προθεσμίας. Ἡ προθεσμία δὲν μπο-

ρεῖ πάντως νὰ παραταθεῖ περισσότερο ἀπὸ μία ἀκόμη τριετία. Τὸ συμβόλαιο γιὰ τὴ μεταβίβαση τῆς κυριότητος συντάσσεται ἀφοῦ τηρηθοῦν οἱ προαναφερόμενοι ὅροι καὶ προϋποθέσεις.

3. Ἐπιτρέπεται νὰ παραχωρηθεῖ ἀπὸ τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα δικαίωμα ἐγγραφῆς ὑποθήκης, ὥστε νὰ λάβει στεγαστικὸ δάνειο ἐκεῖνος ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἔγινε ἡ ἐκποίηση.

Ἄρθρο 180.

Διάθεση ἀποκαλυπτομένων καλλιεργησίμων ἐκτάσεων.

1. Ἐπιτρέπεται, μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, νὰ παραχωρηθεῖ, χωρὶς δημοπρασία καὶ χρονικὸ περιορισμό, σὲ γεωργούς δημότες κατοίκους γιὰ αὐτοκαλλιέργεια ἢ χρῆση: α) τῶν καλλιεργησίμων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκτάσεων, πού ἀποκαλύπτονται ὕστερα ἀπὸ ἀποστράγγιση ἢ ἀποξηράνιση πού ἔγινε μὲ δαπάνες τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητας, β) τῶν ἐκτάσεων πού προσκτάται ὁ δήμος ἢ ἡ κοινότητα καὶ γ) τῶν ἐκτάσεων πού ἀποκαλύπτονται μὲ τὴν ἀποξηράνιση ἐθνικῶν τεματίων, ἐλῶν καὶ λιμνῶν, πού παραχωροῦνται ἀπὸ τὸ δημόσιο στοὺς δήμους ἢ στὶς κοινότητες.

2. Μὲ ἄλλη ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου καθορίζονται: α) οἱ ἐκτάσεις πού θὰ παραχωρηθοῦν, β) οἱ δικαιούχοι, σύμφωνα μὲ γενικὰ κριτήρια, ὅπως εἶναι π.χ. ἡ παντελής ἔλλειψη ἢ ἡ ἀνεπάρκεια κλήρου, ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, τὸ ὕψος τοῦ ἐτήσιου εἰσοδήματος κλπ. καὶ γ) τὸ ἐτήσιο δικαίωμα χρήσεως, πού πρέπει νὰ καταβάλλεται, ἀνάλογα μὲ τὶς κατηγορίες τῶν ἐκτάσεων, καὶ τὸ ὁποῖο δὲν μπορεῖ νὰ ὀρίζεται κατώτερο ἀπὸ τὸ ἓνα δέκατο τῆς τρέχουσας μισθωτικῆς ἀξίας τους, γιὰ κάθε χρόνο.

3. Ἡ παραχώρηση ἀνακαλεῖται μὲ ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχη, ἂν: α) δὲν καλλιεργεῖται ἡ ἐκταση ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἴδιο πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγινε ἡ παραχώρηση ἢ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ ἐξ ἀδιαθέτου, γιὰ μία διετία τοῦλάχιστον καὶ β) ἂν οἱ προϋποθέσεις τῆς παραχωρήσεως ἔχουν ἐκλείψει. Μὲ ὅμοια ἀπόφαση, πού πρέπει νὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸν νομάρχη, μπορεῖ ν' ἀνακληθεῖ ἡ παραχώρηση, ἂν ἄλλαξε ὁ γεωργικὸς χαρακτήρας τῆς ἐκτάσεως ἢ ἡ ἐκταση βρῖσκεται σὲ περιοχὴ πού ἔχει διαμορφωθεῖ τουριστικὰ.

4. Γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν συνεχόμενες ἐκτάσεις, πού ἡ χρῆση τους θὰ παραχωρηθεῖ κατὰ τὶς προηγούμενες παραγράφους τοῦτοῦ τοῦ ἄρθρου, ἐπιτρέπεται ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτρίωση γιὰ λόγους δημοσίας ὠφέλειας ιδιωτικῶν γαιῶν, πού βρίσκονται μέσα στὴν περιοχὴ τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἐκτάσεων πού ἀποξηραίνονται. Ἐφόσον συναίνουν τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, καὶ ὕστερα ἀπὸ γνώμη τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἄρθρου 203 παράγρ. 1, μπορεῖ νὰ γίνει καὶ ἀνταλλαγὴ αὐτῶν τῶν ιδιωτικῶν γαιῶν μὲ διαθέσιμες δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐκτάσεις ἴσης ἀξίας. Ἡ ἀποζημίωση τῶν ιδιοκτητῶν μειώνεται κατὰ ποσοστὸ ἀνάλογο μὲ τὶς δαπάνες πού ἔχουν γίνει γιὰ τὴ βελτίωση ὁλόκληρης τῆς ἐκτάσεως.

Ἄρθρο 181.

Ἀνταλλαγὴ ἀκινήτων.

Ἡ ἀνταλλαγὴ ἀκινήτων τῶν δήμων καὶ τῶν κοινοτήτων καθὼς καὶ ἡ ἐπιδάρυσή τους μὲ ἐμπράγματο δικαίωμα, ἐπιτρέπεται νὰ γίνει μὲ τὶς προϋποθέσεις καὶ τὴ διαδικασία τοῦ ἄρθρου 178. Δημοπρασία δὲν ἀπαιτεῖται.

Ἄρθρο 182.

Ἀγορὰ ἀκινήτων.

Οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 178 ἐφαρμόζονται ἀναλόγως γιὰ τὴν ἀγορὰ ιδιωτικῶν ἀκινήτων ἐκ μέρους δήμων καὶ κοινοτήτων. Ἄν ἡ δημοπρασία πού ἔχει γίνει μιὰ φορὰ γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀκινήτου δὲν φέρει ἀποτέλεσμα, καὶ κριθεῖ ἀπὸ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο ὅτι μόνον ἓνα ἀκίνητο εἶναι κατάλληλο, μπορεῖ νὰ γίνει ἀγορὰ τοῦ ἀκινήτου αὐτοῦ ἀπευθείας, χωρὶς ἄλλη δημοπρασία, μὲ ἀπόφαση τοῦ συμβου-

λίου, πού εγκρίνεται από τον νομάρχη. Επίσης επιτρέπεται να γίνει αγορά ακινήτου πού συνορεύει με άλλο δημοτικό ή κοινοτικό ακίνητο και είναι απαραίτητο για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού, χωρίς δημοπρασία, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, πού εγκρίνεται από τον νομάρχη.

*Άρθρο 183.

Εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και των κοινοτήτων.

1. Η εκμίσθωση ακινήτων των δήμων και των κοινοτήτων γίνεται με δημοπρασία, και η πράξη κατακυρώσεως εγκρίνεται από τον νομάρχη. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται. Αν και η δεύτερη δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, της οποίας τους όρους καθορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί, με απόφασή του, να εκμισθώνει, χωρίς δημοπρασία, για χρονικό διάστημα πού δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες, θέατρα και κινηματοθέατρα ή άλλους χώρους, για επίσημους και καλλιτεχνικούς σκοπούς, αφού το συμβούλιο εκτιμήσει τη σάφεια και την ποιότητα της εκδηλώσεως.

*Άρθρο 184.

Μίσθωση ακινήτων από τους δήμους και τις κοινότητες.

Για να μισθώσουν οι δήμοι και οι κοινότητες ακίνητα πού ανήκουν σε τρίτους, γίνεται δημοπρασία. Αν η δημοπρασία πού έγινε μία φορά δεν έφερε αποτέλεσμα, μπορεί να γίνει μίσθωση χωρίς δημοπρασία, με απόφαση του συμβουλίου.

*Άρθρο 185.

Εκμίσθωση γης των δήμων και κοινοτήτων.

1. Η καλλιεργήσιμη γη του δήμου ή της κοινότητας, πού περιλαμβάνεται στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια, αφού θεσπισθεί ως προς τη θέση, τα όρια και την έκταση, εκμισθώνεται ολόκληρη ή σε τμήματα, με δημοπρασία, πού γίνεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του δήμου ή της κοινότητας πού έχει την κυριότητα της γης, έφσον στην απόφαση θεσπώνεται ότι η έκταση δεν είναι απαραίτητη για τις ανάγκες της τοπικής κτηνοτροφίας. Με απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου κρίνονται το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας, και μπορεί ν' απαγορευθεί να συμμετάσχουν στη δημοπρασία ιδιοκτήτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων ορισμένου αριθμού στρεμμάτων.

2. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε όλους τους δημότες, ανεξάρτητα από την έκταση της καλλιεργήσιμης ιδιοκτησίας τους. Αν, και στην περίπτωση αυτή, η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται, και μπορεί να συμμετάσχει σ' αυτήν οποιοσδήποτε.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου τους, να εκμισθώνουν με δημοπρασία, για χρονικό διάστημα έως τριάντα ετών, δημοτικές και κοινοτικές εκτάσεις πού επιδέχονται καλλιέργεια και δενδροκομία και δεν υπάγονται στη ρύθμιση της παρ. 1, ώστε οι εκτάσεις αυτές ν' αξιοποιηθούν. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι της εκμισθώσεως. Η κατακύρωση γίνεται επίσης με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τη διενέργεια της δημοπρασίας και τους όρους της καθώς και η απόφασή του για την κατακύρωση της δημοπρασίας εγκρίνονται από τον νομάρχη.

*Άρθρο 186.

Μεταγραφή συμβάσεων.

Συμβάσεις, με τις οποίες γίνεται εκμίσθωση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτη, μεταγράφονται άτελως, ολόκληρες, στα βιβλία μεταγραφών του δήμου ή της κοινότητας.

*Άρθρο 187.

Εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.

1. Η διαχείριση, ή καλλιέργεια και η εκμετάλλευση των δημοτικών ή κοινοτικών δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων γίνεται σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Η εκμίσθωση της εκμεταλλεύσεως γίνεται με δημοπρασία. Η απόφαση για την κατακύρωση εγκρίνεται από τον νομάρχη.

2. Οι δήμοι ή οι κοινότητες πού έχουν στην ιδιοκτησία τους δάση, μπορούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, πού εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, πού αποτελείται από τον διευθυντή έσωτερικών, τον προϊστάμενο της δασικής υπηρεσίας, και τον οικονομικό έφορο της έδρας του νομού και αν υπάρχουν περισσότεροι, τον αρχαιότερο ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, να εκμισθώνουν την εκμετάλλευση του δάσους σε δασικούς συνεταιρισμούς εργασίας, των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του δήμου ή της κοινότητας, απευθείας και χωρίς δημοπρασία και για χρονικό διάστημα έως τριών ετών.

3. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό πού έχει μισθώσει, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, το δικαίωμα, εκμετάλλευσως, να παραχωρήσει, με οποιαδήποτε μορφή, το δικαίωμα αυτό, και θεωρούνται αυτοδικαίως άκυρες ή σύμβαση πού έχει τέτοιο αντικείμενο και η παραχώρηση. Οι παρατάτες τιμωρούνται με χρηματική ποινή, πού είναι ίση τουλάχιστο με το δεκαπλάσιο της αξίας του λήμματος, ή με φυλάκιση έως έξι μηνών ή και με τις δύο αυτές ποινές.

*Άρθρο 188.

Ακίνητη περιουσία πού ανήκει σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες.

1. Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται η διοίκηση και η εκμετάλλευση ακινήτων, πού ανήκουν εξ άδικαιρέτου σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες, καθορίζεται με σύμφωνη απόφαση όλων των ενδιαφερόμενων οργανισμών. Σε περίπτωση διαφωνίας, επικρατεί η πλειοψηφία, πού υπολογίζεται σύμφωνα με το μέγεθος των μερίδων.

2. Οι δημοπρασίες για την εκποίηση ή την εκμίσθωση των ακινήτων αυτών γίνονται στην έδρα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα ολόκληρα ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους, εμπρός στους δημάρχους ή στους προέδρους κοινοτήτων των οργανισμών πού έχουν την συγκυριότητα ή στους νόμιμους αναπληρωτές τους. Με απόφαση των συμβουλίων των οργανισμών αυτών, μπορεί ν' ανατεθεί σ' έναν από τους συγκυρίους οργανισμούς ή διενέργεια της δημοπρασίας από αρμόδιο οργανισμό. Και στις δύο περιπτώσεις, η κατακύρωση της δημοπρασίας πρέπει να εγκρίνεται από τα συμβούλια των δήμων ή των κοινοτήτων πού έχουν τη συγκυριότητα.

3. Οι απόφασεις των συμβουλίων των συγκυρίων δήμων και κοινοτήτων, πού αφορούν, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, εκποίηση ή εκμίσθωση, πρέπει να εγκρίνονται από τον νομάρχη. Όταν οι δήμοι ή οι κοινότητες πού έχουν τη συγκυριότητα υπάγονται σε διάφορους νομούς, οι απόφασεις αυτές εγκρίνονται από τον Υπουργό Έσωτερικών.

*Άρθρο 189.

Κινητά πράγματα των δήμων και κοινοτήτων.

1. Η εκποίηση κινητών πραγμάτων των δήμων και των κοινοτήτων επιτρέπεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και ενεργείται με δημοπρασία. Όταν

πρόκειται για πράγματα που έχουν αξία έως εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών για τους δήμους και εξήντα χιλιάδων (60.000) δραχμών για τις κοινότητες, μπορεί, εξαιρετικά, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου, να γίνεται πρόχειρη δημοπρασία.

2. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των δήμων και των κοινοτήτων γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, για χρονικό διάστημα έως τριών το πολύ μηνών, γίνεται με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας.

3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στη μίσθωση κινητών πραγμάτων εκ μέρους των δήμων και κοινοτήτων.

4. Σε περιπτώσεις όπου συγχύρι οι κινητών πραγμάτων είναι περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες, για τη διοίκηση, την εκμετάλλευση και την εκποίησή τους εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, εκτός από αυτές που αφορούν την έγκριση.

5. Αντικείμενα που δεν έχουν καμία αξία καταστρέφονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής, ή όποια αποτελείται από δύο συμβούλους και έναν τεχνικό υπάλληλο του δήμου. Αν δεν υπάρχει τεχνική υπηρεσία στο δήμο, καθώς και αν πρόκειται για κοινότητα, τον τεχνικό υπάλληλο ορίζει ο νομάρχης. Για την καταστροφή, η επιτροπή συντάσσει πρωτόκολλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 190.

Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε δήμους και κοινότητες.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Έσωτερικών και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται να παραχωρηθούν ή να διατεθούν δωρεάν στους δήμους ή στις κοινότητες περιουσιακά στοιχεία οποιασδήποτε φύσεως, που ανήκουν στο δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί τον φορέα αυτόν.

2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την παραχώρηση ή τη διάθεση καθώς και οι συνέπειες που συνεπάγεται ή μη τήρησή τους.

Άρθρο 191.

Ανέγερση κατοικιών και διδακτηρίων.

1. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν ν' ανεγείρουν κατοικίες και να παραχωρούν τη χρήση τους, χωρίς δημοπρασία, σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες. Οι διατάξεις του άρθρου 179 του Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν επίσης ν' ανεγείρουν και να συντηρούν κάθε είδους διδακτήρια. Οι δήμοι και οι κοινότητες διατηρούν πάντοτε την κυριότητα των διδακτηρίων αυτών.

Άρθρο 192.

Επιχορηγήσεις και βοηθήματα.

1. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου παρέχονται χρηματικές επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, που εδρεύουν στην περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας και αναπτύσσουν δραστηριότητες που εξυπηρετούν άμεσα τους κατοίκους της περιοχής, μόνον εφόσον η οικονομική κατάσταση του δήμου ή της κοινότητας το επιτρέπει.

2. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για την αντιμετώπιση έκτακτης και σοβαρής ανάγκης, επιτρέπεται να χορηγούνται στους οικονομικά αδύνατους κατοίκους είδη διαβίωσης ή περιθάλψεως, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Με τους ίδιους όρους επιτρέπεται να χορηγούνται χρηματικά βοηθήματα στην περίπτωση αυτή, ή απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου πρέπει να εγκρίνεται από τον νομάρχη.

Άρθρο 193.

Συμβιβασμός και κατάργηση δίκης.

1. Κάθε αίτηση για συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, που αφορά δήμους, κοινότητες ή δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα ή λοιπά νομικά πρόσωπα των δήμων και κοινοτήτων, όπου υπηρετεί δικηγόρος, πριν εισαχθεί στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, στο άδελφότο ή στο διοικητικό συμβούλιο, στέλνεται στον δικηγόρο για να γνωμοδοτήσει ως προς το νομικό μέρος. Συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης, που γίνεται χωρίς αυτήν τη γνωμοδότηση, είναι αυτοδικαίως άκυρος.

2. Οι αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που αφορούν συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, εγκρίνονται από τον νομάρχη.

Άρθρο 194.

Δημοπρασίες.

Με διάταγμα θα καθορισθούν τα όργανα και η διαδικασία για τη διεξαγωγή των κάθε είδους δημοπρασιών, που αφορούν την εκποίηση ή την εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των δήμων και κοινοτήτων και την αγορά ή μίσθωση εκ μέρους των δήμων και κοινοτήτων ακινήτων ή κινητών πραγμάτων που ανήκουν σε τρίτους, οι όροι για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες αυτές, τα σχετικά με τη διακήρυξη και τη δημοσίευση καθώς και την έγκριση των αποτελεσμάτων των δημοπρασιών αυτών, έποτε η έγκριση αυτή απαιτείται από τις διατάξεις του Κώδικα, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

ΤΜΗΜΑ Γ'

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 195.

Τεχνικό πρόγραμμα.

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια οφείλουν, δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη έναρξη του οικονομικού έτους, να καταρτίσουν γενικό πρόγραμμα, που περιλαμβάνει με σειρά προτεραιότητας τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν και που ή δαπάνη τους μπορεί ν' αντιμετωπιστεί με τα κάθε είδους έσοδα του προϋπολογισμού. Η δαπάνη για κάθε έργο υπολογίζεται κατά προσέγγιση, σύμφωνα με προκαταρκτικές εκθέσεις, προμελέτες, μελέτες ή άλλα στοιχεία.

2. Αν ο δήμος ή η κοινότητα απαρτίζεται από περισσότερους συνοικισμούς, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο οφείλει να περιλάβει στο πρόγραμμα τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν για κάθε συνοικισμό και να κάνει κατανομή των πιστώσεων που απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων του προγράμματος, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών του πληθυσμού και με τα εισφερόμενα έσοδα. Δεν γίνεται κατανομή των πιστώσεων, όταν το έργο εξυπηρετεί όλους τους συνοικισμούς του δήμου ή της κοινότητας.

3. Δεν επιτρέπεται η εκτέλεση έργου που δεν περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα.

4. Τροποποίηση του προγράμματος επιτρέπεται μόνον ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

"Αρθρο 196.

Εκτέλεση έργων, προμηθειών και εργασιών.

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά έργα, οι προμήθειες, οι εργασίες ή οι μεταφορές εκτελούνται με σύμβαση, που συνάπτεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με διαγωνισμό, σύμφωνα με όσα όρίζουν ειδικότερα οι σχετικές διατάξεις. Η κατακύρωση του διαγωνισμού εγκρίνεται από τον νομάρχη, εφόσον η αξία του αντικειμένου του διαγωνισμού υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές. Επίσης εγκρίνονται από τον νομάρχη οι απορρίψεις των αρμόδιων οργάνων του δήμου ή της κοινότητας, που αφορούν συγκριτικούς πίνακες και πρωτόκολλα για τον καθορισμό νέων τιμών μονάδας, εφόσον η συμβατική δαπάνη αυξάνεται κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και πάντως πάνω από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές.

2. Επιτρέπεται, εξαιρετικά, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, να συναφθούν τέτοιες συμβάσεις χωρίς διαγωνισμό, με απευθείας ανάθεση, ή να εκτελεστούν απευθείας από το δήμο ή την κοινότητα, στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) για έργα ή πράγματα, των οποίων υπάρχει αποκλειστικότητα κατασκευής, προμήθειας ή εισαγωγής, β) για πράγματα που είναι διατιμημένα, εφόσον κρίνεται ότι δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί καλυπτική τιμή με το διαγωνισμό, γ) για έργα καλλιτεχνικά, που έχουν αξία όχι μεγαλύτερη από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές, δ) αν ο διαγωνισμός έγινε δύο φορές, και είτε δεν έφερε αποτέλεσμα είτε οι προσφορές που έγιναν κρίθηκαν ασύμφορες. Στην περίπτωση αυτή επιτρέπεται να γίνει η ανάθεση και σε έμπειρο τέχνη, ύστερα από γνωμοδότηση του προϊσταμένου της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας, και αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας, αλλά μόνον εφόσον η αξία των εργασιών που δημοπρατούνται είναι κατώτερη από το ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, ε) αν υπάρχει ανάγκη κατεπείγουσα, που είναι αποδεδειγμένη και προέρχεται από απρόοπτες περιστάσεις, στ) αν ο δήμος ή η κοινότητα διαθέτει ή μπορεί να μισθώσει από το δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ανάλογο τεχνικό εξοπλισμό, ζ) αν πρόκειται για εργασίες που γίνονται δοκιμαστικά και έχουν αξία όχι μεγαλύτερη από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δρχ. Στις συμβάσεις που γίνονται για την εκτέλεση των έργων των περιπτώσεων α', δ' και ε', πρέπει να περιλαμβάνεται το ποσοστό γενικών εξόδων, που έχει τυχόν συμφωνηθεί, και το όφελος του εργολάβου.

3. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αιτιολογείται ειδικά η απευθείας ανάθεση ή η απευθείας εκτέλεση και καθορίζονται οι όροι της σχετικής συμβάσεως. Εφόσον πρόκειται για έργο που η δαπάνη του έχει προϋπολογιστεί σε ποσό μεγαλύτερο από πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές, απαιτείται και γνωμοδότηση του περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων του νομού.

4. Στις δημοπρασίες για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων, που η δαπάνη τους έχει προϋπολογιστεί σε ποσό έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, μπορεί να μετέχουν και έμπειρο τέχνες. Για τα ηλεκτρομηχανολογικά έργα εφαρμόζονται οι σχετικές ειδικές διατάξεις.

5. Ο δήμος ή η κοινότητα μπορεί, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του έργου, με όρο που αναγράφεται στη διακήρυξη ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, να προμηθευθεί χωριστά τα αναγκαία υλικά, είτε με διαγωνισμό είτε απευθείας, κατά τις διακρίσεις τούτου του άρθρου, και να μεταφέρει ή να χρησιμοποιήσει μηχανήματα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση του έργου ή να εκτελέσει απευθείας όρισμένες εργασίες.

"Αρθρο 197.

Απευθείας ενέργεια προμηθειών και ανάθεση ή εκτέλεση έργων ή εργασιών από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας.

1. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας μπορεί, χωρίς προηγούμενη απόφαση του συμβουλίου, ύστερα από πρό-

χειρο διαγωνισμό ή και χωρίς διαγωνισμό, να συνάπτει σύμβαση για την απευθείας ανάθεση ή την απευθείας εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς ή την διενέργεια προμήθειας, αν η αξία καθενός από αυτά δεν υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, αν πρόκειται για τους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, των οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών για τους λοιπούς δήμους και των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για τις κοινότητες. Για να γίνει προμήθεια αυτοκινήτων και μηχανημάτων δημοσίων έργων, απαιτείται προηγούμενη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Για να εφαρμοστούν όσα όρίζονται στην παράγρ. 1, απαιτείται να έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση, προορισμένη για έργο, προμήθεια, εργασία ή μεταφορά που κατανομάζεται ρητά στον προϋπολογισμό.

3. Τα ποσά που αναφέρονται στην παράγρ. 1 μπορούν να αυξάνονται κατά την εκτέλεση του έργου έως πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον οι προβλεπόμενες πιστώσεις αποδειχθούν ανεπαρκείς, ύστερα από απόφαση της δημοκρατικής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, και εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό για την ενίσχυση των πιστώσεων που κρίθηκαν ανεπαρκείς.

4. Στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων τούτου του άρθρου δεν καταβάλλεται στον ανάδοχο ποσοστό γενικών εξόδων και όφελος εργολάβου, και οι κάθε είδους φόροι, εισφορές, τέλη, κρατήσεις υπέρ τρίτων και κάθε άλλη δαπάνη βαρύνουν αυτόν.

"Αρθρο 198.

Περιορισμοί και όροι για την εκτέλεση έργων και εργασιών και την διενέργεια προμηθειών.

1. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου δεν επιτρέπεται η εκτέλεση των έργων, των προμηθειών και των εργασιών να είναι ποιοτικά κατώτερη ή διαπανηρότερη από την αξία που προβλέπουν οι όροι της σχετικής μελέτης. Με την επιφύλαξη της διατάξεως της παραγρ. 3 του προηγούμενου άρθρου καθώς και των περιπτώσεων αναθεωρήσεως των τιμών, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, αν διαπιστωθεί επιπλέον διαφορά της αξίας, ή διαφορά αυτή καταλογίζεται, με απόφαση του νομάρχη, εις βάρος του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας που εκτέλεσε το έργο ή την εργασία ή έκανε την προμήθεια, καθώς και του συνυπεύθυνου μηχανικού, που είχε την επίβλεψη.

2. Απαγορεύεται να συσταθεί από το δήμο ή την κοινότητα συνεργείο για την εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς. Αν την εκτέλεση αναλαμβάνει απευθείας ο δήμος ή η κοινότητα, ή χρησιμοποιήσει εργατοτεχνιτών, μηχανημάτων και μεταφορικών μέσων, γίνεται συμφωνία με τις ανάγκες του έργου και μέσα στα όρια της μελέτης.

3. Απαγορεύεται να κατατηθεί ένα έργο που έχει προβλεφθεί και προϋπολογισθεί ως ενιαίο, εκτός αν διαπιστωθεί, με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ότι υπάρχει οικονομική αδυναμία για την περάτωσή του και προσδιοριστεί, ακριβώς το τμήμα που μπορεί να εκτελεστεί και να χρησιμοποιηθεί ως αυτότελες έργο.

4. Οι μελέτες των τεχνικών έργων καταρτίζονται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας, και όπου δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, από την τεχνική υπηρεσία δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας. Οι μελέτες που έχουν αξία άνω της από είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) δραχμές, θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών.

"Αρθρο 199.

Επίλυση διαφορών.

1. Οι διαφορές ανάμεσα σε ένα δήμο ή μια κοινότητα και στον εργολάβο δημοτικών ή κοινοτικών έργων, εργασιών, μεταφορών ή προμηθειών πραγμάτων που είναι χρήσιμα για την εκτέλεση έργων, λύνονται με αιτιολογημένη απόφαση του

νομάρχη, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα. Ύστερα από γνώμη του τμήματος του περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων του νομού. Οι προθεσμίες για τη διατύπωση της γνώμης και την έκδοση της απόφασής του νομάρχη καθώς και οι συνέπειες της παραλείψεως των προθεσμιών καθορίζονται με διάταγμα.

2. Κατά της απόφασής του νομάρχη επιτρέπεται προσφυγή στον Υπουργό Έσωτερικών, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από το ή προσαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο. Ο Υπουργός Έσωτερικών, μέσα σε τρεις μήνες από το έλαβε την προσφυγή, εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση, με την οποία κρίνει την υπόθεση από άποψη νομιμότητας και ουσίας ύστερα από γνώμη του συμβουλίου δημοτικών και κοινοτικών έργων.

3. Αν ο Υπουργός Έσωτερικών δεν εκδώσει την απόφαση μέσα στην προαναφερόμενη προθεσμία, ή κάποιος από τους ενδιαφερομένους δεν αποδεχθεί την απόφαση του Υπουργού, αρμόδιο για τη λύση της διαφοράς που δημιουργείται είναι το Έφετείο, στην περιφέρεια του οποίου εκτελούνται τα έργα. Το Έφετείο δικάζει: σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, ύστερα από προσφυγή, που ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών, από το κοινοποιήθηκε ή απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών ή πέρασε ή προθεσμία για την έκδοση της απόφασής αυτής.

4. Πριν υποβληθεί ή διαφορά στο Έφετείο, πρέπει να έχει εξαντληθεί ή διοικητική διαδικασία που προβλέπουν οι παράγρ. 1 και 2 τούτου του άρθρου, αλλιώς ή προσφυγή είναι απαράδεκτη.

Άρθρο 200.

Άστυνόμευση των έργων.

Η άστυνόμευση των δημοτικών και κοινοτικών έργων ασκείται από τις τεχνικές υπηρεσίες των δήμων ή κοινοτήτων, και όπου δεν υπάρχουν τέτοιες υπηρεσίες, από τις τεχνικές υπηρεσίες δήμων και κοινοτήτων των νομαρχιών.

Άρθρο 201

Γενικές διατάξεις.

Με διατάγματα θα καθοριστούν ειδικότερα τα θέματα τα σχετικά με: α) την κατάρτιση των μελετών, β) την έγκριση των μελετών έργων, προμηθειών, έργων ή μεταφορών από τα αρμόδια όργανα των δήμων και κοινοτήτων, γ) τους όρους της συμμετοχής, τις διακηρύξεις και τις δημοσιεύσεις, δ) τη διεξαγωγή των διαγωνισμών και την έγκριση των αποτελεσμάτων τους, εφόσον ή έγκριση προβλέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα. ε) τη σύνταξη των συμβάσεων, στ) τον έλεγχο και την παρακολούθηση της εκτελέσεώς τους, ζ) τους συγκριτικούς πίνακες και τα πρωτόκολλα κανονισμού των νέων τιμών μονάδας, η) την παραλαβή των έργων και των προμηθειών, θ) τη διαδικασία της διοικητικής και δικαστικής επιλύσεως των διαφορών που δημιουργούνται, ι) την άστυνόμευση των έργων και ια) κάθε λεπτομέρεια σχετική με τις διατάξεις τούτου του κεφαλαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Άρθρο 202.

Απαλλοτρίωση, δουλεία, εξαγορά επιχειρήσεων.

1. Επιτρέπεται ν' απαλλοτριωθούν αναγκαστικά χάριν των δήμων και κοινοτήτων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικής ή αγροτικής ακίνητα ή να συσταθεί δουλεία εις βάρος τους: α) για τη διάνοξη, τη διεύρυνση, τη διαμόρφωση και την κατασκευή δημοτικών και κοινοτικών οδών, καθώς και οδών που συνδέουν ένα δήμο ή μία κοινότητα με εθνική ή επαρχιακή οδό και συναφών τεχνικών έργων, β) για την ύδρευση και την

εκτέλεση των έργων, που αφορούν τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, τη διανομή και την εξυγίανση του νερού και είναι αναγκαία για την ύδρευση, γ) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την ύδρευση, την αποξήρανση, την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, που έχουν σκοπό τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής ή τη διανομή της εκτάσεως που βελτιώνεται σε δημότες, που είναι ακτήμονες ή δεν έχουν επαρκή κλήρο, δ) για τη δημιουργία ή την επέκταση πλατειών, κήπων, άλσων, δενδροστοιχιών, αθλητικών γηπέδων και άλλων κοινόχρηστων χώρων, με επιβύλαξη των διατάξεων που ρυθμίζουν την κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εφαρμογή έγκριμένων σχεδίων πόλεως, ε) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, την αποχέτευση ομβρίων ή ακάθαρτων υδάτων και κάθε είδους τεχνικών έργων, που έχουν σκοπό την εξυγίανση ή τον εξωραϊσμό, στ) για τη λήψη και μεταφορά άμμου, λίκων και άλλων παρεμφερών υλικού, που χρησιμοποιεί για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων, ζ) για την ύδρευση ή την επέκταση κοιμητηρίου, η) για τη συντήρηση ή τη διαφύλαξη ακινήτων που έχουν ιστορική ή παραδοσιακή αξία, θ) για την έναπόθεση απορριμμάτων, ι) για την προστασία του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος, ια) για την κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμήσεως υπέρ δήμων και κοινοτήτων απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 παράγρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 203.

Κήρυξη της απαλλοτριώσεως και σύσταση δουλείας.

1. Η κήρυξη της απαλλοτριώσεως ή η σύσταση δουλείας γίνεται με πράξη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που έγκρίνεται από τον νομάρχη, ύστερα από γνώμη επιτροπής, που αποτελείται από τον διευθυντή της διευθύνσεως εταιρικών της νομαρχίας, τον διευθυντή των τεχνικών υπηρεσιών και τον προϊστάμενο της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας, και όπου δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία, τον προϊστάμενο της τεχνικής υπηρεσίας δήμων και κοινοτήτων της νομαρχίας ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Αν πρόκειται για απαλλοτρίωση των περιπτώσεων β' και γ' του προηγούμενου άρθρου, για να εκδοθεί ή απόφαση και γ' του προηγούμενου άρθρου, για να εκδοθεί ή απόφαση του νομάρχη που εγκρίνει την πράξη του συμβουλίου, απαιτείται γνώμη της προαναφερόμενης επιτροπής, στην οποία μετέχει, άντι για τον διευθυντή τεχνικών υπηρεσιών, ο διευθυντής της γεωργικής υπηρεσίας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

2. Σε περίπτωση που το ακίνητο που απαλλοτριώνεται ή το δικαίωμα δουλείας βρίσκεται έξω από την διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας που ζητά την απαλλοτρίωση, ο νομάρχης γνωστοποιεί την πράξη απαλλοτριώσεως στο συμβούλιο του δήμου ή της κοινότητας, όπου βρίσκεται το ακίνητο ή το δικαίωμα δουλείας που πρέπει να σκετα: το ακίνητο ή το δικαίωμα δουλείας που πρέπει να απαλλοτριωθεί, ώστε αυτό να εκφέρει την αιτιολογημένη γνώμη του μέσα σ' ένα μήνα. Αν ή προθεσμία αυτή περάσει χωρίς να έχει εκφέρει γνώμη το συμβούλιο, ή διαδικασία της απαλλοτριώσεως γίνεται και χωρίς αυτή τη γνώμη.

3. Για να εκδοθεί απόφαση που κηρύσσει αναγκαστική απαλλοτρίωση απαιτούνται: α) κτηματολογικό διάγραμμα, που εικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση και τις επί μέτρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σ' αυτήν, β) κτηματολογικός πίνακας, στον οποίο φαίνονται οι εικάζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων που θα απαλλοτριωθούν, το έμβολον κάθε ακινήτου καθώς και όλα τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται επάνω σ' αυτά.

4. Η πράξη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που κηρύσσει την απαλλοτρίωση καθώς και ή σχετική απόφαση του νομάρχη κοινοποιούνται με απόδειξη σε αυτούς

κατὰ τῶν ὁποίων στρέφονται, ἂν εἶναι γνωστοί. Ἄν αὐτοὶ εἶναι ἄγνωστοι, ἡ κοινοποίηση γίνεται σύμφωνα με τὶς σχετικές διατάξεις τοῦ Κώδικα Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ἡ ἀπόφαση τοῦ νομάρχου δημοσιεύεται στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

5. Οἱ διατάξεις τοῦ βασικοῦ νόμου περὶ ἀναγκαστικῶν ἐπαλλοτριώσεων ἰσχύουν καὶ γιὰ τὶς ἐπαλλοτριώσεις πού γίνονται ὑπὲρ τῶν δήμεων καὶ κοινοτήτων, ἐφόσον οἱ διατάξεις τοῦ Κώδικα δὲν θίγουν τὶς διατάξεις αὐτές.

Ἄρθρο 204.

Λοιπὲς ἐπεμβάσεις στὴν ἰδιοκτησία.

1. Οἱ κύριοι ἢ κάτοχοι ἀκινήτων κτημάτων ὀφείλουν νὰ ἀνέχονται τὴ διενέργεια δοκιμαστικῶν ἐκσκαφῶν μέσα στὰ κτήματά τους, ἀπὸ τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα, γιὰ τὴν ἀνεύρεση ὑδάτων, τὴν καλλιέργεια ὑφισταμένων πηγῶν ἢ τὴν τοποθέτηση σωλήνων ὑδρεύσεως, ἀρδεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως. Ἡ μετατόπιση τῶν σωλήνων ὑδρεύσεως, ἀρδεύσεως καὶ ἀποχετεύσεως πού τοποθετοῦνται, γίνεται, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τοῦ κυρίου ἢ τοῦ κατόχου τοῦ ἀκινήτου, με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου. Στὴν περίπτωση αὕτη, ἡ σχετικὴ δαπάνη ἐπιβαρύνει τὸ δῆμο ἢ τὴν κοινότητα. Ἐπίσης οἱ κύριοι ἢ κάτοχοι ἀκινήτων κτημάτων ὀφείλουν νὰ ἀνέχονται τὴν τοποθέτηση ἐνδεικτικῶν πινακίδων γιὰ τὴν κυκλοφορία καὶ τὴν ὀνοματοθεσία ὁδῶν καὶ πλατειῶν, καθὼς καὶ τὴ στήριξη φωτιστικῶν σημάτων.

2. Ἄν προκύψει ζημία ἀπὸ τὶς ἐνέργειες αὐτές, τὸ πᾶν τῆς ὀφειλόμενης ἀποζημιώσεως ὀρίζεται με πρωτόκολλο, πού συντάσσεται ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τῶν Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας, καὶ ἡ ἀποζημίωση πού καθορίζεται ἐπιτάσσεται σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 162.

3. Ὅποιος ἔχει ἔννομο συμφέρον μπορεῖ ν' ἀσκήσει στὸ Μονομελὲς Πρωτοδικεῖο τῆς περιφέρειας τοῦ ἀκινήτου αἴτηση γιὰ αὐξηση τοῦ ποσοῦ τῆς ὀφειλόμενης ἀποζημιώσεως. Ἡ αἴτηση αὕτη πρέπει ν' ἀσκηθεῖ μέσα σὲ ἀνατρεπτικὴ προθεσμία 15 ἡμερῶν, ἀφ'οὗ τὸ πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στὸν ἐνδιαφερόμενο με φροντίδα τῆς κοινότητος καὶ ἐκδικάζεται με τὴν διαδικασία τῶν ασφαλιστικῶν μέτρων.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ἄρθρο 205.

Σύσταση καὶ νομικὴ φύση.

1. Οἱ δῆμοι καὶ οἱ κοινότητες μποροῦν νὰ συνιστοῦν δικές τους ἐπιχειρήσεις ἢ νὰ μετέχουν σὲ ἐπιχειρήσεις πού συνιστοῦν μαζί με ἄλλα νομικὰ ἢ φυσικὰ πρόσωπα ἢ σὲ ἐπιχειρήσεις πού ἤδη ὑπάρχουν: α) γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἔργων πού ἔχουν σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινῆς καθὼς καὶ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἐκμετάλλευση τῶν ἔργων αὐτῶν, β) γιὰ τὴν παραγωγή ἀγαθῶν ἢ τὴν παροχὴ ὑπηρεσιῶν πού ἔχουν σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινῆς, γ) γιὰ τὴν ἀνάπτυξη δραστηριοτήτων πού ἔχουν σκοπὸ τὴν πραγματοποίηση ἐσόδων.

2. Δύο ἢ περισσότεροι δῆμοι ἢ κοινότητες ἢ δῆμοι καὶ κοινότητες μποροῦν νὰ συνιστοῦν κοινὲς δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις καὶ νὰ συμμετέχουν σὲ ὑφιστάμενες δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις.

3. Ἡ σύσταση δημοτικῆς ἢ κοινοτικῆς ἐπιχειρήσεως ἢ ἡ συμμετοχὴ σὲ τέτοια ἐπιχείρηση ἀποφασίζεται σύμφωνα με πλήρη οἰκονομικοτεχνικὴ μελέτη, με τὴν ἀπόλυτη πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, καὶ ἐκδίδεται σχετικὸ διάταγμα.

4. Με τὴν ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού ἀφορᾷ τὴ σύσταση δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν ἐπιχειρήσεων, ὀρίζονται ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἔδρα τῆς ἐπιχειρήσεως, οἱ λόγοι πού δικαιολογοῦν τὴ σύστασή της, οἱ βασικοὶ κα-

νόνες γιὰ τὴν ὁργάνωση, λειτουργία καὶ διαχείριση, τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα πού διατίθενται γι' αὐτήν, ὁ τρόπος με τὸν ὁποῖο θὰ γίνεῖ ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ ἔργου ἢ ἡ παραγωγή τῶν ἀγαθῶν ἢ ἡ παροχὴ τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τὰ ἐσοδα πού θὰ προκύψουν καθὼς καὶ κάθε ἀναγκαία λεπτομέρεια.

5. Οἱ προαναφερόμενες δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις ἀποτελοῦν ἰδιαίτερα νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ διέπονται ἀπὸ τοὺς κανόνες τῆς ἰδιωτικῆς οἰκονομίας, ἐφόσον δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ νόμο.

6. Ἡ συμμετοχὴ σὲ ἐπιχείρησή, πού δὲν εἶναι δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ, γίνεται ἐπίσης σύμφωνα με πλήρη οἰκονομικοτεχνικὴ μελέτη, με ἀπόφαση τῶν δημοτικῶν ἢ κοινοτικῶν συμβουλίων, πού ψηφίζεται με τὴν πλειοψηφία τῆς παραγρ. 3. Με τὴν ἴδια ἀπόφαση καθορίζονται οἱ λόγοι καὶ τὸ ποσοστὸ τῆς συμμετοχῆς, τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα πού εἰσφέρονται, ἡ ἐκπροσώπηση τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος στὴ διοίκηση τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὅλοι οἱ ὅροι τῆς συμμετοχῆς. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτῆς τῆς παραγράφου λειτουργοῦν μόνο με τὴ μορφή τῆς ἀνώνυμης ἐταιρείας.

Ἄρθρο 206.

Διοίκηση.

1. Οἱ δημοτικὲς ἢ κοινοτικὲς ἐπιχειρήσεις διοικοῦνται ἀπὸ ἐπιτροπὴ, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος ὡς πρόεδρο, καὶ τέσσαρα ἕως δέκα μέλη, πού προέρχονται σὲ ἴσο ἀριθμὸ ἀπὸ δημοτικούς ἢ κοινοτικούς συμβούλους καὶ κατοίκους τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος πού ἔχουν πείρα ἢ γνώσεις σχετικὲς με τὸ ἀντικείμενο τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ὀρίζονται μαζί με τοὺς ἀναπληρωτές τους ἀπὸ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο. Ἡ θητεία τῆς ἐπιτροπῆς ἀκολουθεῖ τὴ θητεία τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου καὶ λήγει με τὴν ἐγκατάσταση τῶν νέων μελῶν. Τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο ὀφείλει νὰ ὀρίσει νέα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, μέσα σὲ τρεῖς μῆνες ἀπὸ τὴν ἐγκατάσταση τῶν νέων δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχῶν. Ἄν παραλείψει νὰ τὰ ὀρίσει, τὰ μέλη ὀρίζονται ἀπὸ τὸν δήμαρχο ἢ τὸν πρόεδρο τῆς κοινότητος. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μποροῦν ν' ἀντικατασταθοῦν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς θητείας τους, με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, πού λαμβάνεται με τὴν πλειοψηφία τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τοῦ, γιὰ ἀποκρώντα λόγο, σχετικὸ με τὴ λειτουργία τῆς ἐπιχειρήσεως.

2. Τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι μεταξὺ τους συγγενεῖς ἐξ αἵματος ἢ ἀγχιστείας ἕως καὶ τρίτου βαθμοῦ, οὔτε νὰ εἶναι με ὁποιαδήποτε μορφή ἐργολάβοι ἢ προμηθευτὲς τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἢ ὑπάλληλοι ὁμοειδῶς ἐπιχειρήσεως.

3. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκλέγει ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος ἀναπληρώνει τὸν πρόεδρο σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος.

4. Ὁ δήμαρχος μπορεῖ ν' ἀναθέτει σ' ἓνα βοηθὸν δημάρχου τὴν ἀσκηση τῶν καθηκόντων τοῦ ὡς προέδρου, γιὰ χρονικὸ διάστημα ὅχι μικρότερο ἀπὸ ἓνα ἔτος.

5. Οἱ διατάξεις τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἁρθροῦ 80 ἐφαρμόζονται καὶ σ' αὐτὴν τὴν περίπτωση.

6. Στὸν πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς μποροῦν νὰ καταβάλλονται, γιὰ τὶς ὑπηρεσίες πού παρέχει στὴν ἐπιχείρηση, ἐξοδα παραστάσεως, πού ὀρίζονται με ἀπόφαση τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ συμβουλίου, ὕστερα ἀπὸ πρόταση τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Στὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς μπορεῖ νὰ καταβάλλεται ἀποζημίωση, γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους στὶς συνεδριάσεις της, κατὰ τὴν ἴδια διαδικασία.

Ἄρθρο 207.

Ἀρμοδιότητες τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ προέδρου.

1. Ἡ ἐπιτροπὴ, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς περιπτώσεις γιὰ τὶς ὁποῖες, τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο εἶναι ἀρμόδιο, σύμφωνα με τὶς διατάξεις τοῦ Κώδικα, ἢ ἔχει ἐπιφυλάξει στὸν ἐαυ-

τό του την αρμοδιότητα με τη συστατική πράξη, διοικεί και διαχειρίζεται τις υποθέσεις που αφορούν την επιχείρηση, και ιδίως: α) διορίζει και απολύει το υπαλληλικό και εργατοτεχνικό προσωπικό και αποφασίζει για όλες τις μεταβολές της υπηρεσιακής του καταστάσεως, β) ψηφίζει τον προϋπολογισμό και τον ισολογισμό και καταρτίζει την έκθεση πεπραγμένων στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσεως, γ) καθορίζει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τις τιμές και τους όρους για τη διάθεση των προϊόντων της επιχείρησης ή για τη χρήση των υπηρεσιών της, δ) εγκρίνει τις μελέτες έργων και προμηθειών και αποφασίζει για τον τρόπο της εκτελέσεώς τους, ε) εγκρίνει την αγορά και τη μίσθωση ακινήτων που είναι χρήσιμα στην επιχείρηση, στ) εξουσιοδοτεί τον πρόεδρο να ασκεί κάθε βοηθήμα ή ένδικο μέσο καθώς και όλες τις διοικητικές προσφυγές, να επάγει, να αντιπάγει και να δίνει όρκο, ζ) γνωμοδοτεί για όλα τα θέματα που αφορούν την επιχείρηση, εφόσον τα θέματα αυτά ανήκουν στην αποφασιστική αρμοδιότητα του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Η αρμοδιότητα της περιπτώσεως α' της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να μεταβιβασθεί ολόκληρη ή εν μέρει, με απόφαση της επιτροπής, στον πρόεδρό της ή στον διευθυντή της επιχείρησης που τυχόν προβλέπεται από τον κανονισμό, ή σε άνωτατο ή ανώτερο υπάλληλό της.

3. Όλες τις αποφάσεις της ή επιτροπή τις στέλνει χωρίς καθυστέρηση στο δήμο ή στην κοινότητα, στον οποίο ανήκει ή επιχείρηση ή που συμμετέχει στην επιχείρηση.

4. Ο πρόεδρος της επιτροπής εκπροσωπεί την επιχείρηση δικαστικώς και εξωδικώς σε όλες τις σχέσεις της. Σε περιπτώσεις, που είναι επείγουσες κατά την κρίση του, ο πρόεδρος ασκεί όλα τα αναγκαία ένδικα βοηθήματα ή μέσα καθώς και τις διοικητικές προσφυγές.

*Άρθρο 208.

Διαχείριση.

1. Η διαχείριση των επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση.

2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισεως των επιχειρήσεων αντιστοιχεί στο οικονομικό έτος της δημοτικής ή κοινοτικής διαχείρισεως.

3. Το περίσσευμα που προκύπτει από τη διαχείριση, μετά τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατεθεί για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης ή για να εκτελεσθούν κοινωφελή έργα στο δήμο ή στην κοινότητα, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

*Άρθρο 209.

Ταμιακή υπηρεσία και διαχειριστικός έλεγχος.

1. Η ταμιακή υπηρεσία των επιχειρήσεων είναι ανεξάρτητη από τη δημοτική ή την κοινοτική.

2. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται ανάμεσα σε υπαλλήλους τραπεζών ή δημόσιους υπαλλήλους ΑΤ κλάδου και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους.

3. Με απόφαση του νομάρχη, εφόσον συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορεί να ενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από όρκωτους λογιστές, που ορίζονται από τον νομάρχη. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους.

*Άρθρο 210.

Έκποια των επιχειρήσεων.

1. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τις αποφάσεις της επιτροπής τις σχετικές με τα ακόλουθα θέματα: α) την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης, β) την έκδοση ακινήτων ή την επιδάρυσή τους με έμπραγματο δικαίωμα, γ) τη σύναψη δανείων για συνολικό ποσό ανώτερο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές και δ) την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης.

2. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εγκρίνει τον ισολογισμό και την έκθεση των πεπραγμένων, και μπορεί να αποφασίσει την διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού και ταμιακού ελέγχου από τα πρόσωπα που ορίζονται κατά την παράγρ. 2 του προηγούμενου άρθρου.

3. Οι αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, υποβάλλονται στον νομάρχη για έλεγχο.

*Άρθρο 211.

Κανονισμοί.

1. Με κανονισμούς, που συντάσσονται από την επιτροπή και εκδίδονται με αποφάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται κάθε φορά τα σχετικά με την οργάνωση, τη λειτουργία και τη διαχείριση των επιχειρήσεων.

2. Με κανονισμούς που εκδίδονται σύμφωνα με την παρ. 1, και εγκρίνονται με απόφαση του νομάρχη και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται ο τρόπος προσλήψεως και τα προσόντα του προσωπικού της επιχείρησης, τα θέματα τα σχετικά με την κατάστασή του καθώς και το ανώτατο όριο του αριθμού του προσωπικού κατά κατηγορίες.

3. Το προσωπικό των επιχειρήσεων συνδέεται με τις επιχειρήσεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, και έχει την άστική ευθύνη των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων.

*Άρθρο 212.

Διάλυση.

Οι επιχειρήσεις διαλύονται με τον τρόπο που έχουν συσταθεί, και η περιουσία τους περιέχεται στο δήμο ή στην κοινότητα που τις έχει συστήσει.

*Άρθρο 213.

Λειτουργία επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχουν περισσότεροι δήμοι ή κοινότητες.

1. Οι επιχειρήσεις που συνιστώνται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 205 του Κώδικα, διέπονται από τις ακόλουθες ειδικές διατάξεις, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του κεφαλαίου που αφορά τις επιχειρήσεις.

2. Η έδρα της επιχείρησης ορίζεται με το ιδρυτικό της διάταγμα, σε συνάρτηση με το σκοπό της επιχείρησης.

3. Μέλη της διοικούσας επιτροπής της επιχείρησης είναι, εκτός από τον πρόεδρο, δήμαρχοι ή πρόεδροι κοινότητων ή δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι και δημότες των δήμων και των κοινότητων που συμμετέχουν, σε ίσο αριθμό. Ο αριθμός των μελών αυτών και ο τρόπος που υποδεικνύονται από τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια των δήμων και κοινότητων που μετέχουν στην επιχείρηση, καθορίζεται με τις αποφάσεις που αφορούν τη σύσταση της επιχείρησης, χωρίς να είναι αναγκαίο να εκπροσωπείται στην επιτροπή κάθε δήμος ή κοινότητα με δικό της εκπρόσωπο. Πρόεδρος της επιτροπής είναι το πρόσωπο που ορίζει ο δήμος ή η κοινότητα που έχει το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής. Αντιπρόεδρος εκλέγεται από την επιτροπή ένα από τα μέλη της.

"Αρθρο 214.

Μικρές επιχειρήσεις.

Τῇ διοίκηση μικρῶν ἐπιχειρήσεων μπορεί ν' ἀσκεῖ τὸ δημοτικὸ ἢ κοινοτικὸ συμβούλιο, ὕστερα ἀπὸ ἀπόφασή του πού ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸν νομάρχην. Τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν καταχωρίζονται σὲ ἰδιαίτερα κεφάλαια καὶ ἀρθρα τοῦ δημοτικοῦ ἢ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

"Αρθρο 215.

Ἀρμοδιότητα γιὰ τὴν ἐκδοση διαταγμάτων.

Στὶς περιπτώσεις ὅπου προβλέπεται ἡ ἐκδοση διατάγματος, τὸ διάταγμα αὐτὸ ἐκδίδεται μὲ πρόταση τοῦ Ὑπουργοῦ Ἑσωτερικῶν, ἂν δὲν ὀρίζεται διαφορετικὰ στὸν Κώδικα.

"Αρθρο 216.

Διοικητικὸ δικαστήριον ὁρίων.

Τὸ ἀρθρο 12 Ν.Δ. 2888/1954, ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ μὲ τὸ ἀρθρο 23 τοῦ Ν.Δ. 3777/1957 καὶ ἔχει ἐπαναφερθεῖ σὲ ἰσχύ μὲ τὸν νόμο 180/1975, καὶ ὅπως ἔχει κωδικοποιηθεῖ μὲ αὐξήντα ἀριθμὸ 14 μὲ τὸ Π.Δ. 933/1975, διατηρεῖ τὴν ἰσχύ του καὶ τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς:

1. Σὲ κάθε νομὸ λειτουργεῖ διοικητικὸ δικαστήριον ὁρίων.

2. Τὸ δικαστήριον αὐτὸ ἀποτελεῖται: α) ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Πρωτοδικείου, στὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποῖου ὑπάγονται οἱ ἐνδιαφερόμενοι δῆμοι ἢ κοινότητες, ὡς πρόεδρος, β) ἀπὸ τὸν διευθυντὴ ἐσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, πού ἀναπληρώνεται ἀπὸ ἓναν ὑπάλληλον τῆς ἰδίας διευθύνσεως, τοῦ κλάδου ΑΤ1 μὲ βαθμὸ 50 ἢ 40, καὶ πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχην, γ) ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς νομαρχίας, πού ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸν νόμιμο ἀναπληρωτὴ του καὶ δ) ἀπὸ δύο ἐκπροσώπους τῆς τοπικῆς ἐνώσεως δῆμων καὶ κοινοτήτων, δημάρχους ἢ προέδρους κοινότητος, πού ὑποδεικνύονται μαζὶ μὲ τοὺς ἀναπληρωτέας τοὺς κάθε διετία ἀπὸ τῇ διοικούσᾳ ἐπιτροπῇ τῆς ἐνώσεως. Ἄν οἱ τοπικὲς ἐνώσεις δῆμων καὶ κοινοτήτων ἀρνούνται νὰ ὑποδείξουν τοὺς δημάρχους ἢ προέδρους κοινοτήτων καὶ τοὺς ἀναπληρωτέας τοὺς πού θὰ εἶναι μέλη τοῦ δικαστηρίου, τοὺς ὀρίζει ὁ νομάρχης. Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέα ἐκτελεῖ ἓνας ὑπάλληλος τῆς διευθύνσεως ἐσωτερικῶν, πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸν νομάρχην.

3. Ἄν οἱ δῆμοι ἢ οἱ κοινότητες ὑπάγονται σὲ περισσότερα Πρωτοδικεῖα τοῦ ἰδίου νομοῦ, ὁ νομάρχης ὀρίζει τὸ ἀρμόδιον Πρωτοδικεῖον. Ἄν ὑπάγονται σὲ περισσότερους νομούς, ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου, ὁ διευθυντὴς ἐσωτερικῶν τῆς νομαρχίας, ὁ διευθυντὴς τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ὁ γραμματέας ὀρίζονται ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἑσωτερικῶν, καὶ ἡ διοικούσα ἐπιτροπὴ τῆς τοπικῆς ἐνώσεως κάθε νομοῦ ὀρίζει ἀπὸ ἓναν δήμαρχο ἢ πρόεδρο κοινότητος.

Ἡ διάταξη τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τῆς προηγούμενης παραγράφου ἐφαρμόζεται ἀναλόγως.

4. Τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ὁρισμὸ δικασίμων τοῦ δικαστηρίου, τὴν κλήσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, τὴ συνεδριάσιν του, τὴν ἐπίτοπια ἔρευνα, τὴν κοινοποίησιν τῆς ἀποφάσεως, καθὼς καὶ κάθε ἄλλη λεπτομέρεια σχετικὴ μὲ τὴ λειτουργίαν τοῦ δικαστηρίου καθορίζονται μὲ διάταγμα.

5. Ὡςπὺ ν' ἀποφασίσῃ ὁριστικὰ τὸ δικαστήριον, ἰσχύει ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀρθρου 14 τοῦ Κώδικα γιὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ὁρίων.

6. Τὸ δικαστήριον μπορεί, αὐτεπαγγέλτως ἢ ὕστερα ἀπὸ αἰτιολογημένη αἴτηση τοῦ νομάρχην, νὰ διορθώσῃ τὶς ἀποφάσεις του μέσα σ' ἓνα ἐξάμηνον ἀπὸ τὴν ἐκδόσιν τους, στὴν περίπτωσιν πού πιστοποιεῖται προφανεῖς παραλείψεις ἢ σφάλματα στὴν περιγραφή τῶν ὁρίων. Στὴν περίπτωσιν αὕτη ἡ ἀπόφασις πρέπει νὰ εἶναι ὁμόφωνη.

"Αρθρο 217.

Πληθυσμός.

Γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Κώδικα, ὅπου γίνεται λόγος γιὰ τὸν πληθυσμὸ λαμβάνεται ὑπόψη ὁ πραγματικὸς πληθυσμὸς, ὅπως ἐμφανίζεται στοὺς ἐπίσημους πίνακες τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ πού ἔχουν δημοσιευθεῖ στὴν Ἑφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

"Αρθρο 218.

Ρύθμιση τῆς σταθμεύσεως ὀχημάτων.

Ἡ ἀρμοδιότητα, πού προβλέπεται στὸ ἀρθρο 23 περίπτ. 11, ἀσκεῖται ὕστερα ἀπὸ γνώμη τῆς ἀρμόδιας ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, πού παρέχεται μέσα σ' ἓνα μῆνα ἀφότου ἡ ἀστυνομικὴ αὕτη ὑπηρεσία ἔλαβε τὸ σχετικὸ ἐρώτημα τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος.

"Αρθρο 219.

Ἐκτέλεση εἰδικῶν καθήκοντων τῶν δημάρχων καὶ προέδρων κοινοτήτων.

1. Ὁ δήμαρχος ἢ ὁ πρόεδρος κοινότητος ὀφείλει ν' ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα ὀργάνου τοῦ κράτους ἢ ἄλλου δημόσιου φορέα, πού ἐπιβάλλονται ρητὰ μὲ νόμο. Ἄν ἀρνεῖται ἡ ἀμελεῖ, ὁ νομάρχης μπορεί ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων αὐτῶν σὲ δημόσιον ὑπάλληλον.

2. Οἱ δαπάνες τοῦ δήμου ἢ τῆς κοινότητος, πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκοντων τῆς προηγούμενης παραγράφου, ἐπιβαρύνουν τὸ κράτος ἢ τὸν οἰκεῖον δημόσιον φορέα.

"Αρθρο 220.

Συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων σὲ συλλογικὰ ὄργανα.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων στὶς περιπτώσεις τῶν ἀρθρων 8 παρ. 1, 11 παράγρ. 1, 12 παράγρ. 2, 27 παράγρ. 5 ἐδαφ. α', 121 παράγρ. 2 καὶ 124 παράγρ. 1, ὀρίζονται μέσα σ' ἓνα μῆνα τὸ ἀργότερο, ἀφότου ἐγκατασταθῶν οἱ νέες δημοτικὲς καὶ κοινοτικὲς ἀρχὲς ἢ ἐκλεγθῶν τὰ μέλη τῶν διοικουσῶν ἐπιτροπῶν τῶν τοπικῶν ἐνώσεων καὶ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς Κεντρικῆς Ἑνώσεως. Ἡ θητεία τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν ἀκολουθεῖ τὴ δημοτικὴ ἢ κοινοτικὴ περίοδο καὶ λήγει, σὲ κάθε περίπτωσιν, μόλις ὀριστοῦν οἱ νέοι ἐκπρόσωποι. Ἄν ἡ θέσις τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν μείνῃ κενὴ κατὰ τὴ διάρκειαν τῆς θητείας τους, γιὰ ὅποιοδήποτε λόγο, καὶ δὲν εἶναι δυνατό νὰ ὀριστοῦν νέοι ἐκπρόσωποι, ἡ δὲν ὀριστοῦν μέσα σ' ἓνα μῆνα ἀφότου τὰ ὄργανα πού εἶναι ἀρμόδια νὰ τοὺς ὀρίσουν ἔλαβαν τὸ σχετικὸ ἐρώτημα, τότε τὰ ὄργανα πού προβλέπουν οἱ προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργοῦν νόμιμα καὶ χωρὶς τὴ συμμετοχὴ ἐκπροσώπων τῶν δῆμων καὶ κοινοτήτων.

"Αρθρο 221.

Ἀποζημιώσεις τῶν μελῶν τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν συμβουλίων.

Ὁ πρόεδρος, τὰ μέλη καὶ ὁ γραμματέας ὧν τῶν συμβουλίων καὶ τῶν ἐπιτροπῶν πού εἰδικὰ προβλέπει ὁ Κώδικας, παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους σὲ ὥρες πού δὲν εἶναι ἐργασίμες. Τοὺς χορηγεῖται ἀποζημίωσις κατὰ συνεδρίασιν, πού ὀρίζεται σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις πού ἰσχύουν κάθε φορὰ γιὰ τὶς ἀμοιβὰς μελῶν συμβουλίων καὶ ἐπιτροπῶν.

*Άρθρο 222.

Όδοιπορικά έξοδα και αποζημιώσεις μελών της επιτροπής και του διοικητικού δικαστηρίου ορίων.

1. Στα μέλη της επιτροπής του άρθρου 14 και στα μέλη του δικαστηρίου ορίων καθώς και στον γραμματέα χορηγούνται οδοιπορικά έξοδα και αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών.

2. Τα οδοιπορικά έξοδα, οι αποζημιώσεις και οι δαπάνες λειτουργίας της επιτροπής και του δικαστηρίου ορίων επιβαρύνουν τους ενδιαφερόμενους δήμους και κοινότητες και κατανέμονται μεταξύ τους με απόφαση του νομάρχου.

*Άρθρο 223.

Γενικές διατάξεις για τις επιδόσεις, κοινοποιήσεις και δημοσιεύσεις.

1. Οι επιδόσεις ή κοινοποιήσεις πράξεων των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών που προβλέπονται από τον Κώδικα, γίνονται από όργανα της δημοτικής, κοινοτικής ή δημοσίας υπηρεσίας, με το ταχυδρομείο με απόδειξη, ή με τηλεγράφημα με απόδειξη.

2. Οι δημοσιεύσεις, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, γίνονται με τοιχοκόλληση στην εξώθυρα ή σε άλλο μέρος του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος που είναι προορισμένο για αυτόν τον σκοπό. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό εμπρός σε δύο μάρτυρες.

*Άρθρο 224.

Διατήρηση διατάξεων που προβλέπουν την παραχώρηση ακινήτου σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Κάθε ειδική διάταξη, που προβλέπει την παραχώρηση εκ μέρους του δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων ακινήτων κτημάτων κάθε είδους στους δήμους, στις κοινότητες, στα ιδρύματα και στα άλλα νομικά πρόσωπα των δήμων και κοινοτήτων διατηρεί την ισχύ της.

*Άρθρο 225.

Φορολογικές απαλλαγές, ατέλειες, προνόμια.

Οι δήμοι και οι κοινότητες, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα, οι συνδεδεμένοι δήμων και κοινοτήτων και οι αποκλειστικά άμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται από κάθε δημόσιο, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, άμεσο ή έμμεσο, δασμό, τέλος, χαρτόσημο, δικαστικό ένσημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, από κρατήσεις, από κάθε ταχυδρομικό τέλος και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο δημόσιο. Δεν απαλλάσσονται από τον εισαγωγικό δασμό υπέρ του δημοσίου τα έπιδατικά αυτοκίνητα που εισάγουν οι οργανισμοί αυτοί, τα καύσιμα και τα λιπαντικά.

*Άρθρο 226.

Αναπροσαρμογή χρηματικών ορίων και ποσών.

Τα χρηματικά όρια και τα ποσά που ορίζονται στον Κώδικα αυξομειώνονται με απόφαση του Υπουργού Έσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

*Άρθρο 227.

Χρηματικά πρόστιμα.

Χρηματικά πρόστιμα ή χρηματικές ποινές που επιβάλλονται εξαιτίας ποινικής καταδίκης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 3 του άρθρου 26, της παραγρ. 3 του άρθρου 33 και της παραγρ. 3 του άρθρου 187 του Κώδικα, καθώς και χρηματικά πρόστιμα που επιβάλλονται σε βάρος των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης εξαιτίας πειθαρχικής τιμωρίας τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα, καθώς και τα τέλη της πειθαρχικής διαδικασίας, εισπράττονται από το δημόσιο ταμείο και αποδίδονται στο δήμο ή στην κοινότητα.

*Άρθρο 228.

Άμειβη πληρεξουσίων δικηγόρων.

1. Οι πληρεξούσιοι δικηγόροι, που διορίζονται από δήμο ή κοινότητα, αμείβονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα περί δικηγόρων που ισχύουν κάθε φορά. Η άμειβή τους μπορεί να ελαττωθεί, με απόφαση του δικαστηρίου που δικάζει πίνακα αμοιβών τους, έως το πενήντα τοις εκατό των κατωτάτων ορίων που ορίζονται στον Κώδικα αυτόν, ύστερα από εκτίμηση της οικονομικής καταστάσεως του δήμου ή της κοινότητας, που έχει διορίσει τον δικηγόρο.

2. Τα δικαστήρια μπορούν να καθορίζουν το ποσό της δικαστικής δαπάνης που επιδικάζεται σε βάρος ή υπέρ δήμων και κοινοτήτων, σε ποσό που φθάνει έως τα πενήντα τοις εκατό των κατωτάτων ορίων που ορίζονται από τον Κώδικα περί Δικηγόρων.

*Άρθρο 229.

Διατάξεις που καταργούνται ή διατηρούνται.

1. Κάθε διάταξη, γενική ή ειδική, που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του Κώδικα ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που διέπει ο Κώδικας, καταργείται.

2. Καταργείται ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του Ν.Δ. 2888/1954, όπως έχει τροποποιηθεί κάθε φορά και έχει επαναφερθεί σε ισχύ με τον Ν. 180/1975 και έχει κωδικοποιηθεί με το Π.Δ. 933/1975, εκτός από τα άρθρα 14, όπως τροποποιείται με το άρθρο 216 τούτου του Κώδικα, 45 παράγραφ. 4 έδαφ. 2 και 144 του ίδιου Π. Δ/τος, όπως έχει αντικατασταθεί με το άρθρο 3 του Ν. 737/1977.

*Άρθρο 230.

Έκδοση διαταγμάτων — ισχύς διαταγμάτων που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις.

1. Με διάταγμα καθορίζεται κάθε λεπτομέρεια, που είναι αναγκαία για την εκτέλεση διατάξεων του Κώδικα.

2. Όπου να εκδοθούν τα διατάγματα που προβλέπει ο Κώδικας, εφαρμόζονται τα διατάγματα που έχουν εκδοθεί για την εκτέλεση των αντίστοιχων διατάξεων που ισχύουν πριν από τον Κώδικα, εφόσον το περιεχόμενό τους δεν είναι αντίθετο προς τις διατάξεις του Κώδικα.

ΤΜΗΜΑ Β'
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 231.

Υφιστάμενοι δήμοι και κοινότητες που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του Κώδικα.

1. Οι δήμοι, που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2, μπορούν να καταργηθούν μέσα σε προθεσμία τριών ετών από του αρχίζει να ισχύει ο Κώδικας, με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Οι κοινότητες, που κατά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, εξακολουθούν να υπάρχουν, με επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 4 και 46 του Κώδικα.

Άρθρο 232.

Εφαρμογή των διατάξεων για τους βοηθούς δημάρχου, τη διαίρεση δήμων σε διαμερίσματα, του δημοτικού συμβουλίου σε τμήματα, καθώς και τον αριθμό των μελών του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής.

1. Οι διατάξεις του παρόντος, οι σχετικές με τους βοηθούς δημάρχου και τη διαίρεση δήμων σε διαμερίσματα, εφαρμόζονται από του αρχίζει να ισχύει ο Κώδικας, εφόσον το δημοτικό συμβούλιο λάβει σχετική απόφαση, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν δεν ληφθεί τέτοια απόφαση, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται από του εγκατασταθούν οι δημοτικές αρχές, που δ' αναδειχθούν στις πρώτες εκλογές μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 28 παράγρ. 2, 29 παράγρ. 2 και 3, και 96, οι σχετικές με τον αριθμό των μελών του δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου και της δημοκρατικής επιτροπής και της διαίρεσεως του δημοτικού συμβουλίου σε τμήματα, εφαρμόζονται για τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές που δ' αναδειχθούν στις πρώτες εκλογές μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

Άρθρο 233.

Ρύθμιση εντόκων χρηματικών υπολοίπων.

Με διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, μέσα σε προθεσμία δύο ετών από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα, καθορίζεται η έντοκη παρακατάθεση των ταμιακών υπολοίπων κάθε δήμου ή κοινότητας σε πιστωτικό ίδρυμα καθώς και ο τρόπος που θα τηρούνται και θα διακινούνται οι σχετικοί λογαριασμοί. Οι τόκοι περιέρχονται στο δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 234.

Ορισμός εκπροσώπων δήμων και κοινοτήτων σε συλλογικά όργανα.

Οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων, που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 8 παράγρ. 1, 11 παράγρ. 1, 12 παράγρ. 2, 27 παράγρ. 5 εδάφ. α', 121 παράγρ. 2 και 124 παράγρ. 1, ορίζονται, για την πρώτη εφαρμογή του Κώδικα, μέσα σε δύο μήνες από του αρχίζει η ισχύς του. Όσπου να οριστούν οι εκπρόσωποι των δήμων και κοινοτήτων, τα όργανα που προβλέπουν οι προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργούν και χωρίς τη συμμετοχή των εκπροσώπων αυτών.

Άρθρο 235.

Προσαρμογή των διατάξεων δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων, που ήδη λειτουργούν, προς τις διατάξεις του Κώδικα.

1. Οι διατάξεις του Κώδικα που ίσχυε προηγουμένως, οι οποίες αφορούν τον τρόπο διοικήσεως και το χρόνο της θητείας των συλλογικών οργάνων, που διοικούν τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά ή κοινοτικά πρόσωπα, εξακολουθούν να ισχύουν, ως προς τα ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα που λειτουργούν, επί ένα έτος ακόμη μετά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα.

2. Οι δήμοι και οι κοινότητες, με απόφαση των συμβουλίων τους, που λαμβάνεται μέσα στο προαναφερόμενο ετήσιο χρονικό διάστημα, οφείλουν να προσαρμόσουν τις διατάξεις των προηγούμενων αποφάσεών τους, που αφορούν τη σύσταση δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων, προς τις διατάξεις του Κώδικα.

Άρθρο 236.

Λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων, νομικών προσώπων, συνδέσμων και επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί με ειδικούς νόμους.

1. Δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, λοιπά δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα, σύνδεσμοι δήμων ή κοινοτήτων και δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, που έχουν συσταθεί με ειδικούς νόμους και λειτουργούν κατά την έναρξη της ισχύος του Κώδικα, εξακολουθούν να διέπονται από τις ειδικές διατάξεις των νόμων αυτών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του συλλογικού οργάνου που τα διοικεί, επιτρέπεται να υπαχθούν εν όλω ή εν μέρει στις διατάξεις του Κώδικα.

Άρθρο 237.

Νομικά πρόσωπα που εκτελούν σκοπούς αποκλειστικής αρμοδιότητας δήμων και κοινοτήτων.

1. Νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που έχουν ιδρυθεί με οποιοδήποτε τρόπο (μεταξύ των οποίων και εκείνα που ασκούν δημοτική ή κοινοτική υπηρεσία με παραχώρηση του κράτους, ενός δήμου ή μιας κοινότητας) και που ασκούν τη δραστηριότητά τους μέσα στην περιφέρεια των δήμων ή των κοινοτήτων, για την εκτέλεση σκοπών που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων ή των κοινοτήτων αυτών, εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν έως τώρα.

2. Τα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγρ. 1 μπορούν να καταργηθούν, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Αν αφορούν περισσότερους δήμους ή κοινότητες, μπορούν να καταργηθούν, εφόσον αυτό αποφασιστεί από όλα τα συμβούλια των δήμων και κοινοτήτων, στην περιφέρεια των οποίων εκτείνεται η δράση των νομικών προσώπων. Αν πρόκειται για ιδιωτικές επιχειρήσεις που ασκούν αστική συγκοινωνία, ή κατάργηση επιτρέπεται να γίνει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα, ύστερα από εξαγορά των συγκοινωνιακών και άλλων συναφών μέσων. Η διάταξη της παραγρ. 4 του άρθρου 106 του Συντάγματος εφαρμόζεται και σ' αυτήν την περίπτωση.

3. Οι αποφάσεις του συμβουλίου που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει να εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Μετά την έγκριση αυτή, εκδίδεται διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού που είναι αρμόδιος καθ' ύλην.

4. Οι δήμοι και οι κοινότητες υποχρεούνται αυτοδικαίως τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που καταργούνται κατά την παράγρ. 2, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, όπως θα καθορισθεί ειδικότερα με το διάταγμα που θα προβλέπει την κατάργησή τους.

5. Τα ίδια αντικείμενα, αν τα νομικά πρόσωπα που καταργούνται είναι ιδιωτικού δικαίου, ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις.

Ο παρών νόμος ψηφίσθηκε υπό της Βουλής και παρ' Ημών σήμεραν κυρωθείς. Δημοσιευθήτω διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκτελεσθήτω ως νόμος του Κράτους.

Εν Αθήναις τῇ 21 Ιουλίου 1980

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

Έθεωρήθη και έτέθη ή μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Εν Αθήναις τῇ 22 Ιουλίου 1980

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ:

Ἡ ἐτήσια συνδρομή τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, ἡ τιμὴ τῶν φύλλων τῆς ποὺ πουλιοῦνται τμηματικά καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίσθηκαν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1980 ὡς ἀκολουθοῦν:

Α' ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

1. Γιὰ τὸ Τεύχος Α'	Δραχ.	1.000
2. » » » Β'	»	1.500
3. » » » Γ'	»	700
4. » » » Δ'	»	1.500
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δ.Δ. κ.λπ.	»	700
6. » » » Ἀν. Εἰδ. Δικαστηρίου	»	100
7. » » » Παράρτημα	»	400
8. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κ.λπ.	»	4.000
9. » » Δελτίο Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἰδιοκτησίας	»	400
10. Γιὰ ὅλα τὰ τεύχη καὶ τὸ Δ.Ε.Β.Ι.	»	9.000

Οἱ Δήμοι καὶ οἱ Κοινότητες τοῦ Κράτους καταβάλλουν τὸ 1/2 τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν.

Ὑπὲρ τοῦ Ταμεῖου Ἀλληλοβοηθείας Προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου (ΤΑΠΕΤ) ἀναλογοῦν τὰ ἑξῆς ποσά:

1. Γιὰ τὸ Τεύχος Α'	Δραχ.	50
2. » » » Β'	»	75
3. » » » Γ'	»	35
4. » » » Δ'	»	75
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δ.Δ. κ.λπ.	»	35
6. » » » Ἀν. Εἰδ. Δικαστηρίου	»	5
7. » » » Παράρτημα	»	20
8. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κ.λπ.	»	200
9. » » Δελτίο Ἐμπ. καὶ Βιομ. Ἰδιοκτησίας ..	»	20
10. Γιὰ ὅλα τὰ τεύχη	»	450

Β'. ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΩΝ

Ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου, μέχρις 8 σελ., εἶναι 5 δραχ., ἀπὸ 9 ὡς 24 σελ. 10 δραχ., ἀπὸ 25 ὡς 48 σελ. 15 δραχ., ἀπὸ 49 ὡς 80 σελ. 30 δραχ., ἀπὸ 81 σελ. καὶ ἀνω ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου προσαυξάνεται κατὰ 30 δραχ. ἀνὰ 80 σελίδες.

Γ'. ΤΕΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

1. Στὸ τεύχος Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

Α' Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν:

1. Τῶν καταστατικῶν	Δραχ.	14.000
2. Τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ συγχώνευσως ἀνωνύμων ἑταιρειῶν	»	14.000
3. Τῶν κωδικοποιήσεων τῶν καταστατικῶν (ΦΕΚ 309/67, τ. Β')	»	7.000
4. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν	»	3.000
5. Τῶν ἰσολογισμῶν κάθε χρήσεως	»	6.000
6. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ παραγωγῆς ἀδείας ἑκτέλεσως τῶν ἐργασιῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν, τῶν ἐκθέσεων ἐκτιμήσεως περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ ΕΛΤΑ, μὲ τίς ὁποῖες ἐγκρίνονται καὶ δημοσιεύονται οἱ κανονισμοὶ αὐτοῦ	»	5.000
7. Τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ἑγκαταστάσεως ὑποκαταστήματος, διορισμοῦ γενικοῦ πράκτορος καὶ παραγωγῆς πληρεξουσιότητος πρὸς ἀντιπροσώπευσιν ἐν Ἑλλάδι ἀλλοδαπῶν Ἐταιρειῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ μεταβιβάσεως τοῦ χαρτοφυλακίου Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν κατὰ τὸ ἀρθρο 59 παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 400/70	»	3.000
8. Τῶν ἀνακοινώσεων γιὰ κάθε μεταβολὴ ποὺ γίνεται μὲ ἀπόφαση Γ.Σ. ἢ Δ.Σ. τῶν προσκλήσεων σὲ γενικὲς συνέλευσεις, τῶν κατὰ τὸ ἀρθρο 32 τοῦ Ν. 3221/24 γνωστοποιήσεων, τῶν ἀνακοινώσεων, ποὺ προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἀρθρο 59 παρ. 3 τοῦ Ν.Δ. 400/1970 ἐπὶ Ἀλλοδαπῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν, τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΕΛΤΑ, ποὺ ἀναφέρονται σὲ προσωρινὰ διατάξεις καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ὑπ. Συγκοινωνιῶν διὰ τοὺς ΗΛΠΑΠ - ΗΣΑΠ - ΟΣΕ	»	1.500
9. Τῶν συνοπτικῶν μηνιαίων καταστάσεων τῶν Τραπεζικῶν Ἐταιρειῶν	»	1.500
10. Τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Χρηματιστηρίου ἐπὶ εἰσαγωγῆς χρεωγράφων εἰς τὸ χρηματιστήριο πρὸς διαπραγμάτευσιν, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 παρ. 3 Α.Ν. 148/1967	Δραχ.	1.500

11. Τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιτροπῆς κεφαλαιαγορᾶς ἐπὶ διαγραφῆς χρεωγράφων ἐκ τοῦ χρηματιστηρίου, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 2 παρ. 4 Α.Ν. 148/67 .....

12. Τῶν ἀποφάσεων ἐπὶ ἐγκρίσεως τιμολογίων τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν .....

Β' Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

1. Τῶν καταστατικῶν	Δραχ.	1.500
2. Τῶν κωδικοποιήσεων τῶν καταστατικῶν	»	1.500
3. Τῶν ἰσολογισμῶν κάθε χρήσεως	»	1.500
4. Τῶν ἐκθέσεων ἐκτιμήσεως περιουσιακῶν στοιχείων	»	1.500
5. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν (γιὰ κάθε συμβολαιογραφικὴ πράξη)	»	600
6. Τῶν ἀνακοινώσεων μὲ συμβολαιογραφικὴ πράξη	»	600
7. Τῶν ἀνακοινώσεων μὲ ἀπόφαση τῆς Γ.Σ.	»	400
8. Τῶν προσκλήσεων σὲ γενικὲς συνέλευσεις	»	400

Γ' Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων καὶ Φιλανθρωπικῶν Σωματείων:

1. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ χορηγήσεως ἀδείας λειτουργίας Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων	»	1.500
2. Τῶν ἰσολογισμῶν τῶν ἀνωτέρω Συνεταιρισμῶν, Ταμείων καὶ Σωματείων	»	1.500

Δ' Τῶν δικαστικῶν πράξεων: .....

II. Στὸ Τέταρτο τεύχος:

Τῶν δικαστικῶν πράξεων γιὰ παρακατάθεση ἀποζημιώσεων	»	600
--	---	-----

Δ'. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ - ΤΕΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΩΝ Τ.Α.Π.Ε.Τ.

1. Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων προκαταβάλλονται στὰ Δημόσια Ταμεία ἐναντὶ ἀποδεικτικοῦ εἰσπράξεως, τὸ ὅποιο φροντίζει ὁ ἐνδιαφερόμενος καὶ τὸ στέλλει στὴ Γενικὴ Δ/νση τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.

2. Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι δυνατόν νὰ στέλνονται καὶ σὲ ἀνάλογο συνάλλαγμα μὲ ἐπιταγὴ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Διευθυντῆ τῶν Διοικητικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.

3. Τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν καὶ τελῶν δημοσιεύσεων καταβάλλεται ὡς ἑξῆς:

α) στὴν Ἀθήνα: στὸ Ταμεῖο τοῦ ΤΑΠΕΤ (Κατάστημα Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου),

β) στὶς ὑπόλοιπες πόλεις τοῦ Κράτους: στὰ Δημόσια Ταμεία καὶ ἀποδίδεται στὸ ΤΑΠΕΤ σύμφωνα μὲ τὶς 192378/3639/1947 (ΡΟΝΕΟ 185) καὶ 178048/5321/31.7.65 (ΡΟΝΕΟ 139) ἐγκύκλιες διαταγῆς τοῦ Γ.Λ.Κ.,

γ) στὶς περιπτώσεις συνδρομῶν ἐξωτερικοῦ: ὅταν ἡ ἀποστολὴ τους γίνεται μὲ ἐπιταγὴς μαζί μ' αὐτὲς στέλνεται καὶ τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
ΑΘΑΝ. ΠΑΝ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ